

Brussels, 18 October 2016
(OR. en, sk)

EG 4/16

ECOFIN 914
UEM 318
EUROGROUP 4

COVER NOTE

From: Peter Palus, Financial Counsellor, Permanent Representation of the Slovak Republic to the EU

date of receipt: 13 October 2016

To: Carsten Pillath, Director-General, DGG-Economic Affairs and Competitiveness General Secretariat of the Council of the European Union

Subject: Slovakia:
Draft Budgetary Plan of Slovakia as laid down in Article 6(1) of Reg. (EU) 473/2013 on Common provisions for monitoring and assessing draft budgetary plans and ensuring the correction of excessive deficit of the member states in the euro area

Delegations will find attached Slovakia's Draft Budgetary Plan for 2017.

This document is aimed for discussion in the Eurogroup.

E-MAIL / FAX

Permanent Representation of the Slovak Republic to the EU
107 Av. de Cortenbergh, 1000 Brussels, Belgium

Head of Financial Unit

Mr. Carsten Pillath
Director-General
General Secretariat
Council of the European Union

Your reference	Our reference	Responsible person / ☎	Brussels
	100151/2016 - BESZ/10	P. Paluš/0477 541 067	12.10.2016

Subject: **Draft Budgetary Plan 2017 - Slovak Republic**

Dear Mr. Director-General,

Please find attached the Draft Budgetary Plan of the Slovak republic (in Slovak version) which has been approved by the Slovak government on 12 October 2016.

Sincerely yours,

Peter Paluš
Financial Counsellor

SECRETARIAT GÉNÉRAL DU CONSEIL DE L'UNION EUROPÉENNE	
SGE16/10060	
Reçu le	13 -10- 2016
DEST. PRINC.	M. PILLATH
DEST. COPISTES	

Návrh rozpočtového plánu Slovenskej republiky na rok 2017

október 2016

Obsah

I.	Makroekonomické predpoklady návrhu rozpočtu	8
I.1.	Externé predpoklady prognózy	8
I.2.	Makroekonomická prognóza	9
I.3.	Hodnotenie prognóz výbormi pre makroekonomické a daňové prognózy	12
II.	Rozpočtové ciele	13
II.1.	Aktuálny vývoj verejných financií	13
II.2.	Monitoring vývoja štrukturálneho salda a výdavkového pravidla na horizonte rozpočtu	16
II.2.1.	Štrukturálne saldo	16
II.2.2.	Výdavkové pravidlo	20
II.3.	Prognóza hrubého dlhu verejnej správy	22
II.4.	Príjmové a výdavkové ciele rozpočtu verejnej správy	26
II.4.1.	Príjmové ciele rozpočtu verejnej správy	26
II.4.2.	Boj proti daňovým únikom	26
II.4.3.	Príjmy verejnej správy v 2016 a 2017	28
II.5.	Výdavkové ciele rozpočtu verejnej správy podľa ich funkcie	29
II.6.	Saldo verejnej správy v scenári nezmenených politík	31
II.7.	Popis opatrení	32
II.8.	Vplyvy konsolidácie	37
III.	Naviazanie rozpočtového plánu na ciele stratégie rastu a zamestnanosti a špecifické odporúčania Európskej komisie	39
III.1.	Štrukturálne opatrenia	39
IV.	Vyššia hodnota za peniaze	42
IV.1.	Revízia výdavkov 2016	42
IV.1.1.	Revízia výdavkov na zdravotníctvo	42
IV.1.2.	Revízia výdavkov na dopravu	44
IV.1.3.	Revízia výdavkov na informatizáciu	45
IV.2.	Revízia výdavkov 2017	46
V.	Porovnanie s Programom stability	48
	PRÍLOHY	50

Zoznam boxov

BOX 1 - Odhad produkčnej medzery na roky 2016 a 2017	11
BOX 2 - Uznávanie EÚ korekcie k európskym fondom ako jednorazový vplyv	17
BOX 3 - Fiškálna pozícia Slovenska	18
BOX 4 - „Flexibilita“ dosiahnutia strednodobého rozpočtového cieľa (MTO).....	19
BOX 5 - Stochastická prognóza hrubého dlhu verejnej správy	23
BOX 6 - Pozitívne riziká z revízie HDP na fiškálne ukazovatele	25
BOX 7 - Jednorazové a dočasné výdavky v roku 2016.....	36
BOX 8 - Organizácia revízie výdavkov	47

Zoznam grafov

GRAF 1: Štrukturálne saldo (% HDP).....	6
GRAF 2: Hrubý dlh VS (% HDP)	6
GRAF 3: Vývoj akciových trhov po BREXIT-e komodít.....	8
GRAF 4: Vývoj indikátorov dôvery v krajinách eurozóny.....	8
GRAF 5: Príspevky k rastu HDP - štvrťročne (p.b.).....	9
GRAF 6: Príspevky k rastu HDP - prognóza (p.b.).....	9
GRAF 7: Príspevky odvetví k rastu zamestnanosti (p.b.).....	10
GRAF 8: Príspevky k inflácii (p.b.).....	10
GRAF 9: Vývoj produkčnej medzery (% pot. HDP) – prístup EK a metodika Ministerstva financií.....	11
GRAF 10: Porovnanie prognóz makroekonomických základní pre rozpočtové príjmy s členmi výboru	12
GRAF 11: Analytický pohľad na vývoja salda VS v roku 2016 (ESA 2010), príspevky v mil. eur.....	13
GRAF 12: Príspevky k zmene prognózy oproti rozpočtu na roku 2015 až 2016 (EKRK, mil. eur)	14
GRAF 13: Zmena primárneho štrukturálneho salda oproti úrovni produkčnej medzery (% HDP).....	18
GRAF 14: Zmena primárneho štrukturálneho salda oproti zmene produkčnej medzery (% HDP).....	18
GRAF 15: Porovnanie vývoja štrukturálneho salda (% HDP).....	19
GRAF 16: Vývoj výdavkového agregátu oproti výdavkovému pravidlu (% nárast).....	20
GRAF 17: Jednoročná a dvojiročná odchýlka od plnenia výdavkového pravidla (% HDP).....	20
GRAF 18: Príspevky faktorov k zmene hrubého dlhu (% HDP).....	24
GRAF 19: Príspevky faktorov k zmene hrubého dlhu (% HDP).....	24
GRAF 20: Čistý dlh (% HDP).....	24
GRAF 21: Zmena štrukturálneho salda (% HDP).....	25
GRAF 22: Zmena hrubého dlhu (% HDP)	25
GRAF 23: Porovnanie vývoja príjmov VS (% HDP).....	26
GRAF 24: Porovnanie vývoja daňových príjmov VS (% HDP)	26
GRAF 25: Daňová medzera na DPH (% potenciálneho výnosu).....	27

GRAF 26: Daňová medzera na DPH v EÚ, 2014 (% potenciálneho výnosu).....	27
GRAF 27: Efektívna daňová sadzba DPH (%).....	27
GRAF 28: Efektívna daňová sadzba DPPO.....	27
GRAF 29: Daňová medzera na dani z minerálneho oleja (% z potenciálnej dane).....	28
GRAF 30: Efektívna daňová sadzba na dani z minerálneho oleja (%).....	28
GRAF 31: Podiel daní na HDP (% HDP).....	29
GRAF 32: Porovnanie vývoja výdavkov VS (% HDP).....	29
GRAF 33: Porovnanie vývoja kapitálových výdavkov VS (% HDP).....	29
GRAF 34: Porovnanie výdavkov verejnej správy podľa klasifikácie COFOG (zmeny v p. b. HDP).....	31
GRAF 35: Kvartálny vývoj miery nezamestnanosti podľa VZPS (% aktívnej pop., sezónne očistené údaje).....	40
GRAF 36: Dlhodobá nezamestnanosť (%; 2Q 2015, 2Q 2016).....	40
GRAF 37: Verejné výdavky na zdravotníctvo (v % HDP).....	43
GRAF 38: Úmrtnosť odvrátiteľná systémom zdravotnej starostlivosti (na 100 000 obyvateľov).....	43
GRAF 39: Výdavky verejnej správy na dopravu (% HDP).....	44
GRAF 40: Dĺžka diaľnic k počtu obyvateľov* (km/1000 obyv.).....	44
GRAF 41: Vzťah medzi výsledkami DESI1+5 a rozpočtu na IT (DESI 2014 a 2016, výdavky 2011).....	45
GRAF 42: Porovnanie štrukturálneho salda podľa Programu stability a Návrhu rozpočtového plánu.....	49
GRAF 43: Príspevky faktorov k revízii štrukturálneho salda.....	49

Zoznam tabuliek

TABUĽKA 1: Produkčná medzera a príspevky faktorov k rastu potenciálneho produktu – prístup EK.....	11
TABUĽKA 2: Daňové a odvodové príjmy VS v roku 2016 - rozdiely oproti rozpočtu a VpDP - (ESA2010).....	14
TABUĽKA 3: Konsolidačné úsilie v metodike EK (ESA 2010, % HDP).....	17
TABUĽKA 4: Primárne štrukturálne saldo v metodike EK (% HDP).....	18
TABUĽKA 5: Výpočet plnenia výdavkového pravidla (ESA 2010).....	21
TABUĽKA 6: Hrubý dlh verejnej správy (% HDP, ESA 2010, stav k 31.12.).....	22
TABUĽKA 7: Vplyv na zmenu hrubého dlhu verejnej správy (v mil. eur).....	23
TABUĽKA 8: Revízia HDP (v mld. eur).....	25
TABUĽKA 9: Príjmy verejnej správy v rokoch 2016 až 2019 (% HDP, ESA2010).....	28
TABUĽKA 10: Výdavky verejnej správy podľa klasifikácie COFOG.....	30
TABUĽKA 11: Porovnanie bilancie výdavkov a príjmov a NPC v 2017 až 2019 (% HDP).....	32
TABUĽKA 12: Opatrenia zahnuté v návrhu rozpočtu verejnej správy (ESA 2010, porovnanie voči NPC).....	33
TABUĽKA 13: Plán zmeny sadzieb tabakových výrobkov.....	34
TABUĽKA 14: Registračný poplatok - koeficienty.....	35
TABUĽKA 15: Zoznam jednorazových opatrení v roku 2016 pre potreby NPC (ESA 2010, mil. eur a v % HDP). 37	
TABUĽKA 16: Celková potreba opatrení na dosiahnutie fiškálnych cieľov voči NPC (ESA2010, % HDP).....	37

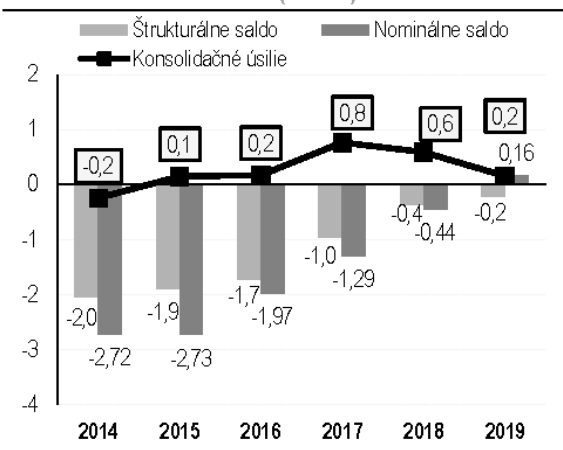
TABUĽKA 17: Úsporné opatrenia (v mil. eur).....	43
TABUĽKA 18: Potenciálne úsporné opatrenia (v mil. eur).....	46
TABUĽKA 19: Prognóza vybraných indikátorov vývoja ekonomiky SR.....	48
TABUĽKA 20: Porovnanie s Programom stability.....	48

Zhrnutie

Slovenská ekonomika bude v budúcom roku pokračovať v dynamickom raste 3,5 %, a to i napriek predpokladanému negatívnemu vplyvu Brexit-u na európske ekonomiky. Brexit, v prípade materializácie rizík, len mierne ovplyvní slovenský export a investície a jeho celkový vplyv na ekonomiku v roku 2017 je predpokladaný vo výške 0,2 p. b. Rast ekonomiky tak **potiahne najmä domáci dopyt**. Solidný rast spotreby domácností sa opiera o dynamický rast miezd a priaznivý vývoj na trhu práce. Inflácia sa po troch rokoch poklesu cien vráti do kladných čísel. Rast ekonomiky v ďalšom období zrýchli a na konci prognózovaného obdobia presiahne 4 %. Riziká makroekonomickej prognózy sú vyvážené.

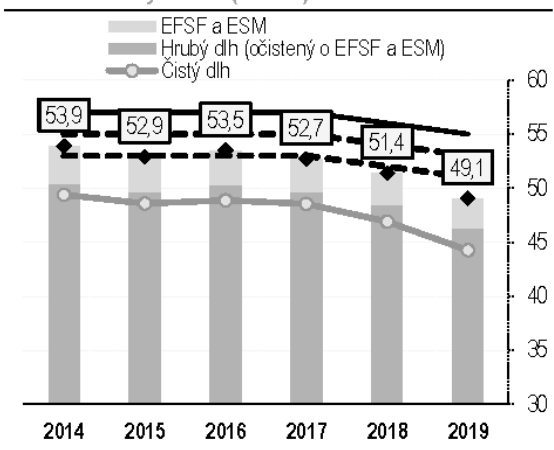
Schodok verejnej správy pre aktuálny rok dosiahne, podľa priebežného monitoringu, úroveň 1,97 %, čo zodpovedá približne stanovenému cieľu pre rok 2016. Aktuálny návrh rozpočtu so zachovanými nominálnymi deficitmi na úrovni Programu stability **zabezpečuje primeranú cestu k vyrovnanému rozpočtu** a súčasne rešpektuje vládne priority. Predkladaný Návrh rozpočtového plánu pokračuje v nastolenej ceste a potvrdzuje nominálne ciele sáld verejnej správy na roky 2017 až 2019 stanovené Programom stability.

GRAF 1: Štrukturálne saldo (% HDP)

Zdroj: MF SR

GRAF 2: Hrubý dlh VS (% HDP)

Zdroj: MF SR

Podľa aktuálneho odhadu hrubý dlh v roku 2016 dosiahne 53,5 % HDP. **Od roku 2017 sa po prvýkrát v histórii očakáva dosiahnutie a postupné zväčšovanie primárneho prebytku salda verejnej správy**, ktorý spolu s prognózou akcelerujúceho rastu HDP a zrýchľovaním inflácie prispeje už k výraznejšiemu poklesu dlhu k úrovni 49 % HDP v roku 2019.

Strednodobá rozpočtová stratégia vlády je naďalej plne v súlade s národnými aj európskymi fiškálnymi pravidlami. Štrukturálny deficit na úrovni 1,72 % HDP v roku 2016 zabezpečuje medziročnú konsolidáciu vo výške 0,17 % HDP. V rámci hodnoteného konsolidačného úsilia na jednoročnom horizonte zodpovedá uvedená hodnota nevýraznej odchýlke, no zabezpečuje plný súlad pri hodnotení na dvojročnom horizonte. Aktualizácia cyklickej zložky a jednorazových faktorov, pri nemennom nominálnom ciele v roku 2017, zodpovedá štrukturálnemu konsolidačnému úsiliu na úrovni 0,77 % HDP. **Táto situácia zabezpečuje dostatočnú flexibilitu pri dodržaní požadovanej medziročnej konsolidácie na úrovni 0,5% HDP.**

Miernejší nárast výdavkov verejnej správy v roku 2016, v porovnaní s potenciálom ekonomiky, umožňuje cieľiť výdavky v roku 2016 len s miernou odchýlkou voči výdavkovému pravidlu na dvojročnom horizonte. V roku 2017 výdavky porastú v súlade s výdavkovým pravidlom, ktoré sa na rok 2017 odhaduje na úrovni 1,3 % HDP. **V ďalších**

rokoch bude plánovaný vývoj výdavkov plniť výdavkové pravidlo s dostatočnou rezervou na jednoročnom aj dvojročnom horizonte a prispievať tak dosiahnutiu resp. udržaniu MTO.

Vláda pripravila súbor štrukturálnych opatrení zameraných na podporu ekonomického rastu a zamestnanosti odpovedajúc na najväčšie výzvy slovenského hospodárstva: trh práce, základné školstvo a zdravotníctvo. Pokračuje hodnotenie efektívnosti verejných výdavkov, ako aj boj proti daňovým podvodom. V školstve sa vláda zameria najmä na zvýšenie atraktívnosti povolania učiteľa, prepojenie odborného vzdelania s praxou (duálne vzdelávanie), budovanie materských škôl a podporu začleňovania detí z marginalizovaných komunit. Rozšíria sa kapacity pre starostlivosť o deti v skoršom veku do troch rokov. Pozitívny vývoj na trhu práce ďalej podporí reforma služieb zamestnanosti a realokácia nástrojov aktívnej politiky trhu práce. V zdravotníctve sa vláda zameria na zefektívňovanie výdavkov na spotrebu liekov a prevádzkových nákladov nemocníc.

Boj proti daňovým únikom ostáva kľúčovou prioritou slovenskej vlády. Prvotné úsilie pretavené v trojfázovom akčnom pláne v boji proti daňovým únikom pomohlo zvrátiť dlhoročný nepriaznivý vývoj úspešnosti výberu dane z pridanej hodnoty. Rovnako pozitívne sa vyvíja aj **efektívna daňová sadzba korporátnej dane, ktorá rastie historickým tempom.** Rozpočet predpokladá **stabilný vývoj** daňových príjmov k HDP.

Projekt Hodnota za peniaze je ďalším nástrojom vlády na zlepšovanie efektívnosti verejných výdavkov, etablujúcim sa v rozpočtovom procese na Slovensku. Prvé výsledky priniesla revízia výdavkov na zdravotníctvo, dopravu a informatizáciu, ktoré predstavujú približne 8,6 % HDP. Revízia v zdravotníctve identifikovala potenciálne opatrenia, z ktorých časť bola zohľadnená v rozpočte na rok 2017. V doprave a informatizácii revízia identifikovala potenciálnu úsporu a stanovila proces hodnotenia veľkých investičných projektov s aktívnejšou úlohou ministerstva financií. V roku 2017 prebehne revízia zameraná na trh práce a sociálny systém, regionálne a vysoké školstvo, a životné prostredie. Výdavky týchto rozpočtových oblastí predstavujú 15 % HDP. Revízia bude klávať primárne dôraz na zvyšovanie hodnoty verejných výdavkov.

V strednodobom horizonte vychádza návrh rozpočtového plánu z návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2017 až 2019. Návrh rozpočtového plánu je súčasťou požiadaviek vyplývajúcich z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ č. 473/2013 o spoločných ustanoveniach o monitorovaní a posudzovaní návrhov rozpočtových plánov a zabezpečení nápravy nadmerného deficitu členských štátov v eurozóne (súčasť tzv. Two-Packu) schválenom v máji 2013.

Nariadenie má za cieľ dosiahnuť lepšiu koordináciu rozpočtovej politiky a štrukturálnych politík, zohľadňujúc pravidlá Paktu stability a rastu a stratégie Európa 2020. Konkrétnym monitorovacím nástrojom je predkladanie návrhu rozpočtového plánu, ktorý prezentuje vývoj fiškálnej pozície, predpokladaný vývoj ekonomiky a popis opatrení rozpočtovej politiky na dosiahnutie stanovených cieľov v strednodobom horizonte. Prezentované údaje umožnia medzi iným detailnejšie zhodnotiť vývoj verejných financií na nasledujúci rok, ktoré sú na rozdiel od programu stability založené na aktuálnom návrhu rozpočtu verejnej správy. Európska komisia následne vydá stanovisko o rozpočtovom pláne, pričom v prípade závažného porušenia Paktu stability a rastu môže požiadať členský štát o prepracovanie rozpočtového návrhu.

Obsah a formálna stránka dokumentu v plnej miere vychádzajú z usmernení Európskej komisie. Základom sú podobne ako pri programe stability dokumenty, ktoré stanovujú minimálne požiadavky na návrhy rozpočtových plánov – aktualizovaná špecifikácia implementácie Two-packu a Smernica o formáte a obsahu návrhu rozpočtového plánu, ekonomického programu partnerstva a správy o emisii dlhu.

I. Makroekonomické predpoklady návrhu rozpočtu

Slovenská ekonomika bude v budúcom roku pokračovať v dynamickom raste na úrovni 3,5 %, a to i napriek možnému negatívnemu vplyvu Brexit-u na európske ekonomiky. Brexit, v prípade materializácie rizík, len mierne ovplyvní slovenský export a investície a celkový vplyv na ekonomiku odhadujeme v roku 2017 na 0,2 p. b. Rast ekonomiky tak potiahne najmä domáci dopyt. Solidný rast spotreby domácností bude odrážať dynamiku miezd a priaznivý vývoj na trhu práce. Inflácia sa po troch rokoch poklesu cien vráti do kladných čísel. Rast ekonomiky v ďalšom období zrýchli a na konci prognózovaného obdobia presiahne 4 %. Riziká makroekonomickej prognózy sú vyvážené.

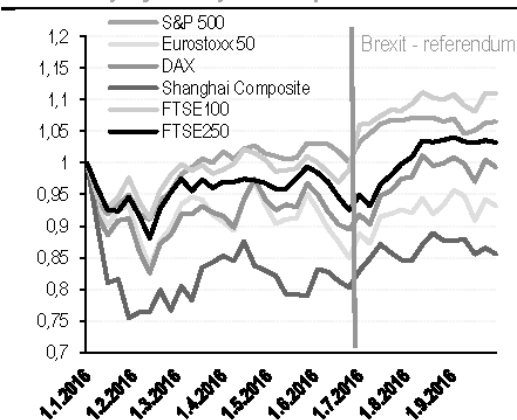
I.1. Externé predpoklady prognózy

Globálna ekonomika pokračovala v raste aj napriek výzvam. Z rozvinutých ekonomík sa darilo v druhom štvrtroku Eurozóny a USA, kým japonská ekonomika nedosiahla očakávania. Pozitívny vývoj zaznamenali aj ekonomiky rozvojových krajín – Čína pokračovala v nastúpenom robustnom raste a vyššie ceny ropy pomohli stabilizovať ekonomiky Ruska a Brazílie.

Menové politiky centrálnych bánk sa rozchádzajú. Americká centrálna banka FED naznačuje na konci roka druhé zvýšenie sadzieb s odstupom roka, opierajúc sa najmä o robustný trh práce, hoci inflácia stále zostáva vzdialená od svojho cieľa. Naopak Európska centrálna banka ECB je vo svojich krokoch opatrná a do konca tohto roka pravdepodobne nepristúpi k zásadnej zmene politiky, napriek tomu, že kvantitatívne uvoľňovanie doteraz neprineslo želaný rast inflácie. Britská BoE v reakcii na výsledky referenda o vystúpení z EÚ znížila depozitnú sadzbu a navýšila program kvantitatívneho uvoľňovania.

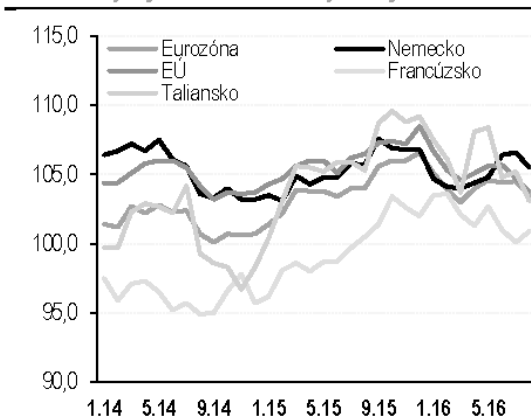
Európske trhy sa zotavili z výsledku referenda, aj keď jeho následky sú do budúcnosti stále neurčité. Slabý ekonomický rast v Európe a zvýšené geopolitické riziká viedli k stagnácii akciových trhov. Z rovnakých dôvodov klesajú aj výnosy z európskych vládnych dlhopisoch. Libra našla svoju novú úroveň pri 1,33 libry za dolár, čo pomáha firmám, ktoré sídli v Británii, no tvoria zisk v zámorí. Priemerná cena ropy sa stabilizovala tesne pod 50 dolármi za barel. Komoditný index potiahol rast cien poľnohospodárskych plodín, zlata a železa.

GRAF 3: Vývoj akciových trhov po BREXIT-e komodít

Zdroj: Bloomberg

GRAF 4: Vývoj indikátorov dôvery v krajinách eurozóny

Zdroj: Eurostat, EK

Rast európskej ekonomiky v druhom štvrtroku spomalil podľa očakávaní. V raste dominoval predovšetkým zahraničný obchod, tempo spotreby domácností aj investícií sa znížilo. Z veľkých ekonomík zaznamenali silný rast

Nemecko a Španielsko, negatívnou správou je stagnácia vo Francúzsku a Taliansku. Vplyv Brexitu sa zatiaľ na ekonomických ukazovateľoch neodzrkadlil. Eurozóna však stále čelí nízkej inflácii a slabému rastu produktivity.

Región V4 patril k najrýchlejšie rastúcim v EÚ. Po predchádzajúcom poklese sa Maďarsko a Poľsko vrátili k vysokému rastu a rovnako zrýchlil aj rast českej ekonomiky. Naplnili sa tak očakávania, že spomalenie rastu týchto krajín v prvom štvrtroku bolo len dočasné.

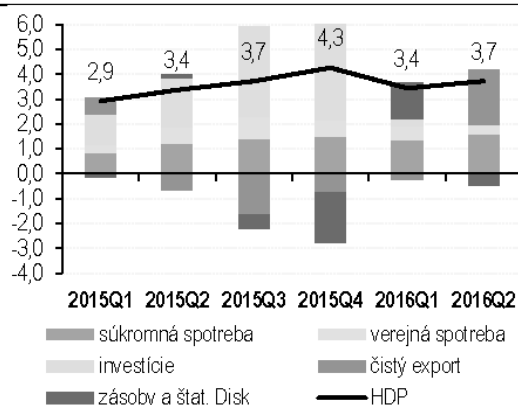
Pokles predstihových indikátorov naznačuje spomalenie rastu v Eurozóne, ktorý, podobne ako rast v Nemecku, len mierne prekročí hranicu 1,5 %. **Za celý rok si ekonomika eurozóny pripíše nárast o 1,6 %.** Oproti minuloročnému výdatnému rastu spomalila aj krajiny V3, keďže ich rast nebude podporovaný investičným stimulom vo forme čerpania eurofondov. Brexit v roku 2017 spomalí očakávaný rast hlavných obchodných partnerov Slovenska. Najviac budú ovplyvnené krajiny jadra eurozóny a eurozóna ako celok dosiahne rast 1,5 %. Dopad na krajiny V3 bude kompenzovaný ich lepším fundamentálnym vývojom.

1.2. Makroekonomická prognóza

Rast slovenskej ekonomiky v druhom štvrtroku predbehol očakávania. Medzištvrtročné tempo ekonomického rastu zrýchlovalo na 0,9 %. Motorom rastu bol zahraničný dopyt. Priaznivý vývoj v priemysle, podporený výrobou automobilov, kovov a strojov, sa odrazil na robustnom raste exportu. Slovenským domácnostiam praje priaznivá situácia na trhu práce a kontinuálny pokles cien. Medzikvartálne aj medziročné tempo rastu spotrebiteľských výdavkov zrýchlovalo na najvyššie úrovne od krízy. Investície čiastočne korigovali výrazný prepád z prvého kvartálu. Pod nižšie verejné investície sa podpísalo pomalšie čerpanie EU fondov spojené s nábehom nového programového obdobia. Pokles vo verejnej správe je však kompenzovaný investíciami v súkromnom sektore. **Slovenská ekonomika si v tomto roku zopakuje silný rast o 3,6 %, keď vo zvyšku roka predpokladáme aj naďalej svižné tempo rastu.** Hlavnými ťahúňmi budú spotreba domácností, ale aj čistý export.

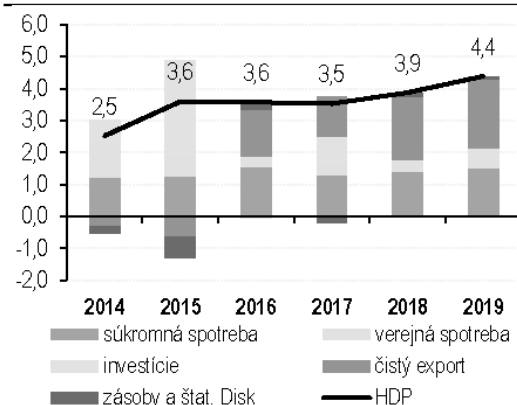
V budúcom roku bude ekonomika aj napriek Brexit-u rásť dynamickým 3,5 % - ným rastom. Hlavným motorom rastu bude domáci dopyt. Významne zrýchli investičná aktivita, ťahaná výstavbou závodov JLR a VW a bratislavského obchvatu D4/R7. Tempo mienania slovenských domácností mierne spomalí, v súlade s nižším rastom reálnych miezd a zamestnanosti. Vystúpenie Veľkej Británie z EU príbrzdí rast európskej ekonomiky, slovenských exportov a investícií. Predpokladáme, že Brexit ukrojí z rastu slovenskej ekonomiky v roku 2017 takmer 0,2 p. b. V nasledujúcich rokoch bude rast ekonomiky postupne akcelerovať až na 4,4 % v roku 2019 s rovnomerným príspevkom domáceho aj zahraničného dopytu.

GRAF 5: Príspevky k rastu HDP - štvrtročne (p.b.)

Zdroj: MF SR

GRAF 6: Príspevky k rastu HDP - prognóza (p.b.)

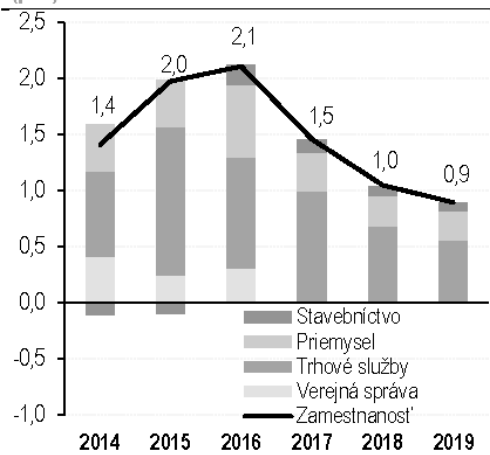

Zdroj: MF SR

Zamestnanosť bude v roku 2017 pokračovať v rýchlom raste. Tempo rastu zamestnanosti síce mierne poľaví, stále však dosiahne úctyhodných 1,5 %, čo predstavuje 34 tisíc nových pracovných miest. Pracovné miesta budú vznikať vo všetkých sektoroch ekonomiky, avšak najvýraznejšie v trhovom službách. Miera nezamestnanosti dosiahne vďaka pozitívnemu vývoju zamestnanosti úroveň 8,5 %, čo predstavuje nové historické minimum. V ďalších rokoch očakávame mierne spomalenie dynamiky trhu práce, s medziročným rastom zamestnanosti okolo 1 %.

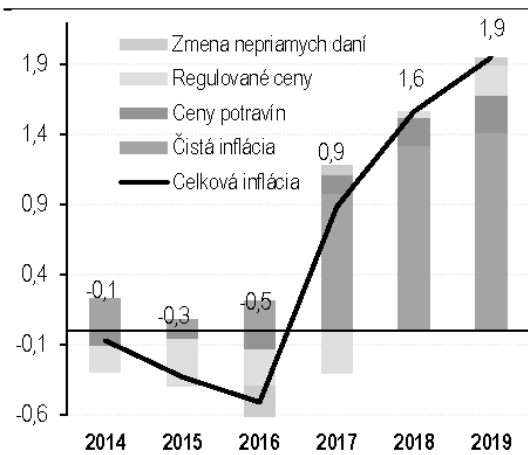
Nominálna mzda v roku 2017 medziročne zrýchli a bude rásť tempom 3,5 %. Rast reálnych miezd bude naďalej vyšší ako rast reálnej produktivity práce. Zo sektorového hľadiska budú nadpriemerné rásť mzdy vo verejnom sektore, stavebníctve a priemysle, kým trhové služby zaznamenajú opäť najnižšie tempo. V ďalších rokoch očakávame akceleráciu rastu nominálnych miezd nad úroveň 4 % v súlade s nárastom nominálnej produktivity práce a návratom štandardného cenového vývoja.

GRAF 7: Príspevky odvetví k rastu zamestnanosti (p.b.)

Zdroj: MF SR

GRAF 8: Príspevky k inflácii (p.b.)

Zdroj: MF SR

V budúcom roku očakávame návrat inflácie k tempu 0,9 %. Ceny energií budú aj naďalej klesať. K rastu prispeje predovšetkým čistá inflácia. Zrýchli rast cien obchodovateľných tovarov, trhovými službami a po troch rokoch porastú aj ceny potravín. Významným rastovým impulzom u nás aj v eurozóne bude vrcholiaci vplyv kvantitatívneho uvoľňovania. V nasledujúcich rokoch predpokladáme pozvoľné zrýchľovanie inflácie. Najrýchlejšie porastú ceny služieb. Ceny potravín budú rásť pomaly na celom horizonte prognózy, keď pozitívny vývoj na svetových trhoch považujeme za značnej časti za štrukturálny. Inflácia sa vráti k inflačnému cieľu ECB až v závere roka 2019.

Riziká makroekonomickej prognózy sú vyvážené. Negatívnym rizikom v externom prostredí je eskalácia geopolitického napätia (konflikt na Ukrajine, situácia v Turecku). Riziko predstavuje aj predčasný rast úrokových sadzieb v USA s negatívnym efektom na americkom trhu práce, a nestabilita bankového sektora v Taliansku a Portugalsku. Pozitívnym rizikom v externom prostredí zostáva oneskorený, no silnejší vplyv QE na domáci dopyt v eurozóne. **Posunutie rozhodnutia o Brexit-e a jeho miernejší vplyv na ekonomiku eurozóny a Británie je pozitívnym rizikom prognózy.** V domácom prostredí môže rast podporiť rozpustenie rekordne vysokých úspor a následné zrýchlenie rastu spotreby domácností. Na trhu práce môže prehrievanie priniesť dodatočný tlak na rast miezd v súkromnom sektore.

BOX 1 - Odhad produkčnej medzery na roky 2016 a 2017

Negatívna produkčná medzera Slovenska by sa podľa prognózy Ministerstva financií s použitím metodiky EK mala v roku 2016 pohybovať na úrovni 0,9 % a v roku 2017 zostať na rovnakej úrovni. Ekonomika tak stále zostane podchladená. Podľa národnej metodiky Ministerstva financií sa produkčná medzera v roku 2016 takmer uzavrie (-0,1 %) a v roku 2017 sa stane kladnou na úrovni 0,4 % potenciálneho produktu.

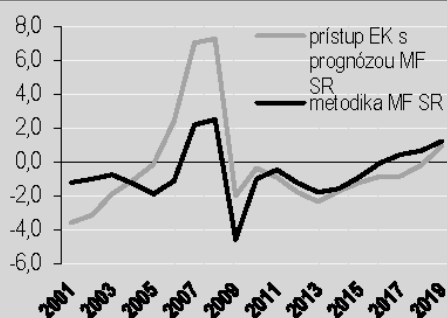
Cieľom prezentovanej prognózy produkčnej medzery je metodicky sa priblížiť odhadu Európskej komisie (EK), podľa ktorého sa bude hodnotiť štrukturálna pozícia rozpočtu. Preto Ministerstvo financií použilo pri odhade produkčnej medzery jednotnú metodiku EK. Údaje o stave ekonomiky od roku 2016 však vychádzali zo septembrovej prognózy Ministerstva financií. Ambíciou je pomocou jednotnej metodiky EK zreplikovať produkčnú medzeru na základe aktuálnej prognózy Ministerstva financií.

Metodika EK je rozdelená do dvoch krokov. V prvom kroku sa odhaduje a prognózuje trendová miera nezamestnanosti, ktorá je konzistentná so stabilným rastom miezd v hospodárstve (tzv. NAWRU), a trendová zložka celkovej produktivity faktorov (tzv. trend TFP). Na tento účel EK využíva verejne dostupný GAP program, ktorý cez Phillipsovu krivku a Kalmanov filter rozdelí mieru nezamestnanosti ako aj celkovú produktivitu faktorov na trendovú a cyklickú zložku. Keďže aktuálna parametrizácia modelu EK ešte nie je dostupná, Ministerstvo financií použilo NAWRU a trend TFP z odhadu EK v jarnej prognóze. V druhom kroku sa odhadnuté trendové zložky nezamestnanosti (NAWRU) a celkovej produktivity faktorov (trendu TFP) použijú ako vstupy pre prognózu samotnej produkčnej medzery v programe CONV. Model odhadu produkčnej medzery v programe CONV sa pritom opiera o dekompozíciu produkčnej funkcie ekonomiky na príspevky práce, kapitálu a príspevky celkovej produktivity faktorov.

Odhad potenciálu ekonomiky a produkčnej medzery Ministerstva financií podľa národnej metodiky sa metodicky odlišuje od odhadov EK. Ministerstvo financií zverejňuje odhad pomocou vlastnej metodiky v rámci pravidelného Výboru pre makroekonomické prognózy. Podľa metodiky Ministerstva financií dosiahne v roku 2016 produkčná medzera -0,1 % HDP a v roku 2017 sa v aktuálnom ekonomickom cykle úplne uzavrie a dosiahne 0,4 % HDP. Ekonomika tak vstupuje do fázy mierneho prehrievania.

Rozdiely v metodikách Ministerstva financií a EK sa týkajú takmer všetkých zložiek výpočtu, aj keď základná metóda je totožná. Obe inštitúcie počítajú potenciálny produkt pomocou Cobb-Douglasovej produkčnej funkcie. Najvýznamnejší rozdiel spočíva najmä v historických dátach celkovej produktivity faktorov (TFP). Ministerstvo financií zvyšuje potenciálny produkt v rokoch 2005 až 2008 tak, aby zodpovedal štrukturálnym zmenám v ekonomike, ktoré spoločná metóda EK nedokáže zachytiť. V uvedených rokoch Slovensko ako malá otvorená ekonomika čelila významnému ponukovému šoku, ktorý bol dôsledkom prijatých štrukturálnych reforiem. Nadmeme vysokú produkčnú medzeru v rokoch 2007 až 2008, ktorá vyplýva z metódy EK, pritom nepotvrdzujú iné ukazovatele nerovnováhy ako čistá inflácia, saldo bežného účtu platobnej bilancie či jednotkové náklady práce. Čiastkovou výnimkou je dynamický rast reálneho trhu.

V pokrízovom období sa rozdiely v odhadoch národnej metodiky Ministerstva financií a EK metodiky zmiernili. Na horizonte prognózy sa však rozdiely opätovne zväčšujú, keď národná metodika očakáva prehrievanie ekonomiky už od roku 2017. K zatvoreniu produkčnej medzery dôjde podľa EK metodiky až o dva roky neskôr, v roku 2019. Odhady sa tak čiastočne zosúladi na konci strednodobého horizontu.

GRAF 9: Vývoj produkčnej medzery (% pot. HDP) – prístup EK a metodika Ministerstva financií

Zdroj: MF SR

TABUĽKA 1: Produkčná medzera a príspevky faktorov k rastu potenciálneho produktu – prístup EK

	Produkčná medzera (% pot. HDP)	Pot. HDP (rast, %)	TFP*	Zásoba kapitálu	Práca
2011	-0,9	3,4	1,9	0,8	0,6
2012	-1,8	2,4	1,9	0,2	0,4
2013	-2,4	2,0	1,9	0,0	0,1
2014	-1,7	1,9	1,8	0,0	0,0
2015	-1,2	3,1	1,9	0,5	0,6
2016F	-0,9	3,2	2,1	0,4	0,7
2017F	-0,9	3,5	2,2	0,5	0,7
2018F	-0,2	3,2	2,4	0,5	0,3
2019F	0,9	3,2	2,5	0,5	0,2

*Celková produktivita faktorov

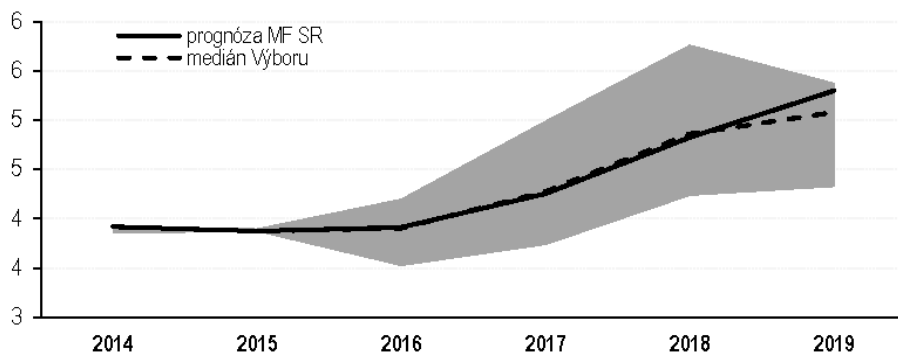
Zdroj: MF SR

I.3. Hodnotenie prognóz výbormi pre makroekonomické a daňové prognózy

Aktuálna strednodobá prognóza makroekonomického vývoja vypracovaná Ministerstvom financií **bola všetkými členmi** Výboru pre makroekonomické prognózy (NBS, ČSOB, Infostat, SLSP, Tatrabanka, Unicredit, VÚB, Sberbank a SAV) **charakterizovaná ako realistická**.

Prognóza Ministerstva financií je vzhľadom na vplyv na rozpočtové príjmy na rok 2017 takmer totožná s mediánom členov výboru. Tento vplyv je vyjadrený ako vážený priemer jednotlivých relevantných základní pre rozpočtové príjmy, pričom ako váhy sú použité podiely jednotlivých daní na celkových rozpočtových príjmoch¹.

GRAF 10: Porovnanie prognóz makroekonomických základní¹ pre rozpočtové príjmy s členmi výboru

Zdroj: MF SR

Na makroekonomickú prognózu nadväzuje aktuálna daňová prognóza Ministerstva financií zahrnutá v návrhu rozpočtu, ktorá bola **hodnotená všetkými** členmi Výboru pre daňové prognózy (KRRZ, NBS, Infostat, SISP, ČSOB, UniCreditBank a Tatrabanka) ako **realistická**.

Výbor pre makroekonomické prognózy a Výbor pre daňové prognózy sú zriadené v súlade ústavným zákonom 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti ako poradný orgán ministra financií. Cieľom výborov je dosiahnuť vyššiu transparentnosť, objektivnosť a kvalitu makroekonomických a daňových prognóz. Výbory vypracúvajú prognózy minimálne dvakrát ročne, do 15. februára a do 30. júna bežného rozpočtového roka. V mimoriadnych prípadoch môže zasadnutie výboru zvolať predseda výboru, minister financií, alebo nadpolovičná väčšina členov výboru.

Členmi výborov sú okrem Ministerstva financií zástupcovia od vlády nezávislých inštitúcií (NBS, SAV, Infostat a súkromné banky). Členovia Výboru pre makroekonomické prognózy hodnotia makroekonomickú prognózu Ministerstva financií slovnými slovami *konzervatívna*, *optimistická* alebo *realistická*. Daňovú prognózu Ministerstva financií členovia Výboru pre daňové prognózy hodnotia zaslaním svojej prognózy, ich hodnotenie sa vypočíta automaticky na základe odchýlky. **Prognóza Ministerstva financií je prijatá za prognózu výboru, ak ju nadpolovičná väčšina členov označí za konzervatívnu alebo realistickú**. V prípade, že prognóza nedostane takéto hodnotenie, má Ministerstvo financií povinnosť prognózu prepracovať a znova predložiť výboru na posúdenie. Proces sa opakuje, až kým prognóza Ministerstva financií nie je prijatá za prognózu výboru.

¹ Makroekonomické základne pre rozpočtové príjmy (váha ukazovateľov závisí od podielu jednotlivých daní na celkových daňových a odvodových príjmoch); Mzdová báza (zamestnanosť + nominálna mzda) – 51,1 %, Nominálna súkromná spotreba – 25,7 %, Reálna súkromná spotreba – 6,6 %, Nominálny rast HDP – 9,9 %, Reálny rast HDP – 6,7 %.

II. Rozpočtové ciele

Základným cieľom fiškálnej politiky Slovenskej republiky je zabezpečenie efektívnych a dlhodobo udržateľných verejných financií, umožňujúcich trvalý rast kvality života. Podľa priebežného monitoringu vývoja verejných financií schodok verejnej správy pre aktuálny rok dosiahne 1,97 %. Aktuálny návrh rozpočtu pre rok 2017 s deficitom vo výške 1,29 % HDP zabezpečuje primeranú cestu smerom k štrukturálne vyrovnanému saldu verejnej správy pri plnom rešpektovaní vládnych výdavkových priorit. V roku 2017, sa zároveň, prvýkrát v histórii Slovenska, predpokladá prebytkové hospodárenie štátu očistené o náklady na financovanie dlhu. Pokračujúca konsolidácia a solidný ekonomický rast vytvoria v strednodobom horizonte priestor pre zníženie verejného dlhu. Podľa aktuálnej prognózy bude verejný dlh postupne klesať k úrovni 49 % HDP v roku 2019.

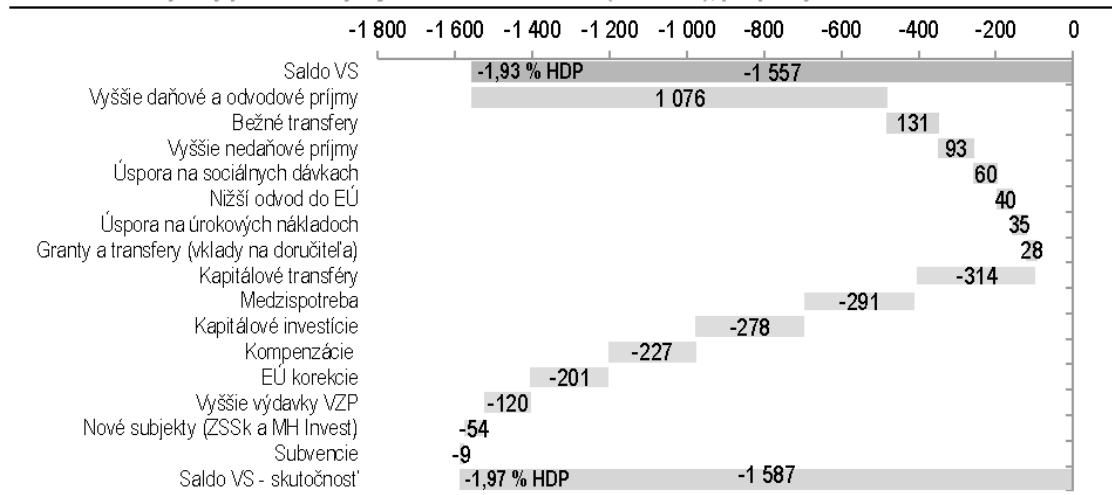
Aktuálny odhad zlepšených daňových príjmov za rok 2015, potvrdený daňovým výborom², znížil deficit na úroveň 2,73 % HDP³. Pôvodne deficit verejnej správy na základe jamej notifikácie Eurostatu dosiahol 2,97 % HDP. Medziročné konsolidačné úsilie pre rok 2015 dosiahol 0,15 % HDP⁴, pričom v Programe stability na roky 2016 až 2019 sa naopak predpokladalo medziročné zhoršenie štrukturálneho salda o 0,25 % HDP. Hrubý dlh verejnej správy by mal na základe údajov zaslaných do jesennej notifikácie dosiahnuť 52,9 % HDP⁵.

II.1. Aktuálny vývoj verejných financií

Monitoring hospodárenia verejnej správy v roku 2016 vychádza z aktuálnej makroekonomickej a daňovej prognózy zo septembra 2016 a aktuálneho odhadu vývoja ostatných príjmových a výdavkových zložiek rozpočtu verejnej správy, ktoré boli aj východiskom pre zostavenie rozpočtu verejnej správy na roky 2017 až 2019.

Aktuálne odhadovaný schodok verejnej správy na rok 2016 dosahuje úroveň 1,97 % HDP⁶, čo približne zodpovedá stanovenému cieľu pre rok 2016⁷.

GRAF 11: Analytický pohľad na vývoja salda VS v roku 2016 (ESA 2010), príspevky v mil. eur

Zdroj: MF SR, Eurostat

² Výbor pre daňové prognózy - Prognóza daní a odvodov na roky 2016 až 2019 (september 2016)

³ Zníženie deficitu potvrdí aj jesenná notifikácia, uvedená hodnota nezohľadňuje revíziu HDP z titulu preradenia subjektov (BOX6).

⁴ V Programe stability na roky 2016 až 2019 sa naopak predpokladalo medziročné zhoršenie štrukturálneho salda o 0,25 % HDP.

⁵ Dosiahnutá úroveň dlhu predstavuje prvé sankčné pásmo na základe ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti.

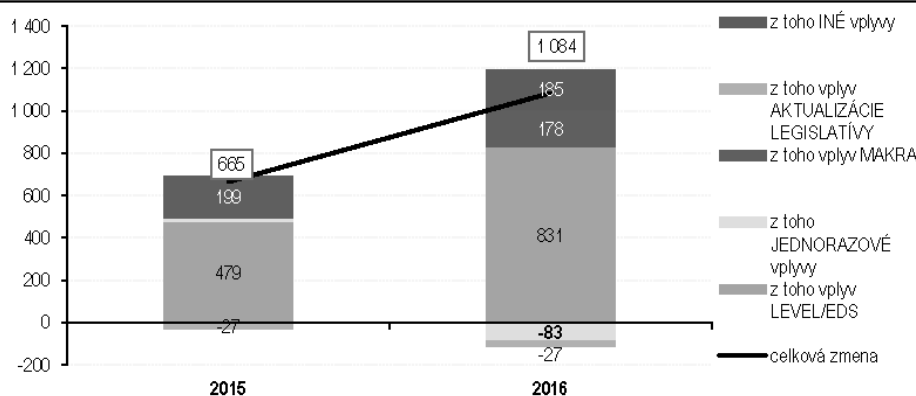
⁶ Rozpočet VS pre roky 2016 až 2018 nezahŕňal subjekty ZSSK a MH Invest, ktoré Eurostat v medziobdobí preklasifikoval do sektora verejnej správy.

⁷ V prípade oboch subjektov aktuálny monitoring predpokladá mierny príspevok k vyššiemu deficitu (ZSSK -0,03 % HDP a MH Invest -0,04 % HDP).

⁸ RVS 2016 predpokladal cieľový deficit vo výške 1,93 % HDP.

Na základe poslednej aktualizácie makroekonomickej a daňovej prognózy došlo k významnému zvýšeniu daňových a odvodových príjmov oproti schválenému rozpočtu (bez vplyvu rezerv) na rok 2016 o 1 076 mil. eur (1,3 % HDP). Samotné daňové príjmy verejnej správy boli oproti rozpočtu, ktorý už zahŕňal rezervu na lepší výber daní, vyššie o 760 mil. eur (0,9 % HDP). Na zvýšenie odhadu daňových príjmov má v roku 2016 značne priaznivý vplyv pokračujúca vyššia úspešnosť výberu daní a priaznivejší vývoj daňových základní (graf 12). Okrem bazického efektu sa pozitívne prejavuje aj medziročne optimistickjší vývoj väčšiny z nich.

GRAF 12: Príspevky k zmene prognózy oproti rozpočtu na roku 2015 až 2016 (EKRK⁹, mil. eur)

Zdroj: MF SR, VpDP

Daňové príjmy štátneho rozpočtu sú oproti oficiálnej prognóze daňového výboru vyššie o približne 620 mil. eur, najmä kvôli lepším výsledkom korporátnej dane, dane z pridanej hodnoty (DPH), spotrebných daní a odvodu z hazardných hier. Pokračujúci rast očisteného výnosu korporátnej dane od roku 2014 ďaleko predstihujúci rast ekonomiky a aj historický vývoj elasticity, dokumentuje prenos pozitívneho vplyvu vyššej úspešnosti výberu DPH aj do priznanej dane podnikov⁹.

Pozitívny vývoj na trhu práce zvyšuje príjmy miestnych samospráv a sociálneho a zdravotného poistenia. Vyššie príjmy zo sociálnych odvodov (238 mil. eur) ako aj úspora na sociálnych dávkach (22 mil. eur)¹⁰ umožnili znížiť transfer štátu do Sociálnej poisťovne (270 mil. eur). Vyššie príjmy zo zdravotných odvodov od ekonomicky aktívneho obyvateľstva (92 mil. eur) sa podľa priebežného monitoringu, aj vďaka zostatkom z minulých rokov, využijú na potrebu krytia rastúcich výdavkov verejného zdravotného poistenia (120 mil. eur). Vyššie daňové príjmy samospráv (obce a VÚC) o 133 mil. eur, spolu s prijatým transferom od štátu vo výške približne 25 mil. eur samosprávy použijú v pomere 1:2 na vyššie kompenzácie zamestnancov a nákup tovarov a služieb,

TABUĽKA 2: Daňové a odvodové príjmy VS v roku 2016 - rozdiely oproti rozpočtu a VpDP - (ESA2010)

	Porovnanie oproti prognóze z októbra 2015 (VpDP)		Porovnanie oproti rozpočtu	
	mil. eur	v % HDP	mil. eur	v % HDP
1. Daňové príjmy	754	0,9	439	0,5
- Daň z príjmov fyzických osôb	98	0,1	98	0,1
- Daň z príjmov právnických osôb	394	0,5	394	0,5

⁹ Príspevky k zmene prognózy VpDP oproti prognóze VpDP v rozpočte, 2015 a 2016 - Uvádza rozdiel medzi prognózou daní, ktoré prognózuje VpDP. Nezahŕňa rozdiel v nedanových príjmoch podľa EKRK, ktoré neprognozuje VpDP, ale ktoré sú danovými príjmami podľa metodiky ESA2010.

⁹ Vychádzame z predpokladu, že potlačenie znižovania si daňovej povinnosti DPH prostredníctvom fiktívnych faktúr alebo viacnásobného započítavania faktúr na vstupe pri legálne podnikajúcich spoločnostiach automaticky vedie k nižším vykázaným nákladom, vyššiemu zisku spoločnosti a vyššej DPPO. V prípade znižovania nezaznamenaných transakcií (predaje bez bločku a faktúry) zasa dochádza k vyšším tržbám pri nezmenených nákladoch.

¹⁰ Celková úspora na sociálnych dávkach, kam sa zaraďujú aj platby za poistencov štátu činí 60 mil. eur, nakoľko 37 mil. eur predstavujú práve nižšie platby štátu za svojich poistencov na sociálne a zdravotné poistenia.

- Daň z pridanej hodnoty	156	0,2	-110	-0,1
- Spotrebné dane	56	0,1	6	0,0
2. Odvodové príjmy	330	0,4	330	0,4
- Verejné zdravotné poistenie – EAO	92	0,1	92	0,1
- Sociálna poisťovňa - EAO	238	0,3	238	0,3
Spolu (1+2)	1 084	1,3	768	1,0

Zdroj: MF SR

Rozpočet pre rok 2016 na výdavkovej strane viazal časť výdavkov pre prípad nenaplnenia vyššej úspešnosti výberu daní zapracovanej vo vyšších daňových príjmoch. Tieto rezervy boli primárne alokované na položkách bežných výdavkov v medzispotrebe a kapitálových výdavkoch na realizáciu prioritných investičných projektov. Úspora na položke bežných transferov (131 mil. eur) predstavuje len rozpustenie viacerých v rozpočte nealokovaných výdavkových titulov.

K zvýšenému výberu nedaňových príjmov (93 mil. eur) kam zaradujeme najmä poplatky a platby z nepriemyselného a náhodného predaja a služieb najviac prispeli v rámci svojich aktivít verejné vysoké školy (30 mil. eur), dividendy ŠR z MH manažment a.s. (18 mil. eur), verejné zdravotné poisťovne, Železnice Slovenskej republiky a vyšší výnos z diaľničných známok (4 mil. eur).

Ostatné pozitívne faktory sú úspora na nižších úrokových nákladoch štátneho dlhu (35 mil. eur), nižší odvod do EÚ (40 mil. eur) a vyššie granty a transfery vo výške (28 mil. eur), ktoré je možné prisúdiť príjmom zo zostatkov z vkladov na doručiteľa.

Najvýznamnejším negatívnym príspevkom sú kapitálové transfery, ktorých príspevok predstavuje 514 mil. eur. Na tejto položke sa okrem iného zaznamenáva vplyv korekcií k EÚ fondom, ktoré sa na základe predbežných zistení auditov odhadujú vo výške 201 mil. eur. Zvyšok predstavujú vyššie kapitálové transfery mimo sektor verejnej správy. Sem patrí transfer zo štátu ZSSK a MH Invest, ktoré sú analyticky očistené z dôvodu, že neboli súčasťou rozpočtu a transfery zo štátneho rozpočtu spolu s výdavkami súvisiacimi s presunom prostriedkov do spoločného rezolučného fondu.

V oblasti bežných výdavkov na medzispotrebu došlo v priebehu roka k vyššiemu čerpaniu o 290 mil. eur¹¹, predovšetkým z dôvodu vyšších nákupov tovarov a služieb v prípade ostatných subjektov verejnej správy, konkrétne obcí a VÚC, verejných vysokých škôl, príspevkových organizácií štátu a zdravotníckych zariadení.

Kompenzácie zamestnancov zahŕňajúce vyššie mzdy učiteľov (75 mil. eur, vrátane vysokých škôl, bez originálnych kompetencií), rast miezd ostatných zamestnancov vo verejnej správe (110 mil. eur), a zamestnancov miestnych samospráv (28 mil. eur) boli v úhrne vyššie o 227 mil. eur.

Očakávaný vývoj na kapitálových investíciách predbehol v roku 2016 rozpočtovanú hodnotu o 278 mil. eur. Nárast kapitálových investícií štátu súvisel najmä s realizáciou investičných priorít vlády. Zásadným podielom prispeli aktivity Národnej diaľničnej spoločnosti, kde sa predpokladá použitie dodatočných výdavkov na výkup pozemkov vo výške 220 mil. eur. Agentúra pre núdzové zásoby ropy (EOSA) hospodárila s výdavkami vyššími o 15 mil. eur z dôvodu financovania hmotných rezerv ropných produktov.

Medzi ostatné negatívne faktory patrí príspevok v rozpočte nezahnutých nových subjektov (MH Invest a ZSSK) k deficitu vo výške (54 mil. eur) a vyššie subvencie (9 mil. eur).

¹¹ Zahŕňa aj výdavky na podporu mliekaresného priemyslu vo výške 30 mil. eur.

II.2. Monitoring vývoja štrukturálneho salda a výdavkového pravidla na horizonte rozpočtu

Monitorovanie vývoja fiškálnej politiky vlády v súčasnosti predpokladá využitie dvoch základných analytických indikátorov, ktoré dokážu objasniť fiškálnu pozíciu krajiny analyticky správnejšie ako je štatistické vykázanie nominálneho salda verejnej správy. **Obidva prezentované analytické nástroje hrajú kľúčovú úlohu pri hodnotení súladu s preventívnou časťou Paktu stability a rastu¹².**

Prvým ukazovateľom je štrukturálne saldo (ŠS), ktorý analyticky očisťuje nominálne saldo verejnej správy o vplyvy ekonomického cyklu a jednorazových a dočasných rozpočtových opatrení. Vláda SR považuje za svoj strednodobý rozpočtový cieľ dosiahnutie štrukturálne vyrovnaného rozpočtu (MTO), definovaného práve pomocou hodnoty štrukturálneho deficitu vo výške 0,5 % HDP¹³. Pri sledovaní štrukturálneho salda sa analýza zameriava na jeho medziročné zmeny, ktoré predstavujú **tzv. konsolidačné úsilie**. V súlade s platnou metodikou sa na základe intenzity fiškálnej konsolidácie hodnotí dostatočnosť tempa smerovania k strednodobému rozpočtovému cieľu (MTO).

Druhým indikátorom je výdavkové pravidlo (VP), podľa ktorého sa posudzuje tempo medziročného rastu výdavkov verejnej správy. Výdavkové pravidlo prináša svoj fiškálny kontrolný mechanizmus tým, že rast výdavkov, ktoré sú pod kontrolou vlády, by nemal presahovať potenciálny rast ekonomiky, za predpokladu neexistencie dodatočných príjmových opatrení. Hlavným princípom štrukturálneho salda ako aj výdavkového pravidla je zabezpečiť, aby krajina smerovala v strednodobom horizonte k svojmu stanovenému rozpočtovému cieľu (MTO). Na zabezpečenie tohto smerovania sa, v súlade s Paktom stability a rastu, predpokladá použitie príjmov získaných nad rámec prognózy (tzv. „windfall revenues“) na zníženie deficitu a dlhu pri zachovaní udržateľného vývoja na výdavkovej strane rozpočtu.

Na hodnotenie vývoja oboch indikátorov sa využíva sledovanie ich odchýlok od požadovaného stavu. Odchýlky sa sledujú na jednoročnom a dvojročnom horizonte, pričom väčší dôraz sa kladie na dodržiavanie odchýlky na dvojročnom horizonte, ktorá má nižšiu volatilitu a lepšiu predpovedateľnosť. V prípade štrukturálneho salda sa hodnotí odchýlka od požadovaného konsolidačného úsilia a v prípade výdavkového pravidla rozdiel skutočných výdavkov od výšky výdavkov určených na základe výdavkového pravidla.

II.2.1. Štrukturálne saldo

Výpočet štrukturálneho salda v prvom kroku predpokladá potrebu očistenia salda verejnej správy o vplyv hospodárskeho cyklu (konjunktúry, či recesie) na celkovú bilanciu verejnej správy. Metodicky tento vplyv považujeme za cyklickú zložku. Odhad senzitivity salda verejnej správy na zmeny v produkčnej medzere vychádzajúci z metodiky OECD¹⁴ preberá Ministerstvo financií SR v plnej miere od EK. V nasledujúcom kroku sa takto očistené saldo ďalej upravuje o vplyv tzv. jednorazových a dočasných opatrení. Pre účely návrhu rozpočtového plánu, ktorý podlieha hodnoteniu EK, Ministerstvo financií SR pri posudzovaní jednorazových vplyvov postupuje v súlade s metodikou EK (Príloha 1)¹⁵, aby ex-ante zabezpečilo súlad s hodnotením EK.

Cieľom týchto analytických úprav je určenie hodnoty štrukturálneho salda, ktoré vyjadruje stav rozpočtu verejnej správy za predpokladu, že ekonomika sa pohybuje na jej potenciálnej úrovni bez ovplyvnenia

¹² [Vade Mecum on the Stability and Growth Pact – 2016 edition, European Economy, Institutional Paper, 021, March 2016.](#)

¹³ Rozpočtový cieľ je definovaný v [zákone č. 523/2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy.](#)

¹⁴ Pôvodná metodika bola prezentovaná v Girouard, N., André, Ch. (2005): *Measuring cyclically-adjusted budget balances for OECD countries*. V roku 2014 prebehol proces aktualizácie metodiky a zahnutia nových údajov pre výpočet elasticít. Metodika bola schválená členskými štátmi v septembri 2014.

¹⁵ [Vade Mecum on the Stability and Growth Pact – 2016 Edition – Guiding principles str.28.](#) V minulosti MF SR pripravilo manuál, v súlade s existujúcou metodikou EK, ktorý spresňuje podrobné pravidlá pre identifikáciu jednorazových a dočasných vplyvov v [národnej metodike](#).

jednorazovými a dočasnými vplyvmi. Súlad vývoja štrukturálneho salda s európskymi fiškálnymi pravidlami vytvára základ pre stanovenie cieľov fiškálnej politiky v SR.

TABUĽKA 3: Konsolidačné úsilie v metodike EK (ESA 2010, % HDP)

	2014	2015	2016 OS	2017	2018	2019
1. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté	-2,72[1]	-2,73[1]	-1,97	-1,29	-0,44	0,16
2. Cyklická zložka	-0,7	-0,5	-0,3	-0,3	-0,1	0,4
3. Jednorazové vplyvy	0,0	-0,4	0,1	0,0	0,0	0,0
4. Štrukturálne saldo (1-2-3)	-2,04	-1,89	-1,72	-0,95	-0,36	-0,21
5. Konsolidačné úsilie (medziročná zmena 4)	-0,25	0,15	0,17	0,77	0,59	0,16
- investičná výnimka - spolufinancovanie EÚ fondov	-0,38					
Konsolidačné úsilie po očistení o investičnú výnimku	0,15					
Odchýlka na jednoročnom horizonte	0,13	0,15	-0,08	0,27	0,09	0,16
Odchýlka na dvojiročnom horizonte		0,14	0,03	0,09	0,18	0,12
p.m. požadované konsolidačné úsilie ^{1a}	-0,38	0,00	0,25	0,50	0,50	0,00 ^{2a}
p.m. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté - jarná notifikácia	-2,69	-2,97				

[1] Na základe údajov zaslaných Eurostatu v rámci jesennej EDP notifikácie
[2] V roku 2019 sa nepožaduje konsolidácia za predpokladu splnenia MTO.

Zdroj: MF SR

BOX 2 - Uznávanie EÚ korekcií k európskym fondom ako jednorazový vplyv

EK definuje jednorazový vplyv ako **dočasné opatrenie bez trvalého charakteru a nezávislé od vládnych rozhodnutí.** Pri klasifikácii jednotlivých titulov medzi jednorazové opatrenia EK postupuje na základe 5 princípov (Príloha 1).

Ďalej, EK osobitne klasifikuje špecifické prípady, ktoré môžu byť klasifikované ako jednorazové opatrenie aj v prípade, že nespĺňajú 5 základných princípov. Medzi tieto patria aj výkyvy v príjmoch alebo výdavkoch vznikajúcich v dôsledku súdneho poprípade iného inštitucionálneho rozhodnutia. Jedným z prípadov sú korekcie k EÚ fondom plynúce z pochybenia pri čerpaní Európskych štrukturálnych a investičných fondov.

Metodika EK umožňuje uznať EÚ korekcie ako jednorazové v prípade, že dochádza k identifikovaniu výrazne nadpriemernej korekcie, ktoré zvyčajne vznikajú ku koncu programového obdobia, z dôvodu vysokého dočerpávania EÚ fondov (aj príklad SR). Pre ich posúdenie ako jednorazové **musia nevyhnutne spĺňať nasledujúce kritéria:**

1. Korekcie by mali byť jasne priraditeľné k špecifickej udalosti. V kontexte EÚ korekcií pre SR je to programové obdobie 2007 až 2013, s predĺžením možnosti čerpania do roku 2015. Práve v rokoch 2014 a 2015 boli zaznamenané vysoké korekcie spôsobené intenzívnym dočerpávaním EÚ fondov.
2. Korekcie by mali jasne prevýšiť priemernú hladinu korekcií spôsobenú bežnou fluktuáciou.
3. Korekcie by mali súvisieť s chybným čerpaním naakumulovaným na horizonte viacerých rokov.
4. Korekcie spĺňajúce vyššie uvedené charakteristiky môžu nastať opakovane maximálne dva po sebe nasledujúce roky.

Len v prípade splnenia **všetkých štyroch podmienok** je možné korekcie klasifikovať ako jednorazové. Práve na základe štvrtého kritéria už **nemôžu byť EÚ korekcie v prípade Slovenska v roku 2016 klasifikované** ako jednorazové opatrenie.

Za predpokladu naplnenia očakávaného nominálneho deficitu na úrovni 1,97 % HDP v roku 2016 dosiahne štrukturálny deficit 1,72 % HDP¹⁶. Konsolidačné úsilie sa v roku 2016 očakáva vo výške 0,17 % HDP, z ktorého

¹⁶ Vychádzajúc z metodiky Európskej Komisie (Príloha 1 a BOX 2).

vyplyva nevýrazná odchýlka na jednoročnom horizonte. Na dvojiročnom horizonte, ktoré hodnotenie podľa Paktu stability¹⁷ a rastu kladie väčší dôraz, **však už k odchýlke od požadovaného konsolidačného úsilia nedochádza.**

BOX 3 - Fiškálna pozícia Slovenska

Analýza fiškálnej pozície sa zameriava na kvantifikáciu závislosti zmeny štrukturálneho primárneho salda a cyklického indikátora produkčnej medzery. Najnázornejším zobrazením tohto vzťahu je grafické rozdelenie do štyroch kvadrantov. Tento pohľad umožňuje na dlhšom časovom horizonte načrtnúť, či krajina uplatňuje pro- alebo proticyklickú fiškálnu politiku.

Štandardný spôsob porovnáva zmenu primárneho štrukturálneho salda oproti aktuálnej úrovni produkčnej medzery. Tento prístup znázorňuje ako fiškálna politika reaguje na hospodársky cyklus (potreba väčšej konsolidácie v dobrých časoch a fiškálneho impulzu pri horšom ekonomickom vývoji). Mierne odlišný prístup využíva namiesto úrovne produkčnej medzery jej medziročnú zmenu. Hlavným pozitívom je nižšia senzitivita na revízie produkčnej medzery, ktoré sú častejšie ako revízie jej zmeny. EK tento prístup uplatňuje pri stanovení požadovaného konsolidačného úsilia, kedy sleduje úroveň produkčnej medzery ako aj jej medziročnú zmenu¹⁸.

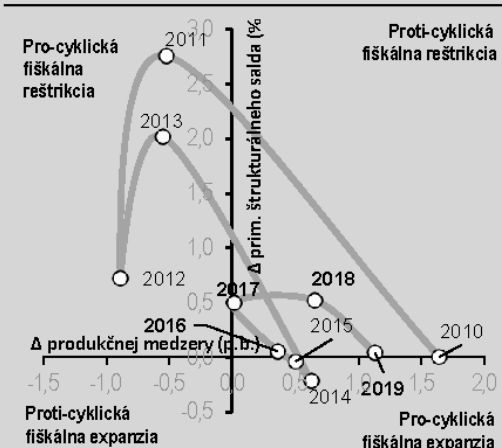
Po miernej proticyklickej fiškálnej expanzii v roku 2015 sa pre rok 2016 očakáva mierna fiškálna expanzia z dôvodu rýchlejšieho poklesu úrokových nákladov oproti tempu štrukturálnej konsolidácie. V roku 2017 sa pri približne rovnakej úrovni produkčnej medzery prognózuje výraznejší posun k fiškálnej reštrikcii. Od roku 2018 bude za predpokladu naplnenia prognózy ekonomika využívať na konsolidáciu rýchlejší než potenciálny ekonomický rast. Obdobný vývoj ekonomického cyklu bude v roku 2019 pôsobiť proticyklicky neutrálne z dôvodu nižšej požadovanej konsolidácie pri dosiahnutí strednodobého rozpočtového cieľa.

GRAF 13: Zmena primárneho štrukturálneho salda oproti úrovni produkčnej medzery (% HDP)

Zdroj: MF SR

GRAF 14: Zmena primárneho štrukturálneho salda oproti zmene produkčnej medzery (% HDP)

Zdroj: MF SR

V prípade dosiahnutia očakávaného deficitu 1,97 %HDP v roku 2016 Slovensko bude blízko k dosiahnutiu vyrovnaného primárneho štrukturálneho salda (deficit 0,2 %HDP). V nasledujúcich rokoch by malo už dosahovať primárny štrukturálny prebytok približne v rozsahu 0,4 %HDP až 0,9 %HDP v roku 2017 resp. 2019.

TABUĽKA 4: Primárne štrukturálne saldo v metodike EK (% HDP)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Primárne štrukturálne saldo	-0,1	-0,1	-0,2	0,4	0,9	1,0
Produkčná medzera	-1,7	-1,2	-0,9	-0,9	-0,2	0,9

Zdroj: MF SR

¹⁷ Pakt stability a rastu predpokladá v roku 2016 pre Slovensko požadovanú konsolidáciu (tj. medziročnú zmenu štrukturálneho salda) vo výške 0,25 % HDP.

¹⁸ Napr. v prípade zatvárania sa negatívnej produkčnej medzery je požadované konsolidačné úsilie väčšie ako pri rastúcej negatívnej produkčnej medzere.

Návrh rozpočtového plánu na rok 2017 zachováva plán dosiahnutia strednodobého rozpočtového cieľa predstaveného v Programe stability na roky 2016 až 2019¹⁹. Na základe programového vyhlásenia vlády SR sa pristúpilo k posunutiu termínu dosiahnutia MTO na rok 2019, tak aby bol zachovaný súlad s európskymi a národnými fiškálnymi pravidlami. Predkladaný Návrh rozpočtového plánu pokračuje v nastolenej ceste a potvrdzuje nominálne ciele súlad verejnej správy na roky 2017 až 2019 stanovené Programom stability.

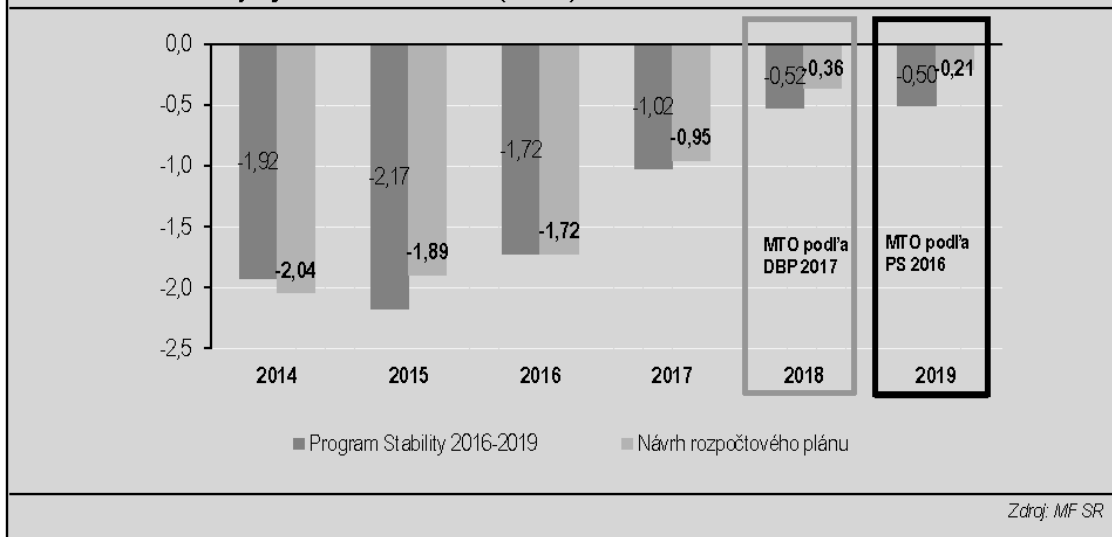
Pre rozpočtový rok 2017 sa aj naďalej počíta s deficitom vo výške 1,29 %, čo pri aktualizácii cyklickej zložky zodpovedá štrukturálnemu konsolidačnému úsiliu na úrovni 0,77 % HDP. Rozpočtový cieľ na rok 2018 predpokladá dosiahnutie deficitu vo výške 0,44 % HDP²⁰. Pri pozitívnej produkčnej medzere sa prvýkrát v histórii Slovenska očakáva dosiahnutie nominálneho prebytku verejnej správy v roku 2019 vo výške 0,16 % HDP. Na celom horizonte 2017 až 2019 sa predpokladá súlad s európskymi aj národnými fiškálnymi pravidlami.

BOX 4 - „Flexibilita“ dosiahnutia strednodobého rozpočtového cieľa (MTO)

V súlade s preventívnou časťou Paktu stability a rastu a pri rešpektovaní vládou zadaných priorit došlo k posunu termínu dosiahnutia MTO. Vláda tento úmysel deklarovala v Programe stability na roky 2016 až 2019, kde predstavila aktualizované rozpočtové ciele s plánom dosiahnuť MTO v roku 2019. Návrh rozpočtového plánu potvrdzuje stanovené nominálne ciele deficitov pre roky 2017 až 2019, rešpektujúc požadované tempo konsolidácie podľa Paktu stability a rastu až do dosiahnutia MTO²¹.

Pri aktuálnom odhade cyklickej zložky a dočasných vplyvov pre rok 2016 je štrukturálny deficit na úrovni 1,72 %HDP²², ktorý bude potrebné od roku 2017 medziročne znižovať o 0,50 %HDP až do dosiahnutia MTO. **Oproti Programu stability došlo k aktualizácii cyklickej zložky, ktorá pri nemenných nominálnych cieľoch vytvorila priestor pre skoršie dosiahnutie MTO v roku 2018.** V tejto súvislosti je dôležitým faktorom práve revízia cyklickej zložky (z dôvodu aktualizácie odhadu vývoja ekonomického cyklu), ktorá vo všeobecnosti umožňuje istú flexibilitu pri stanovení cesty smerom k MTO. Aktuálny stav potenciálu ekonomiky Slovenska ponúka dostatočnú rezervu, aby aj v prípade opačnej revízie cyklu bolo možné dosiahnuť MTO v roku 2019 bez potreby zmeny stanovených rozpočtových cieľov (Kapitola 4).

GRAF 15: Porovnanie vývoja štrukturálneho salda (% HDP)

¹⁹ Program stability SR na roky 2016 až 2019.

²⁰ Aktuálne predpoklady pri výpočte štrukturálneho salda (ŠS) indikujú dosiahnutie MTO už v roku 2018 (0,4 % HDP). Dôvodom skoršieho dosiahnutia MTO pri nemenných nominálnych cieľoch deficitov je aktualizácia cyklickej zložky, ktorá znížila potrebu konsolidácie o 0,4 p.b. HDP na horizonte 2017 až 2019.

²¹ Slovensko si, v súlade s požiadavkami európskych a národných fiškálnych pravidiel, zvolilo v minulosti za svoje MTO úroveň štrukturálneho deficitu 0,5 % HDP, čo je explicitne ukotvené v zákone o rozpočtových pravidlách.

²² Štrukturálny deficit pre rok 2016 predpokladá dosiahnutie nominálneho salda vo výške 1,97 % HDP.

II.2.2. Výdavkové pravidlo

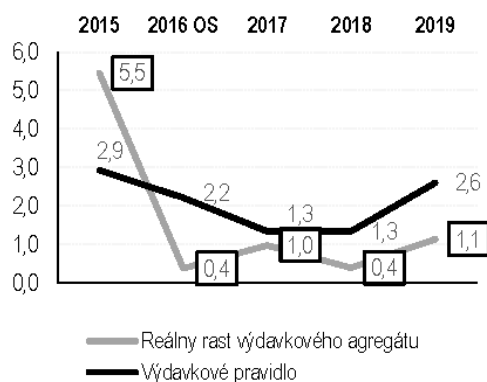
Revidovaný Pakt stability a rastu zaviedol výdavkové pravidlo ako dodatočný nástroj na analyzovanie fiškálnej pozície krajiny. Vyjadruje medziročný rast výdavkového agregátu očistený o príjmové opatrenia, čo v porovnaní s referenčnou hodnotou povoleného rastu výdavkov umožní posúdiť pokrok vo fiškálnej konsolidácii podobne ako v prípade vývoja štrukturálneho salda.

Podľa výdavkového pravidla by výdavky verejnej správy v reálnom vyjadrení nemali rásť rýchlejšie ako priemerný potenciálny rast ekonomiky. Tieto výdavky môžu rásť vyšším tempom jedine v prípade realizácie dodatočných príjmových opatrení, ktoré sú potvrdené kvantifikáciou nezávislého Výboru (hovoríme o diskrečných opatreniach)²³. Pre krajiny ktoré dosiahli svoj strednodobý rozpočtový cieľ (MTO), môže rast výdavkov presne kopírovať potenciál ekonomiky. Pre krajiny, ktoré ešte MTO nedosiahli, musí tempo rastu výdavkov reflektovať aj fiškálnu konsolidáciu potrebnú pre jeho dosiahnutie. V tomto prípade, je potenciálne tempo rastu ekonomiky korigované o potrebné konsolidačné úsilie.

Vývoj výdavkov sa očisťuje o faktory, ktoré sú mimo kontroly vlády. Ide o úrokové výdavky, zmeny vo výdavkoch na dávky v nezamestnanosti vyplývajúce z aktuálneho ekonomického cyklu a výdavky financované z fondov EÚ. Vzhľadom na vysokú volatilitu vládnych investícií sa ich výška vyhladzuje na priemernú úroveň za aktuálny a tri predchádzajúce roky²⁴. Nominálny rast takto upravených výdavkov sa prostredníctvom deflátoru HDP prepočíta na reálny rast, aby bol porovnateľný s výdavkovým pravidlom.

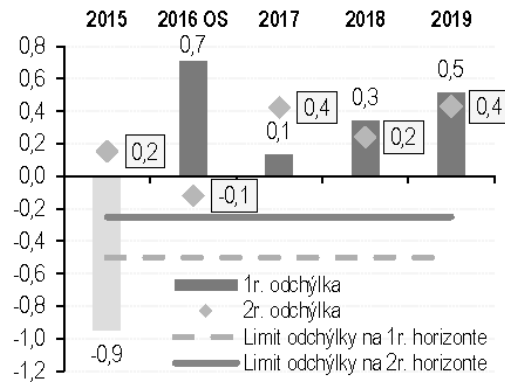
Porovnanie medziročného vývoja výdavkového agregátu s výdavkovým pravidlom ukazuje na prekročenie rastu výdavkov v roku 2015 (graf 16) k čomu prispela aj potreba spolufinancovania výraznej absorpcie EÚ fondov. Pri hodnotení súladu vývoja výdavkov s výdavkovým pravidlom sa prihliada na odchýlky na dvoch horizontoch (graf 17), udávaných v % HDP. **Sleduje sa jednoročná odchýlka (rozdiel výdavkového agregátu a výdavkového pravidla prepočítaný ako % HDP) s limitom -0,5 % HDP a dvojiročná odchýlka (priemer odchýlok aktuálneho a predchádzajúceho roka), na ktorú sa kladie väčší dôraz z dôvodu nižšej volatility a závislosti od aktuálneho roka, s limitom -0,25 % HDP.** V prípade, že je odchýlka na horšej úrovni ako je stanovený limit jedná sa o výrazný nesúlad s výdavkovým pravidlom a pristupuje sa k celkovému hodnoteniu fiškálnej pozície.

GRAF 16: Vývoj výdavkového agregátu oproti výdavkovému pravidlu (% nárast)

Zdroj: MF SR

GRAF 17: Jednorúčná a dvojiročná odchýlka od plnenia výdavkového pravidla (% HDP)

Zdroj: MF SR

²³ Pozitívne cyklické príjmy v čase konjunktúry (nerealizované skrz diskrečné opatrenia) umožňujú nárast výdavkov nad potenciál ekonomiky. Výdavkové pravidlo monitoruje tento neželaný fiškálny vplyv, nakoľko dočasné zvýšenie príjmov z nerealizovaných opatrení by sa malo využívať na dosiahnutie MTO.

²⁴ Vade Mecum on Stability and Growth Pact, str. 30.

V roku 2015 výdavkové pravidlo umožňovalo medziročný rast výdavkov o 2,9 %. Výdavky percentuálne vyjadrené k HDP v roku 2015 prekročili hranicu určenú výdavkovým pravidlom o 0,9 % HDP. Vzhľadom na výrazne pomalší vývoj výdavkov v roku 2014 než umožňoval skutočný vývoj ekonomiky, na dvojročnom horizonte už nedochádza k negatívnej odchýlke od výdavkového pravidla. V roku 2015 je dvojročná odchýlka na pozitívnej úrovni 0,2 % HDP.

Pre rok 2016 sa očakáva reálny rast agregátu výdavkov očistených o príjmové opatrenia na úrovni 0,6 %, čo predstavuje výrazne pomalší rast oproti predchádzajúcemu roku. Miernejší nárast výdavkov v roku 2016 (pozitívna odchýlka na jednoročnom horizonte 0,6 % HDP) v porovnaní s potenciálom ekonomiky je žiadúci práve z dôvodu kompenzácie ich vývoja v predchádzajúcom roku. **To umožní cieľiť výdavky v roku 2016 s len miernou odchýlkou voči výdavkovému pravidlu na dvojročnom horizonte (-0,2 % HDP).**

V roku 2017 výdavky porastú v súlade s výdavkovým pravidlom, ktorý sa na rok 2017 odhaduje na úrovni 1,3 % HDP. V ďalších rokoch bude plánovaný vývoj výdavkov plniť výdavkové pravidlo s dostatočnou rezervou na jednoročnom aj dvojročnom horizonte a prispievať tak dosiahnutiu resp. udržaniu MTO.

TABUĽKA 5: Výpočet plnenia výdavkového pravidla (ESA 2010)

	m.j	2014	2015	2016 OS	2017	2018	2019
1. Celkové výdavky	mil. eur	31 911	35 865	33 659	34 498	35 632	36 329
2. Úrokové náklady	mil. eur	1 444	1 379	1 223	1 127	1 124	1 092
3. Výdavky kryté EU (kapitálové)	mil. eur	1 097	2 157	571	800	1 017	586
3a. Výdavky kryté EÚ zdrojmi (celkové)		1 195	2 600	1 015	1 149	1 644	1 338
4. Kapitálové výdavky kryté národnými zdrojmi	mil. eur	1 796	2 675	1 866	2 041	1 982	1 795
5. Vyhladené kapitálové výdavky (nár. zdroje 4-ročný pohyblivý priemer)	mil. eur	1 819	2 004	2 038	2 099	2 146	1 926
6. Cyklické výdavky na dávky v nezamestnanosti	mil. eur	15	11	8	8	2	-10
7. Výdavky plne kryté automatickým zvýšením príjmov	mil. eur	0	0	0	0	0	0
8. Primárny výdavkový agregát (1-2-3a-4+5-6-7)	mil. eur	29 281	31 205	31 566	32 273	33 026	34 040
9. Medziročná zmena primárneho výdavkového agregátu (8t-8t-1)	mil. eur	726	1 924	361	707	753	1 014
10. Zmena v príjmoch z titulu diskrečných príjmových opatrení	mil. eur	-30	109	-187	107	77	12
11. Nominálny rast agregátu výdavkov očisteného o príjmové opatrenia (9t-10t)/8t-1)	%	2,6	6,2	1,8	1,9	2,1	3,0
12. Reálny rast agregátu výdavkov očisteného o príjmové opatrenia	%	0,7	5,5	0,6	0,6	0,6	1,1
13. Výdavkové pravidlo (znižená referenčná miera pot. rastu HDP)	p.b.	4,1	2,9	2,2	1,3	1,3	2,6
14. Odchýlka od výdavkového pravidla (13-12)	p.b.	3,3	-2,5	1,6	0,7	0,7	1,5
15. Jednoročná odchýlka od výdavkového pravidla	% HDP	1,3	-0,9	0,6	0,3	0,3	0,5
16. Dvojročná odchýlka od výdavkového pravidla	% HDP	1,4	0,2	-0,2	0,5	0,3	0,4
<i>p. m. deflátor HDP</i>	%	1,9	0,7	1,2	1,3	1,5	2,0

[1] Pozitívna hodnota predstavuje plnenie výdavkového pravidla

Zdroj: MF SR

[2] Priemer dvoch prognóz EK, od roku 2018 Makroekonomická prognóza MF SR

II.3. Prognóza hrubého dlhu verejnej správy

Hrubý dlh verejnej správy²⁵ dosiahol ku koncu roka 2015 úroveň 52,9 % HDP²⁶. Za predpokladu naplnenia hotovostného schodku ŠR pre rok 2016 a fiškálneho rámca pre rozpočet verejnej správy na roky 2017 až 2019 možno očakávať, že hrubý dlh verejnej správy bude v pomere k HDP postupne klesať. Na konci rozpočtového horizontu sa priblíži k úrovni 49 % HDP, ktorá sa nachádza v prvom sankčnom pásme daného roku²⁷.

Hrubý dlh na rok 2016 sa odhaduje na úrovni 53,5 % HDP²⁸. Medziročný nárast hrubého dlhu je možné vysvetliť čiastočne potrebou zabezpečenia dostatočnej úrovne hotovostnej rezervy na financovanie záväzkov štátu v roku 2017. **Od roku 2017 sa po prvý krát v histórii očakáva dosahovanie primárneho prebytku salda verejnej správy²⁹, ktorý spolu s prognózou akcelerujúceho rastu HDP a zrýchľovaním inflácie prispieje už k výraznejšiemu poklesu dlhu.**

TABUĽKA 6: Hrubý dlh verejnej správy (% HDP, ESA 2010, stav k 31.12.)

	2014 S	2015 S	2016 OS	2017 N	2018 N	2019 N
Hrubý dlh verejnej správy	53,9	52,9	53,5	52,7	51,4	49,1
- štátny dlh (bez vplyvu medzinár. záväzkov)	48,4	47,8	48,5	48,0	47,1	45,1
- podiel SR na dlhu EFSF	2,6	2,4	2,3	2,2	2,1	2,0
- vklad do ESM	0,9	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7
- dlh ostatných zložiek verejnej správy	2,0	1,9	1,9	1,7	1,5	1,3
p.m. zmena hrubého dlhu	-1,1	-1,0	0,6	-0,8	-1,3	-2,3
p.m. čistý dlh	49,4	48,6	48,9	48,6	46,9	44,2
p.m. vplyv revízie nominálneho HDP ^[1]	0,0	0,0	0,0	0,5	1,0	1,1
p.m. vplyv revízie dlhu ^[1]	0,0	0,0	0,6	0,0	0,7	0,7

[1] Oprošť hodnotám z Programu stability SR na roky 2016 až 2019

Zdroj: MF SR

K medziročnej zmene dlhu VS prispieva najmä výška hotovostného deficitu štátneho rozpočtu³⁰, ktorý je potrebné financovať emisiami štátnych dlhopisov a ostatnými finančnými nástrojmi. V roku 2015 dosiahol hotovostný schodok štátneho rozpočtu 1,9 mld. eur. V roku 2016 sa očakáva výraznejší pokles na úroveň 1,3 mld. eur.

Na výšku hrubého dlhu má vplyv aj účasť Slovenska v rámci európskych záchranných mechanizmov od roku 2012. Záväzky EFSF a ESM zvyšujú hrubý dlh verejnej správy v roku 2016 o 3,1 % HDP. Z medzinárodných záväzkov Slovenska voči Európskemu nástroju finančnej stability (EFSF) a Európskemu mechanizmu pre stabilitu (ESM) sa pre roky 2017 až 2019 nepredpokladajú ďalšie vplyvy na verejný dlh. Dlž Slovenska je ovplyvnený najmä záväzkami EFSF, ktoré vznikli v súvislosti s poskytnutím finančnej pomoci programovým členským krajinám. EFSF nebude ďalej vstupovať do nových finančných programov, a bude pokračovať v spravovaní splácania záväzkov dlžníckych krajín. Až do tejto doby budú záväzky EFSF priamo ovplyvňovať výšku hrubého dlhu podľa podielu Slovenska na EFSF. Vklady Slovenska do ESM znižujú disponibilné prostriedky Štátnej pokladnice využiteľné pre financovanie potrieb štátu, čím prispievajú nepriamo k nárastu dlhu.

²⁵ Všetky uvádzané hodnoty sú počítané v metodike, ktorá sa používa pri posudzovaní plnenia maastrichtského kritéria pre výšku hrubého dlhu verejnej správy – tzv. maastrichtský hrubý dlh verejnej správy. Dlž verejnej správy je vyjadrený ako podiel na HDP.

²⁶ Podľa údajov zaslaných v jesennej notifikácii Eurostatu, bez vplyvu revízie HDP.

²⁷ Podľa ústavného zákona č. 493/2011 o rozpočtovej zodpovednosti bude v roku 2019 dolná hranica sankčných pásiem na úrovni 48 % HDP.

²⁸ Zodpovedá druhému sankčnému pásmu podľa ústavného zákona č. 493/2011 o rozpočtovej zodpovednosti.

²⁹ Primárny prebytok predstavuje stav vyšších príjmov ako výdavkov po očistení o náklady na obsluhu dlhu (úrokové náklady).

³⁰ Pre účely prognózy dlhu sa počíta s dosiahnutím rozpočtových cieľov, za predpokladu realizácie potrebných dodatočných opatrení na strane štátneho rozpočtu.

Do výpočtu dlhu vstupujú aj metodické úpravy³¹ ako diskont pri emisii a pri splatnosti dlhopisov. Celkový vplyv oboch faktorov znižuje dlh v rokoch 2015 až 2017. Od roku 2018 sa očakáva vplyv vyššieho emisného diskontu z dôvodu očakávaného nárastu úrokových sadzieb.

Ostatné zmeny v prognóze dlhu súvisia kurzovými rozdielmi a zmenou vkladov klientov v štátnej pokladnici mimo okruhu verejnej správy.

TABUĽKA 7: Vplyv na zmenu hrubého dlhu verejnej správy (v mil. eur)

	2014 S	2015 S	2016 OS	2017 N	2018 N	2019 N
A. Hrubý dlh verejnej správy (k 1.1.)	40 600	40 725	41 293	43 089	44 284	45 502
B. Celková medziročná zmena hrubého dlhu VS	125	568	1 796	1 195	1 219	721
- deficit ŠR na hotovostnom princípe	2 923	1 932	1 298	2 017	1 523	890
- prostriedky ŠP využité pre financovanie potrieb štátu	-2 377	-1 262	434	-678	-245	-159
- podiel SR na dlhu EFSF	102	-116	0	0	0	0
- vklady Slovenska do ESM	132	0	0	0	0	0
- emisný diskont	11	18	52	24	57	87
- diskont pri splatnosti	-114	-86	-61	-61	-5	-1
- saldo úverov subjektov VS	-532	25	63	-108	-113	-97
z toho: ŽSR	-1	0	0	0	0	0
z toho: ŽSSK	-9	-9	53	5	7	18
z toho: NDS	-54	-77	36	-37	-37	-37
z toho: EOSA	-520	0	0	0	0	0
z toho: Dopravné podniky obcí	85	33	0	-3	-8	-2
- ostatné	-21	58	10	1	1	0
C. Hrubý dlh verejnej správy (k 31.12.)	40 725	41 293	43 089	44 284	45 502	46 223
v % HDP	53,9	52,9	53,5	52,7	51,4	49,1
<i>p.m. medziročná zmena hrubého dlhu VS (p.b.)</i>	<i>-1,1</i>	<i>-1,0</i>	<i>0,6</i>	<i>-0,8</i>	<i>-1,3</i>	<i>-2,3</i>

Pozn.: Plusové položky zvyšujú dlh verejnej správy k 31.12. príslušného roku, minusové položky dlh znižujú.

Zdroj: MF SR

BOX 5 - Stochastická prognóza hrubého dlhu verejnej správy

Alternatívnym prístupom k predikcii dlhu je prognóza stochastickým modelom³². Veľarový graf potvrdzuje vysokú pravdepodobnosť poklesu dlhu v strednodobom horizonte, približne 70 % do roku 2019 (graf 18). Oficiálna prognóza dlhu verejnej správy je na celom horizonte blízko nezávislej alternatívnej prognózy (medián trajektória stochastického modelu). Oficiálna prognóza je tak realistická a riziká sú vyvážené.

Výhodou takéhoto prístupu je nenáročnosť na vstupné predpoklady. Poskytuje tak nezávislý zdroj odhadu dlhu aj kvantifikácie rizika prognózy. Na druhej strane, jeho slabou stránkou je zohľadnenie len obmedzeného množstva informácií a predpoklad, že vzájomné vzťahy medzi jednotlivými zložkami modelu budú počas prognózovaného obdobia rovnaké ako v minulosti. Veľarový graf je vizuálnou prezentáciou veľkého počtu³³ náhodných simulácií úrovne dlhu na horizonte prognózy generovaných v stochastickom modeli. Metodika odhadu je zverejnená v Návrhu rozpočtového plánu pre rok 2016³⁴.

³¹ Diskont pri emisii štátnych dlhopisov a štátnych pokladničných poukážok zvyšuje dlh, keďže v okamihu emisie dlhopisov narastú záväzky štátu o menovitou hodnotu dlhopisov. Štát však získava v hotovosti nižšiu sumu (zniženie o diskont). Naopak, diskont pri splatnosti štátnych dlhopisov znižuje dlh. Dôvodom je, že k nárastu dlhu dochádza už pri emisii dlhopisov, a to v nominálnej hodnote dlhopisu a nie pri ich splatení.

³² Simulovaná úroveň dlhu je determinovaná svojou minulou hodnotou, úrokovými nákladmi, rastom HDP, primárnym deficitom a nedeficitným financovaním. Model pozostáva z vektorovej autoregresie úrokových sadzieb, rastu reálneho HDP, inflácie deflátoru HDP, týchto troch premenných pre EÚ a výmenného kurzu. Ďalším prvkom je fiskálna reakčná funkcia, ktorá determinuje úroveň primárneho deficitu vzhľadom na dlh a ekonomickú aktivitu. Veľké množstvo náhodných simulácií tohto systému modelov určuje rôzne trajektórie dlhu, z ktorých sa následne vypočíta pravdepodobnostné rozdelenie úrovne dlhu v budúcich rokoch.

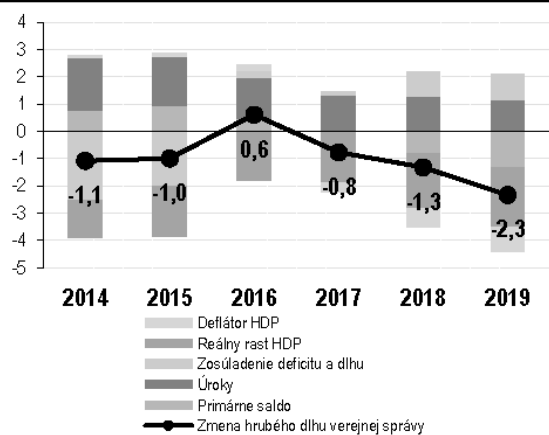
³³ Simulovalo sa 5000 náhodných trajektórií dlhu.

³⁴ <http://www.finance.gov.sk/Components/CategoryDocuments/LoadDocument.aspx?categoryId=9307&documentId=13676>.

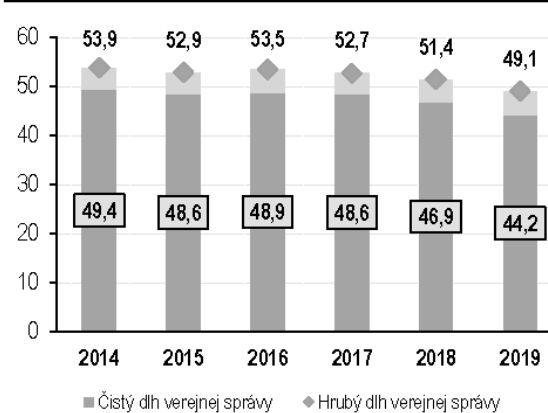

Iný ako štandardný štatistický pohľad na vývoj hrubého dlhu predstavuje analytický rozbor jednotlivých faktorov prispievajúcich k zmene dlhu. Na základe tohto prístupu je možné konštatovať, že **očakávaný pokles dlhu v rokoch 2017 až 2019 je spôsobený najmä zlepšovaním primárneho salda³⁵ a nominálnym rastom HDP.** Vzhľadom na pokračujúcu snahu dosiahnuť MTO sa predpokladá od roku 2017 dosahovanie primárneho prebytku. Zrýchľujúci rast HDP by mal prispieť k poklesu dlhu na celom sledovanom horizonte s výraznou akceleráciou práve na jeho konci. Pre úrokové náklady, ktoré každoročne prispievajú k rastu dlhu, očakávame pozitívny pokles v pomere k HDP z úrovne 1,5 % HDP v roku 2016 až na 1,2 % HDP v roku 2019. V prognózovanom období bude dlh ovplyvnený aj vývojom zdrojov Štátnej pokladnice a rozdielom medzi hotovostným a aktuálnym zaznamenaním salda verejnej správy z dôvodu zosúladenia dlhu a deficitu.

GRAF 19: Príspevky faktorov k zmene hrubého dlhu (% HDP)

GRAF 20: Čistý dlh (% HDP)

Čistý dlh predstavuje ukazovateľ, ktorý analyticky odzrkadľuje reálnu zadlženosť. Jeho podstatou je očistenie hrubého dlhu o likvidné aktíva štátu, najmä o stav hotovosti a iné likvidné položky. Čistý dlh dosiahol na konci roku 2015 výšku 48,6 % HDP. Z dôvodu udržania približne rovnakej úrovni hotovostnej rezervy aj v prognózovanom období sa bude čistý dlh pohybovať v priemere o 4,5 p.b. pod hladinou hrubého dlhu.

³⁵ Primárne saldo je saldo verejnej správy očistené o úrokové náklady.

BOX 6 - Pozitívne riziká z revízie HDP na fiškálne ukazovatele

Pre potreby jesennej notifikácie deficitu a dlhu Eurostatu uskutočnil Štatistický úrad Slovenskej republiky (ŠÚSR) aj pravidelnú spätnú revíziu národných účtov. Hlavným faktorom, ktorý k nej prispel, je reklasifikácia jednotiek do sektora VS podľa metodiky ESA 2010. Preradenie sa dotýka akciových spoločností Železničná spoločnosť Slovensko (ZSSK) a Jadrovej a vyradovacej spoločnosti (JAVYS) do sektora verejnej správy (VS), ktoré zvýši úroveň nominálneho HDP na celom historickom časovom rade. Metodicky zmena okrem iného vyplýva aj z rozdielného spôsobu ocenenia pridanej hodnoty u subjektov vo VS a mimo VS.

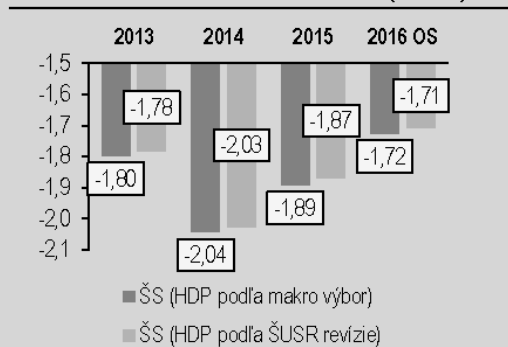
Revízia zvýši HDP v roku 2015 oproti aktuálne známej skutočnosti o 0,8 % čo zodpovedá 0,6 mld. eur. Použitím prognózy Výboru pre makroekonomické prognózy (Výbor) nominálnych rastov HDP pre roky 2016 až 2019, je možné reťazením medziročných zmien zostaviť časový rad zodpovedajúci novej úrovni historického radu HDP (Tabuľka 8).

TABUĽKA 8: Revízia HDP (v mld. eur)

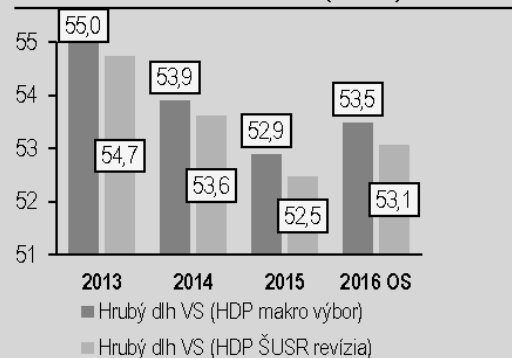
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Prognóza HDP - Výbor, september 2016	72,4	73,8	75,6	78,1	80,5	84,0	88,5	94,2
HDP - revízia ŠÚ SR	72,7	74,2	75,9	78,7	-	-	-	-
HDP - revízia ŠÚ SR + prognóza Výboru	72,7	74,2	75,9	78,7	81,2	84,7	89,2	95,0
Rozdiel	0,3	0,3	0,4	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7

Zdroj: ŠÚSR, MF SR

Revízia vplyva na fiškálne ukazovatele, ktoré sa vyjadrujú pomerovo k HDP (nominálne resp. štrukturálne saldo a hrubý dlh verejnej správy). Vzhľadom na rozpočtový proces, ktorý si vyžaduje zverejnenie nových údajov zo strany ŠÚSR a schválenie prognózy nominálneho HDP Výborom, nebolo možné revidované HDP zohľadniť v návrhu rozpočtu verejnej správy ani v Návrhu rozpočtového plánu. Nižšie prezentujeme vplyv revízie, ktorá ovplyvní výsledné fiškálne indikátory v rokoch 2012 až 2016. Vzhľadom na veľkosť podielu štrukturálneho salda a hrubého dlhu na HDP revízia HDP len mierne zníži veľkosť štrukturálneho salda, naopak na pokles hrubého i čistého dlhu zapôsobí výraznejším spôsobom.

GRAF 21: Zmena štrukturálneho salda (% HDP)

Zdroj: ŠÚ SR

GRAF 22: Zmena hrubého dlhu (% HDP)

Zdroj: ŠÚ SR

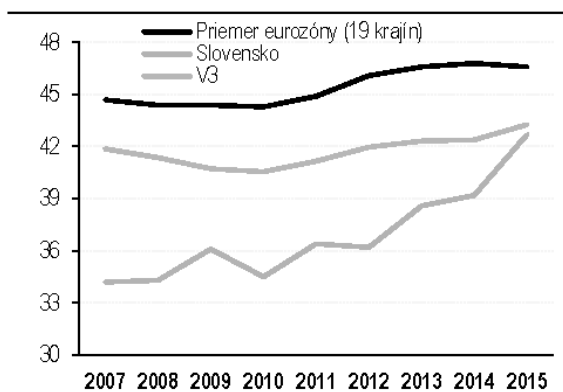
II.4. Prijímové a výdavkové ciele rozpočtu verejnej správy

Ak by v roku 2017 nedošlo k žiadnym zmenám v hospodárskych politikách, deficit verejnej správy by v roku 2017 dosiahol úroveň 0,29 % HDP. Oproti scenáru nezmenených politik je deficit verejnej správy v návrhu rozpočtu na rok 2017 vyšší o 1,00 % HDP (839 mil. eur) výlučne vďaka výdavkovému stimulu na výdavkovej strane rozpočtu (1,45 % HDP). Konsolidačné opatrenia a dodatočné nedaňové príjmy (0,45 % HDP) čiastočne kompenzujú veľkosť výdavkového stimulu. V roku 2018 by v scenári bez zmien v hospodárskych politikách saldo verejnej správy atakovalo vyrovnaný rozpočet a v roku 2019 by už dosahovalo prebytok 0,55 % HDP. Prioritou slovenskej vlády v oblasti daní naďalej ostáva boj proti daňovým únikom.

II.4.1. Prijímové ciele rozpočtu verejnej správy

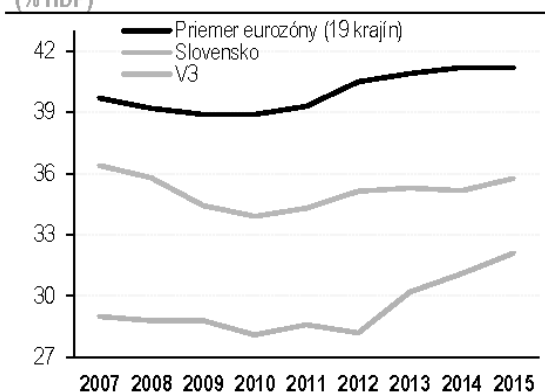
Pomer celkových príjmov verejnej správy k HDP je na Slovensku dlhodobo pod referenčnými hodnotami, ktorými sú priemer eurozóny a priemer krajín V3. Na horizonte posledných troch rokov však príjmy verejnej správy aj vďaka úspešnému boju proti daňovým únikom a príjmovej konsolidácii, konvergujú k obojm referenčným priemerom (graf 23). Slovensko má naďalej najnižší pomer daňových a odvodových príjmov voči HDP v porovnaní s priemerom krajín V3 a Eurozóny.

GRAF 23: Porovnanie vývoja príjmov VS (% HDP)

Zdroj: Eurostat

GRAF 24: Porovnanie vývoja daňových príjmov VS (% HDP)

Zdroj: Eurostat

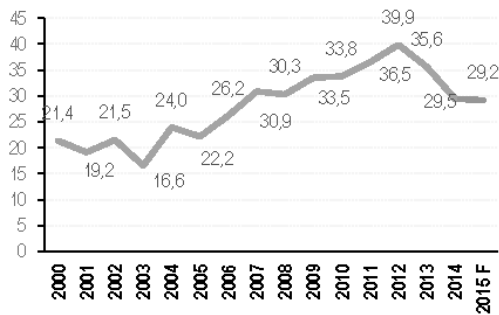
II.4.2. Boj proti daňovým únikom

Boj proti daňovým únikom ostáva kľúčovou prioritou slovenskej vlády. Prvotné úsilie bolo zamerané na boj proti únikom na DPH. Opatrenia z trojfázového akčného plánu prijaté v priebehu rokov 2012 až 2015 pomohli zvrátiť dlhoročný nepriaznivý vývoj úspešnosti výberu tejto dane (graf 25). Uvedenú skutočnosť potvrdzuje aj pokles medzery na DPH, ktorá v období od roku 2012 do 2015 klesla až o štvrtinu. V roku 2016 odhadujeme, že dodatočný prínos zlepšenej úspešnosti výberu DPH z titulu realizovaných opatrení na boj proti daňovým únikom zodpovedá úrovni 1,13 % HDP oproti roku 2012. Efektívna daňová sadzba DPPO v posledných rokoch rastie historickým tempom, čo okrem procyklickosti tejto dane³⁶ možno pripísať opatreniam na DPH, ktoré sa pozitívne prejavujú aj vo výnose DPPO³⁷.

³⁶ Vývoj elasticity DPPO voči makrozákkladní je procyklický. V období finančnej krízy (2008 až 2012) efektívna daňová sadzba klesala, v ďalších rokoch s rastom ekonomiky stúpa.

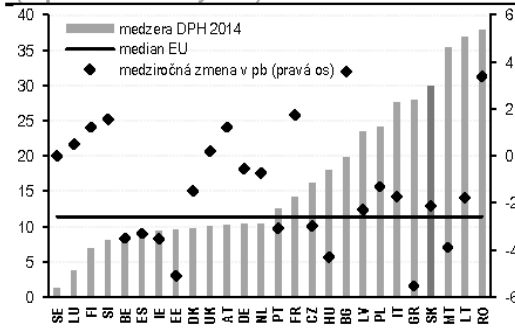
³⁷ Opatrenia zamerané na znižovanie podvodne uplatnenej DPH na vstupe vo forme duplicitných alebo falošných faktúr a na elimináciu nezaznamenaných dodávok odberateľovi sa prejavujú nielen vo vyššej daňovej povinnosti DPH, ale aj vo vyššej ziskovosti a tým vyššej daňovej povinnosti na DPPO. Naopak opatrenia zamerané na podvody s nadmemnými odpočtami s veľkou pravdepodobnosťou nemajú vplyv na výnos DPPO, keďže väčšinou podvodné spoločnosti daň nepriznajú alebo nezaplatia.

GRAF 25: Daňová medzera na DPH (% potenciálneho výnosu)

Zdroj: MF SR

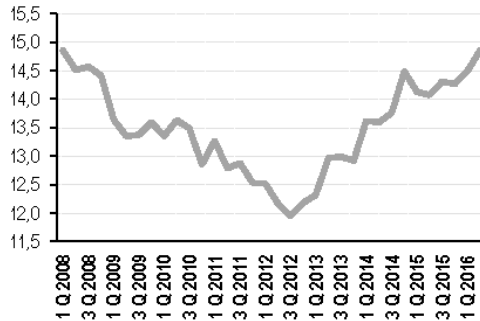
GRAF 26: Daňová medzera na DPH v EÚ, 2014 (% potenciálneho výnosu)

Zdroj: MF SR

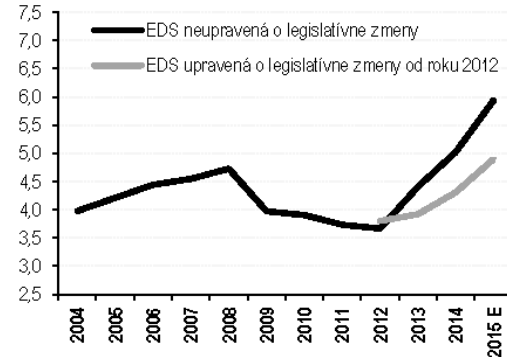
V nadväznosti na plnenie aktualizovaného akčného plánu boja proti daňovým podvodom budú s účinnosťou od roku 2017 prijaté opatrenia zamerané najmä na efektívnejšiu správu daní. Upravuje sa inštitút predbežného opatrenia, ktorý je efektívnym nástrojom na zabezpečenie plnenia budúcich povinností daňových subjektov. Správca dane bude môcť pružnejšie reagovať v prípadoch, keď bude mať odôvodnenú obavu, že nesplattá daň alebo nevyrubená daň nebude v dobe jej splatnosti uhradená, alebo že bude nevyžiteľná. S cieľom predísť mareniu správy daní podávaním opakovaných, často neopodstatnených námietok zaujatosti sa upravuje ustanovenie o podávaní námietok tak, aby daňový subjekt podanú námietku riadne odôvodnil a uviedol proti komu smeruje. Zavádza sa nový inštitút „skrátene vyrubovacie konanie“, výsledkom ktorého bude vydanie vyrubovacieho rozkazu. Vyrubovací rozkaz vydá správca dane, ak má pochybnosti o správnosti alebo pravdivosti podaného daňového priznania a daňový subjekt nereaguje na jeho výzvu na odstránenie týchto nedostatkov.

GRAF 27: Efektívna daňová sadzba DPH (%)

Zdroj: MF SR

GRAF 28: Efektívna daňová sadzba DPPO

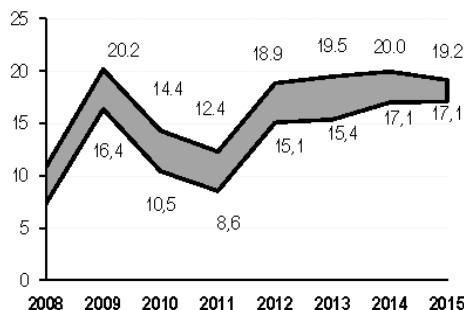
Zdroj: MF SR

Okrem DPH sa úsilie sústreďuje aj na spotrebné dane, kde bolo rovnako prijatých viacero opatrení na zníženie priestoru optimalizácie dane z tabaku³⁸, či všeobecného potierania daňových únikov na spotrebných daniach. **Aktualizovaná daňová medzera na dani z minerálnych olejov (MO) ukazuje, že v posledných rokoch dochádza k ustáleniu vývoja daňovej medzery.** V roku 2015 medzera mierny poklesla, kedy sa rozptyl jej odhadu pohyboval v pásme od 17,1 % až 19,2 % z potenciálneho výnosu na tejto dani (čo zodpovedá 234 až 269 mil. eur). Na rozdiel od DPH medzera na spotrebnej dani z MO nie je tvorená len únikami, ale aj cezhraničnými

³⁸ Zdaňovanie cigár a cigariet v závislosti od hmotnosti na rozdiel od počtu kusov.

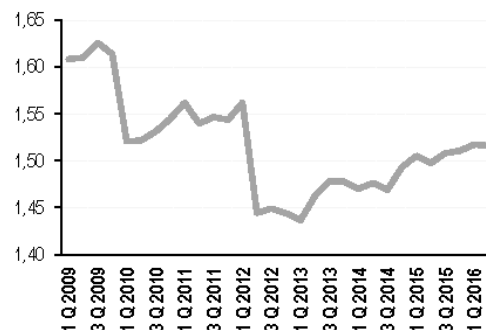
nákupmi³⁹. Trend vývoja daňovej medzery je aj značne ovplyvnený vývojom výmenného kurzu voči najbližším krajinám. Podstatnejšia je teda informácia o vývoji daňovej medzery v čase, najmä na spotrebnej dani z nafty, ktorá je z hľadiska daňových únikov ľahšie pašovateľná, resp. zameniteľná s inými minerálnymi olejmi.

GRAF 29: Daňová medzera na dani z minerálneho oleja (% z potenciálnej dane)

Zdroj: MF SR

GRAF 30: Efektívna daňová sadzba na dani z minerálneho oleja (%)

Zdroj: MF SR

II.4.3. Prijmy verejnej správy v 2016 a 2017

V rokoch 2017 a 2018 sa predpokladá stabilný pomer celkových príjmov verejnej správy na HDP. K výraznejšiemu poklesu o 1,2 p.b. HDP dochádza až v roku 2019, ktorý je spôsobený naprieč všetkými kategóriami príjmov.

TABUĽKA 9: Prijmy verejnej správy v rokoch 2016 až 2019 (% HDP, ESA2010)

	OS 2016	2017	2018	2019
Prijmy verejnej správy spolu	39,8	39,8	39,8	38,7
1. Daňové príjmy	18,6	18,6	18,5	18,3
- Dane z produkcie a dovozu	10,8	10,9	10,7	10,5
- Daň z pridanej hodnoty	6,8	6,9	6,8	6,7
- Spotrebné dane	2,7	2,7	2,6	2,6
- Bežné dane z dôchodkov, majetku	7,8	7,7	7,8	7,8
- Daň z príjmov právnických osôb	3,8	3,6	3,6	3,7
2. Príspevky na sociálne zabezpečenie	14,3	14,2	14,1	14,0
3. Nedaňové príjmy	4,7	4,7	4,5	4,3
4. Granty a transfery	2,3	2,3	2,7	2,2
z toho: z EÚ	1,3	1,4	1,9	1,4

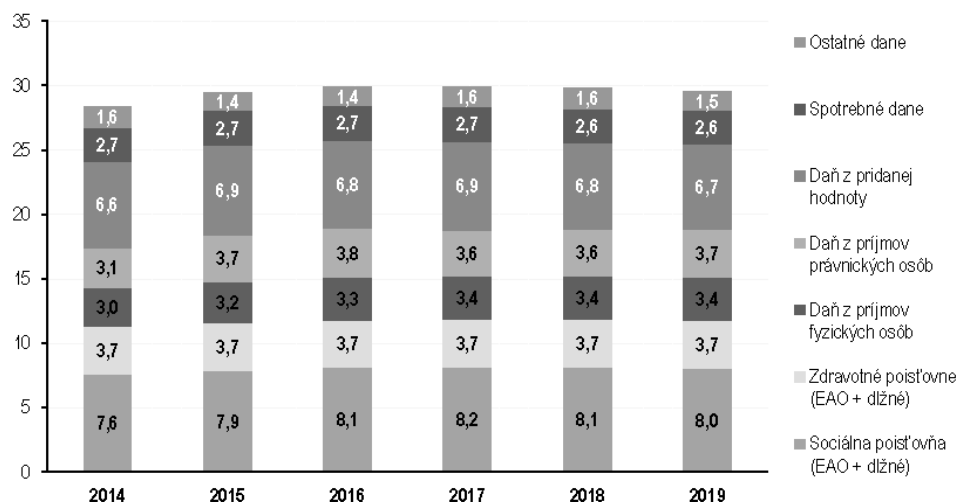
Zdroj: MF SR

Rozpočet predpokladá **stabilný vývoj** dane z príjmov fyzických osôb a zdravotných odvodov v pomere k HDP na celom horizonte prognózy. Pokles dane z pridanej hodnoty na HDP je spôsobený pomalším rastom spotreby domácností oproti celkovému rastu ekonomiky. V prípade DPPO je za poklesom v roku 2017 zníženie daňovej sadzby na 21 %. Na poklese sociálnych odvodov voči HDP sa prejavuje postupné zvyšovanie sadzby odvodu do 2. dôchodkového piliera od roku 2017, existencia maximálnych stropov a minimálne odvody, ktoré logicky neumožňujú plnú transformáciu rastu mzdovej bázy do vymeriavacích základov a tým aj výnosu odvodov. **Neexistencia automatickej indexácie** časti daňových príjmov (dane z nehnuteľností, administratívne poplatky a

³⁹ V súčasnej dobe nie je možné kvantifikovať jednotlivé faktory.

iné príjmy) **spôsobuje eróziu ich výnosu na HDP** vo zvyšných rokoch prognózy. V tomto kontexte MFSR pripravilo daňový kalendár postupného zvyšovania spotrebnej dane z tabakových výrobkov.

GRAF 31: Podiel dani na HDP (% HDP)

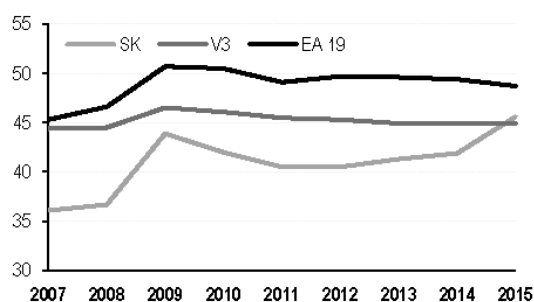

Zdroj: MFSR

II.5. Výdavkové ciele rozpočtu verejnej správy podľa ich funkcie⁴⁰

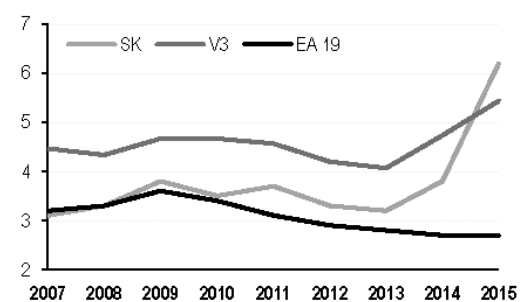
Pomer celkových výdavkov verejnej správy k HDP bol na Slovensku dlhodobo pod referenčnými hodnotami, ktorými sú priemer eurozóny a priemer krajín V3. Na horizonte posledných dvoch rokov však výdavky verejnej správy konvergovali k obom referenčným priemerom (graf 32). Slovensko, ale naďalej patrí medzi európske štáty s menším pomerom verejných výdavkov k HDP. Zrýchlenie čerpania EÚ fondov na Slovensku ako aj v krajinách V3 viedlo k výraznému nárastu verejných investícií v roku 2014 a 2015.

GRAF 32: Porovnanie vývoja výdavkov VS (% HDP)

Zdroj: Eurostat

GRAF 33: Porovnanie vývoja kapitálových výdavkov VS (% HDP)

Zdroj: Eurostat

Medzinárodné porovnanie štruktúry výdavkov podľa funkcie⁴¹ voči krajinám V3 ukazuje, že spomedzi oblastí je najvýraznejší rozdiel viditeľný v zdravotníctve a sociálnom zabezpečení. Výrazný rozdiel pri týchto dvoch oblastiach

⁴⁰ Pozn.: Metodika zaznamenávania výdavkov podľa funkčnej klasifikácie sa môže medzi jednotlivými krajinami líšiť. Toto môže spôsobiť, že v rámci rovnakej položky vystupujú v rôznych krajinách odlišné dáta (napr. zdaňované a nezdaňované dôchodky). Klasifikácia COFOG tiež nezohľadňuje výdavky realizované cez daňový systém.

⁴¹ Posledné dostupné údaje za klasifikáciu COFOG sú z roku 2014.

je spôsobený metodickou⁴² zmenou účtovania výdavkov na nákup zdravotnej starostlivosti zdravotnými poisťovňami, ktoré boli predtým súčasťou výdavkov na zdravotníctvo a následne boli preradené pod oblasť sociálne zabezpečenie. Zmenu uplatnilo Slovensko, ale pravdepodobne nie všetky štáty EÚ. Podiel výdavkov na HDP je v porovnaní s priemerom V3 vyšší najmä vo verejnom poriadku a bezpečnosti. Naopak nižší je najmä v oblasti všeobecných verejných služieb vzdelávania.

TABUĽKA 10: Výdavky verejnej správy podľa klasifikácie COFOG

Funkcie	COFOG	SK 2016		SK 2017		V3 2014	
		% HDP	% CVVS	% HDP	% CVVS	% HDP	% CVVS
1. Všeobecné verejné služby	1	5,5	13,2	5,5	13,5	6,7	14,5
2. Obrana	2	1,1	2,5	1,1	2,7	0,9	2,1
3. Verejný poriadok a bezpečnosť	3	2,2	5,2	2,2	5,4	1,9	4,4
4. Ekonomická oblasť	4	5,2	12,4	4,9	11,9	6,0	13,4
5. Ochrana životného prostredia	5	0,5	1,1	0,4	1,1	1,1	2,3
6. Bývanie a občianska vybavenosť	6	0,5	1,3	0,5	1,1	0,8	1,9
7. Zdravotníctvo	7	1,9	4,6	1,9	4,7	5,8	13,0
8. Rekreačia, kultúra a náboženstvo	8	1,0	2,4	1,0	2,4	1,5	3,2
9. Vzdelávanie	9	3,9	9,3	4,0	9,8	5,2	11,7
10. Sociálne zabezpečenie	10	20,0	48,0	19,5	47,4	15,0	33,5
Celkové výdavky	TE	41,8	100	41,4	100	44,9	100

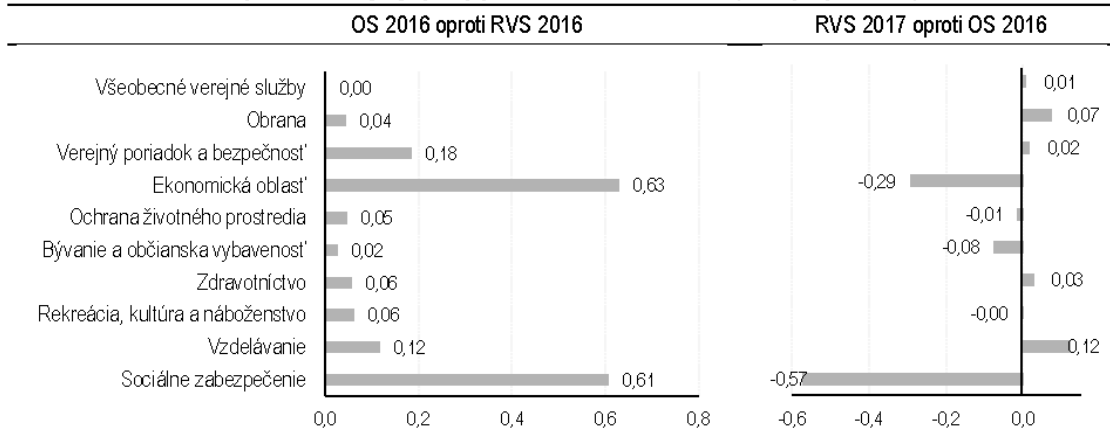
Pozn.: CVVS – Celkové výdavky verejnej správy

Podľa priebežného monitoringu na rok 2016 sú verejné výdavky vyššie o 1,8 p.b. HDP v porovnaní so schváleným rozpočtom. Nárast oproti rozpočtu je zaznamenaný najmä v sociálnom zabezpečení a ekonomickej oblasti (graf 34 vľavo). Vyššie výdavky sociálneho zabezpečenia sú najmä na sociálnych dávkach vrátane dôchodkov⁴³ a výdavkoch na nákup zdravotnej starostlivosti zdravotnými poisťovňami. Vyššie výdavky oproti schválenému rozpočtu sú aj v oblasti verejného poriadku a bezpečnosti ako aj v oblasti vzdelávania. V ostatných oblastiach je úroveň výdavkov blízko úrovne predpokladanej schváleným rozpočtom na 2016.

⁴² V máji 2015 Eurostat upravil metodiku pre funkčnú klasifikáciu verejných výdavkov COFOG. Po novom sú všetky výdavky sociálnych fondov (S.1314) považované za výdavky sociálneho zabezpečenia. Relatívne malé rozdiely v údajoch ostatných krajín EÚ pre rok 2014, pre oblasť zdravotníctva a sociálneho zabezpečenia naznačujú, že novú metodiku neuplatnili (na základe rozhodnutia národných štatistických úradov) jednotne všetky krajiny. Týmto problémom sa bližšie zaoberá Program stability 2016, BOX 11.

⁴³ Počet novopriznaných starobných dôchodkov počas roku 2016 prevyšuje pôvodné predpoklady rozpočtu. Časť rozdielu vzniká aj nerozpočtovaním výdavkov na sociálne zabezpečenie ozbrojených zložiek v rozpočte na rok 2016, ktoré už ale ovplyvňujú čísla priebežného monitoringu.

GRAF 34: Porovnanie výdavkov verejnej správy podľa klasifikácie COFOG (zmeny v p. b. HDP)

Pozn. RVS - rozpočet verejnej správy (schválený parlamentom) OS - očakávaná skutočnosť

Zdroj: MF SR

Podľa návrhu rozpočtu verejnej správy na 2017 dosiahnu verejné výdavky 41,1 % HDP, čo je v porovnaní s očakávanou skutočnosťou roka 2016 pokles o 0,7 p.b. HDP. Najvýraznejšie medziročné zmeny sú rozpočtované v roku 2017 v oblasti sociálneho zabezpečenia a ekonomickej oblasti. Napriek medziročnému rastu výdavkov sociálneho zabezpečenia ich podiel na HDP klesne. To je spôsobené najmä zlepšujúcou sa situáciou na trhu práce a nižšími sociálnymi výdavkami ako aj tlmením rastu výdavkov na nákup zdravotnej starostlivosti zdravotnými poisťovňami. V ostatných oblastiach sa podiel výdavkov na HDP výrazne nemení (graf 34).

II.6. Saldo verejnej správy v scenári nezmenených politík

Scenár nezmenených politík („no-policy-change alebo NPC)⁴⁴, definovaný ako vývoj verejných financií za predpokladu nezmenenej legislatívy a aktualizácie odhadu makroekonomického vývoja, kvantifikuje veľkosť opatrení potrebných na naplnenie rozpočtových cieľov. Veľkosť potrebných opatrení (príp. fiškálneho priestoru) na dosiahnutie rozpočtových cieľov je možné vyčíslit' porovnaním salda verejnej správy v scenári NPC oproti rozpočtovému cieľu. Na základe NPC je možné zhodnotiť veľkosť opatrení (konsolidácie resp. stimulu) potrebných na naplnenie rozpočtových cieľov.

Štartovacím bodom pre zostavenie scenára nezmenených politík je aktuálny odhad deficitu verejnej správy v roku 2016 vo výške 1,97 % HDP. Za predpokladu, že by nedošlo k žiadnym zmenám v hospodárskych politikách, deficit verejnej správy by v roku 2017 klesol na úroveň 0,29 % HDP (oproti nominálnemu cieľu 1,29 % HDP) a v roku 2018 sa ďalej znížil k hodnote 0,04 % HDP (oproti 0,44 % HDP). Pre rok 2019 sa predpokladá, podobne ako v prípade rozpočtového cieľa, dosiahnutie prebytkového salda vo výške 0,55 % HDP⁴⁵.

Rozdiel v salde verejnej správy medzi NPC a návrhom rozpočtu na rok 2017 predstavuje 1,00 % HDP (839 mil. eur). Na výdavkovej strane je možné voči NPC nájsť rozdiel vo výške 1,45 % HDP, vyplývajúci z nárastu bežných (1,02 % HDP) ako aj kapitálových výdavkov (0,43 % HDP). V prípade bežných výdavkov ide predovšetkým o rast výdavkov v medzispotrebe (0,56 % HDP) a kompenzáciách zamestnancov (0,16 % HDP). Na príjmovej strane dochádza oproti NPC ku konsolidácii vo výške 0,45 % HDP, ktorá čiastočne kompenzuje fiškálnu expanziu vo výdavkoch.

⁴⁴ Manuál k zostavovaniu NPC scenára je zverejnený na stránkach Ministerstva financií: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=9301>.

⁴⁵ V celkovom vyčíslení rozdielu medzi rozpočtom a scenárom nezmenených politík sa nezohľadňuje vplyv zmeny úrokových nákladov. Inými slovami, pri naplnení rozpočtových cieľov sa zmenia aj úrokové náklady, súvisiace s potrebou financovania vzniknutých hotovostných schodkov.

Konsolidácia verejných financií sa aj v rokoch 2018 a 2019 uskutočňuje predovšetkým na príjmovej strane rozpočtu popri pretrvávajúcom a klesajúcom fiškálnom stimule na strane výdavkov. Oproti scenáru nezmenných politík predpokladá fiškálny rámec na horizonte 2018 až 2019 najmä rastúce kompenzácie zamestnancov mierne kompenzované nižšími transfermi na zdravotnú starostlivosť. V oboch rokoch sa oproti scenáru NPC očakáva aj naďalej rýchlejšia rast výdavkov na bežné tovary a služby a sociálne transfery⁴⁶.

TABUĽKA 11: Porovnanie bilancie výdavkov a príjmov a NPC v 2017 až 2019 (% HDP)

	ESA kód	NPC			RVS 2017-2019			RVS-NPC		
		2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Príjmy spolu	TR	39,3	39,4	38,4	39,8	39,8	38,7	0,5	0,4	0,3
Dane z produkcie a dovozu	D.2	10,7	10,5	10,2	10,9	10,7	10,5	0,2	0,2	0,2
Bežné dane z dôchodkov, majetku	D.5	7,7	7,8	7,8	7,7	7,8	7,8	0,0	0,1	0,0
Dane z kapitálu	D.91	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Príspevky na sociálne zabezpečenie	D.61	14,2	14,1	14,0	14,2	14,1	14,0	0,0	0,0	0,0
Dôchodky z majetku	D.4R	0,7	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,0	0,0	0,0
Ostatné (1)		6,1	6,4	5,8	6,3	6,6	5,9	0,2	0,2	0,1
Daňové zaťaženie (2)		32,6	32,4	32,0	32,8	32,6	32,3	0,2	0,3	0,2
Výdavky spolu	TE	39,6	39,4	37,8	41,1	40,3	38,6	1,4	0,8	0,7
Kompenzácie zamestnancov	D.1P	8,7	8,8	8,7	8,7	8,7	8,6	0,0	-0,1	-0,2
Medzispotreba	P.2	5,1	4,9	4,7	5,6	5,2	5,0	0,6	0,3	0,3
Subvencie	D.3P	0,5	0,4	0,4	0,6	0,5	0,4	0,0	0,0	0,0
Úrokové náklady	D.41P	1,3	1,3	1,2	1,3	1,3	1,2	0,0	0,0	0,0
Celkové sociálne transfery	D.6P, D632	18,5	18,1	17,6	18,6	18,2	17,7	0,1	0,1	0,1
z toho: Dávky v nezamestnanosti		0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0
Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51G	3,0	3,3	2,6	3,4	3,4	2,5	0,4	0,1	-0,1
Kapitálové transfery	D.9P	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Ostatné (3)		2,0	2,2	2,1	2,3	2,5	2,7	0,3	0,3	0,6
Saldo verejnej správy (4)	B.9 (4)	-0,29	-0,04	0,55	-1,29	-0,44	0,16	-1,00	-0,40	-0,39

Pozn.: (1) P.11+P.12+P.131+D.39rec+D.7rec+D.9rec (iné ako D.91rec)

Zdroj: MF SR

(2) D.2+D.5+D.61+D.91

(3) D.29p+D.5p+D.7p+NP

II.7. Popis opatrení

V tejto časti sú vyčíslené a popísané vplyvy opatrení zapracovaných do návrhu rozpočtu. Nad rámec uvedených opatrení sú prezentované aj rozdiely medzi scenárom NPC a výsledkom rozpočtových vyjednaní zahnutých v návrhu rozpočtu. Nasledujúca časť opisuje zapracované opatrenia vrátane kvantifikácie. Najvýznamnejšie opatrenia na strane príjmov sú zmeny v osobitnom odvode z regulovaných odvetví a zníženie sadzby DPPO z 22 % na 21 %. Na strane výdavkov sú najvýznamnejšími opatreniami valorizácia dôchodkov o 2 % a rast platov pedagogických a odborných zamestnancov regionálneho a vysokého školstva.

⁴⁶ Zahŕňa valorizáciu dôchodkov na horizonte rokov 2017 až 2019 vo výške 112, 113 resp. 114 mil. eur (0,13 % HDP).

TABUĽKA 12: Opatrenia zahrnuté v návrhu rozpočtu verejnej správy (ESA 2010, porovnanie voči NPC)

Prijmy	Subsektor	ESA2010	2017	2018	2019
Daňové príjmy spolu	S. 13		0,26	0,32	0,29
Dane z produkcie	S. 13	D.2	0,26	0,28	0,31
Dane z príjmu	S. 13	D.5	-0,01	0,06	0,00
Odvodové príjmy	S. 13	D.61	0,00	-0,01	-0,02
Zmeny v osobitnom odvode v regulovaných odvetviach			0,20	0,19	0,14
Zmeny v osobitnom odvode finančných inštitúcií			0,06	0,06	0,06
Zvýšenie spotrebnej dane z tabaku			0,04	0,04	0,07
Zavedenie 8 % sadzby na poisťné z neživotného poistenia			0,05	0,06	0,06
Zavedenie zrážkovej dane z dividend			0,00	0,06	0,05
Zvýšenie odvodu z hazardných hier			0,02	0,02	0,02
Zníženie sadzby DPPO z 22 % na 21 %			-0,17	-0,17	-0,17
Zvýšenie paušálnych výdavkov pre SZČO			-0,02	-0,02	-0,03
Oslobodenie od DPPO odvodov do rezolučného fondu			-0,01	-0,01	0,00
Zavedenie úročenia zadržovaných NO			-0,01	0,00	0,00
Zvýšenie kapitálových príjmov (EKRK 230)			0,09	0,09	0,09
Nedaňové príjmy spolu	S.13	D.7/P.11/ P.12	0,19	0,12	0,05
Spolu príjmy (daňové a nedaňové)	-	-	0,45	0,43	0,33
Výdavky	Subsektor	ESA2010	2017	2018	2019
Kompenzácie, z toho	S.13		-0,05	0,07	0,16
Rast plátov pedagogických zamestnancov	S.13	D.1P	-0,12	-0,11	-0,10
Medzispotreba, z toho	S.13		-0,56	-0,33	-0,28
Rezervy		P.2	-0,38	-0,26	-0,24
Subvencie, z toho	S.13		-0,04	-0,03	-0,02
Dotácia do poľnohospodárstva	S.1311	D.3P	-0,03	-0,02	-0,02
Sociálne transfery, z toho	S.13		-0,17	-0,16	-0,16
Valorizácia dôchodkov (2 %)	S.1311	D.62P	-0,13	-0,13	-0,12
Novela - kompenzácia ťažkého zdravotného postihnutia	S.1311	D.62P	-0,04	-0,04	-0,04
Naturálne sociálne transfery	S.1314	D.632P	0,06	0,06	0,07
Ostatné bežné transfery	S.13		-0,26	-0,34	-0,64
Rezervy		D.7P	-0,05	-0,05	-0,04
Kapitálové výdavky, z toho	S.13		-0,43	-0,11	0,15
Rezervy na významné investície		P.51g/NP	-0,27	-0,12	-0,02
Dopravné podniky	S.13.13	P.51g	-0,07	-0,07	0,00
Rozvoj obrany	S.1311	P.51g	-0,06	-0,08	0,00
Budovanie športovej infraštruktúry	S.1311	D.9P	-0,06	-0,08	-0,01
Rekonštrukcia SNG	S.1311	P.5	-0,01	-0,03	0,00
Spolu výdavky	-	-	-1,45	-0,84	-0,72

Pozn. (+) zvýšenie príjmov a zníženie výdavkov

Zdroj: MF SR

Opatrenia na príjmoch

1. Opatrenia s pozitívnym vplyvom na daňové príjmy

- Novela zákona č. 235/2010 Z. z. o osobitnom odvode z podnikania v regulovaných odvetviach upravuje výpočet osobitného odvodu a zavádza vyšší odvod z regulovaných odvetví. Sadzba odvodu sa s účinnosťou od 1.1.2017 zdvojnásobí na úroveň 0,726 %. Od roku 2019 klesne na úroveň 0,545 % a v roku 2021 sa vráti na súčasnú úroveň (0,363 %). Nová legislatíva už pre kvalifikovanie platenia odvodu

neuvažuje s podmienkou 50 % výnosov z regulovanej činnosti, ostáva len podmienka dosiahnutia hospodárskeho výsledku minimálne vo výške 3 mil. eur. Po novom sa odvod bude platiť len z výnosov z tuzemskej regulovanej činnosti a zruší sa súčasne zníženie základu odvodu vo výške 3 mil. eur. Regulované subjekty tak v prípade, že ich celkový hospodársky výsledok presiahne hranicu 3 mil. eur budú platiť odvod z každého eura dosiahnutých výnosov z regulovanej činnosti.

- Novela zákona č. 384/2011 Z. z. o **osobitnom odvode vybraných finančných inštitúcií** ruší automatickú úpravu sadzby odvodu v závislosti od celkovej sumy naakumulovaných uhradených odvodov a ponecháva ju na súčasnej úrovni 0,2 % na roky 2017 až 2020 (pôvodne by došlo k automatickému poklesu sadzby od prvého kvartálu 2017 na úroveň 0,1 %).
- S cieľom zamedziť pokračujúcej erózii výberu spotrebnej dane z tabaku voči HDP zavádza sa indexácia dane v podobe zavedenia vopred preddefinovaných zmien sadzieb dane na štvorročné obdobie. S účinnosťou od 1.2.2017 a 1.2.2019 sa zvýšia **sadzby spotrebnej dane z tabakových výrobkov**. Zmeny sa dotknú sadzieb dane všetkých tabakových výrobkov.

TABUĽKA 13: Plán zmeny sadzieb tabakových výrobkov

		Súčasný stav	Od 1.2.2017	Od 1.2.2019	Zmena v eur	
					2017	2019
Cigarety						
špecifická časť	eur / 1000 ks	59,5	61,8	64,1	2,3	2,3
percentuálna časť	% z ceny cigariet	23	23	23	-	-
minimálna sadzba	eur / 1000 ks	91	96,5	100,1	5,5	3,6
Tabak	eur / kg	71,11	73,9	76,7	2,79	2,8
Cigary, cigarky	eur / kg	71,11	71,11	76,7	-	5,59

- S účinnosťou od 1.7.2017 sa zavedie zdaňovanie bezdymových tabakových výrobkov, ktoré sa nespotrebovávajú počas procesu horenia. Základom dane bude hmotnosť tabaku vo výrobku vyjadrená v kilogramoch a sadzba dane bude rovnaká ako sadzba dane z tabaku. V období rokov 2017 až 2019 predpokladáme z dôvodu tejto úpravy zanedbateľný vplyv na daňové príjmy verejnej správy.
- Od 1.1.2017 sa **zavádza 8 % sadzba na poistné z neživotného poistenia**. Tento odvod sa nevzťahuje na povinné zmluvné poistenie, kde už v súčasnosti existuje 8 % odvod. Splatnosť odvodu je nastavená štvrtročne, resp. do jedného mesiaca po skončení štvrtroka.
- Novela zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov zavádza **zrážkovú daň so sadzbou 7 %** na distribuované zisky korporácií (dividendy) plynúce fyzickým osobám v tuzemsku s účinnosťou od 1.1.2018. Zrážková daň sa bude prvý krát uplatňovať na dividendy vyplácané zo zisku za zdaňovacie obdobie 2017. Novela ďalej upravuje zdanenie dividend vyplatených za zdaňovacie obdobia do 31.12.2003 formou pozitívnej retroaktivity z dôvodu zníženia sadzby dane z 19 %, respektíve 25 %, na aktuálnych 7 %. Zrážková daň je zavedená súbežne s existenciou zdravotných odvodov z dividend so sadzbou 10 % vyplatených zo zdaňovacích období 2011 až 2012 a 14 % zo zdaňovacích období 2013 až 2016. Zdravotné odvody sa nebudú viac uplatňovať na vyplatené zisky vzťahujúce sa k obdobiam po roku 2017.
- S cieľom väčšej regulácie hazardu sa s účinnosťou 1.1.2017 zvyšuje odvod v štyroch typoch hazardných hier, konkrétne u video lotérií, výherných prístrojov, výherných prístrojov v kasínach a u živých hier v kasínach.
- Novela zákona o správnych poplatkoch upravuje poplatok za registráciu vozidla. Od roku 2017 sa prihlada na výkon motora a vek vozidla, pričom sa uplatňuje rovnaký prístup pre každé vozidlo, či je nadobudnuté

na Slovensku alebo dovezené zo zahraničia. Na vozidlá s alternatívnym pohonom sa uplatní 50 % úľava z výšky registračného poplatku do hranice 33 eur.

TABUĽKA 14: Registračný poplatok - koeficienty

Výkon vozidla v kW	Poplatok	Vek vozidla	Amortizácia
0 - 80	33	Nové vozidlo	100%
80 - 86	90	1	82%
86 - 92	112	2	68%
92 - 98	155	3	56%
98 - 104	206	4	46%
104 - 110	264	5	38%
110 - 121	365	6	32%
121 - 132	526	7	26%
132 - 143	700	8	23%
143 - 154	870	9	19%
154 - 165	1 100	10	16%
165 - 176	1 250	11	14%
176 - 202	1 900	12	12%
202 - 228	2 300	13	10%
228 - 254	2 700	14	9%
nad 254	3 900	15	8%
		16	7%
		17 a viac	6%

2. Opatrenia na podporu podnikateľského prostredia s negatívnym vplyvom na daňové príjmy

- S účinnosťou od 1.1.2017 bude **sadzba dane z príjmu právnických osôb znížená o 1 percentuálny bod**, z aktuálne platných 22 % na 21 %.
- V rámci podpory podnikania sa od 1.1.2017 **zvyšuje uplatniteľnosť paušálnych výdavkov** z úrovne 40 % na úroveň 60 % z úhmu príjmov. Zároveň sa mení aj maximálna výška uplatniteľných paušálnych výdavkov z 5 040 eur ročne na 20 000 eur ročne.
- Od roku 2017 budú **úhrady bánk do rezolučného fondu** (rady pre riešenie krízových situácií) súčasťou uznateľných daňových výdavkov pri dani z príjmu.
- V rámci DPH bolo s účinnosťou od roku 2017 prijaté zavedenie **úročenia zadržovaných nadmerných odpočtov (NO)**. Nárok na úrok zo zadržovania NO má platiteľ dane v prípade, ak daňový úrad vráti NO po 6 mesiacoch, odo dňa, kedy mal byť NO vrátený a to vo výške 2-násobku základnej úrokovej sadzby ECB platnej prvý deň kalendárneho roka, za ktorý sa úrok počíta. Minimálna sadzba úročenia zadržovaného NO je 1,5 %.

3. Ostatné opatrenia na príjmoch voči NPC

- Mimo opatrení legislatívneho charakteru voči scenáru nezmenených politík rozpočet predpokladá aj vyššie nedaňové príjmy z tržieb z trhovej produkcie a bežných transferov. Scenár NPC predpokladá v prípade uvedených príjmov do ďalších rokov rovnakú úroveň akú dosiahli v bázickom roku, teda aktuálny odhad priebežného monitoringu na rok 2016

*Opatrenia na výdavkoch***1. Kompenzácie**

Návrh rozpočtu verejnej správy na rok 2017 predpokladá rast kompenzácií nad rámec NPC o 0,05 % HDP. Rozpočet zahŕňa aj vplyv rastu plátov pedagogických a odborných zamestnancov regionálneho a vysokého školstva od septembra 2016 na rok 2017 (0,12 % HDP). Pri kompenzáciách v návrhu rozpočtu zatiaľ nie je zapracovaný vplyv kolektívneho vyjednávania v ostatných častiach verejnej správy, ale náklady na diskutovanú 4 % valorizáciu by malo byť možné pokryť z nealokovaných zdrojov v iných častiach rozpočtu.

2. Subvencie

Výdavky na subvencie rastú v celom horizonte rozpočtu oproti NPC. Za rastom výdavkov stoja hlavne zvýšené dotácie do poľnohospodárstva (0,03 % v roku 2017) a v menšej miere k rastu prispievajú aj zvýšené dotácie v doprave.

3. Sociálne dávky

Dôchodkové dávky zo starobného a invalidného poistenia stúpnu o 0,14 % HDP z titulu jednorazovej valorizácie dôchodkov o 2 % v závislosti od typu dôchodku. Opatrenie predstavuje rast starobných dôchodkov nad rámec indexácie podľa platnej legislatívy. Okrem valorizácie dôchodkov návrh rozpočtu zahŕňa zvýšenie podpory na pomoc zdravotne ťažko postihnutých (0,04 % HDP).

4. Kapitálové výdavky

Výraznejší rast kapitálových výdavkov v roku 2017 je najmä z titulu obnovy vozového parku dopravných podnikov z vlastných zdrojov, zvýšenie výdavkov na obranu na úroveň 1,2 % HDP, rekonštrukcia Slovenskej národnej galérie ako aj investície do športovej infraštruktúry cez kapitálové transfery. V ďalších rokoch sa rast investícií spomalí.

5. Rezervy

Návrh rozpočtu obsahuje viaceré rezervy v celkovom objeme 0,7 % HDP v roku 2017. Obsiahnuté sú na nasledujúcich položkách:

- medzispotreba (0,38 % HDP) z titulu najmä možného rýchlejšieho čerpania EÚ projektov a na vývoj v roku 2017,
- ostatné bežné transfery (0,05 % HDP) najmä na účely rezervy vlády a riešenie krízových situácií,
- kapitálové výdavky (0,27 % HDP) na významné investície a možné rýchlejšie čerpanie EÚ projektov.

BOX 7 - Jednorazové a dočasné výdavky v roku 2016

V roku 2017 sa viaceré z dočasných výdavkov predchádzajúceho roka **nezopakujú alebo sa očakávajú vo výrazne nižšom objeme**. Pre odhad vývoja deficitu v scenári nezmenných politík sa z bázy východiskového roka 2016 vyčlenili **jednorazové výdavky**. Patria sem najmä výdavky spojené s prípravou priemyselného parku pri Nitre, projekt D4/R7 (spolu 485 mil. eur), korekcie EU fondov (201 mil. eur) a jednorazové výdavky na krytie vyšších výdavkov VZP (96 mil. eur). Taktiež je báza roku 2016 očistená o jednorazové výdavky v súvislosti s predsedníctvom SR v Rade EÚ (50 mil. eur), príspevok domácnostiam za spotrebu plynu (48 mil. eur), odvod do Rezolučného fondu (34 mil. eur) a subvencií do pôdohospodárstva (30 mil. eur).

TABUĽKA 15: Zoznam jednorazových opatrení v roku 2016 pre potreby NPC (ESA 2010, mil. eur a v % HDP)

	ESA2010	2016	2016 (v % HDP)
SK Pres	D.1/P.2	50	0,06
Subvencie do pôdohospodárstva (mlieko)	P.2	30	0,04
Jednorazové výdavky na krytie vyšších výdavkov VZP	D.632	96	0,12
Príspevok domácnostiam za spotrebu plynu	D.7	48	0,06
Investičné priority (D4/R7, priemyselný park pri Nitre)	P.5g/NP	485	0,60
EU korekcie	D.9	201	0,25
Odvod do Rezolučného fondu	D.9	34	0,04

Zdroj: MF SR

Vývoj oproti scenáru NPC v rokoch 2018 až 2019

V návrhu rozpočtového plánu sa pre roky 2018 až 2019 predpokladá konsolidácia verejných financií výlučne na príjmovej strane rozpočtu, ktorej vývoj bude len čiastočne kompenzovať plánované fiškálne impulzy vo výdavkoch. Celkové výdavky budú v porovnaní so scenárom nezmenených politík vyššie o 0,8 % HDP v roku 2018 resp. o 0,7 % HDP v roku 2019. Najvýraznejší nárast je rozpočtovaný na medzispotrebu, kde sa počíta s expanziou vo výške 0,3 % HDP v oboch rokoch. Vývoj v kompenzáciách zamestnancov očakáva oproti NPC scenáru pomalší rast. Zatiaľ čo v roku 2018 sa v kapitálových investíciách plánuje nárast o 0,1 % HDP, pre rok 2019 predpokladáme úsporu na približne rovnakej úrovni podielu k HDP. Vývoj na položke bežných transferov (+0,3 resp. +0,6 % HDP oproti NPC) predstavuje akumuláciu za účelom rozpustenia viacerých v rozpočte nealokovaných výdavkových titulov. Kapitálové transfery sa budú pohybovať približne v rovnakej dynamike ako predpokladá NPC. Príjmová strana očakáva pokračovanie nastoleného pozitívneho trendu, kedy sa v oboch sledovaných rokoch očakáva konsolidačný impulz vo výške 0,4 % HDP v 2018 resp. 0,3 % HDP v 2019 v porovnaní so scenárom nezmenených politík. Tento vývoj bude spôsobený nárastom tak daňových príjmov ako aj nedaňových približne v pomere 2:1.

II.8. Vplyvy konsolidácie

Východiskovým bodom kvantifikácie veľkosti fiškálnych opatrení pôsobiacich na ekonomiku je scenár nezmenených politík (NPC). Vplyv fiškálnej politiky na ekonomiku v rokoch 2017 až 2019 vychádza z opatrení potrebných na dosiahnutie fiškálnych cieľov obsiahnutých v rozpočte verejnej správy pre roky 2017 až 2019 v porovnaní s NPC. Fiškálny rámec však na výdavkovej strane neobsahuje nárast kompenzácií vo verejnej správe na základe kolektívneho vyjednávania.

TABUĽKA 16: Celková potreba opatrení na dosiahnutie fiškálnych cieľov voči NPC (ESA2010, % HDP)

	2017	2018	2019
1. Saldo verejnej správy - Fiškálne ciele	-1,29	-0,44	0,16
2. Saldo verejnej správy - Scenár NPC	-0,29	-0,04	0,55
3. Veľkosť opatrení (1-2)	-1,00	-0,40	-0,38
- medziročná zmena	-1,00	0,55	-0,01

Zdroj: MF SR

V roku 2017 vzniká voči scenáru NPC fiškálny priestor vo výške 1 % HDP a na základe fiškálneho rámca je fiškálny impulz koncentrovaný predovšetkým v medzispotrebe a investíciách verejnej správy. Celková výdavková expanzia predstavuje 1,4 % HDP. Fiškálny rámec na strane výdavkov predpokladá okrem vyššej medzispotreby a investícií vo verejnej správe aj 2 %-nú valorizáciu dôchodkov, nárast kompenzácií, vyššie bežné transfery a subvencie. Konsolidačné opatrenia na príjmovej strane predstavujú 0,5 % HDP. Tie zahŕňajú expanzívne príjmové opatrenia (zníženie sadzby DPPO a zvýšená uplatniteľnosť paušálnych výdavkov) opatrenia

potrebné na dosiahnutie cieľov (vyššie spotrebné dane, predĺženie osobitného odvodu v regulovaných odvetviach, ponechanie osobitného odvodu finančných inštitúcií, odvod z poisťného a zvýšenie trhovej produkcie verejnej správy).

V roku 2018 sú za predpokladu prijatia trvalých opatrení na splnenie rozpočtových cieľov potrebné konsolidačné opatrenia dosahujúce 0,5 % HDP. V roku 2019 dodatočné opatrenia nie sú potrebné. Úsporné opatrenia v roku 2018 sú predpokladané výlučne na výdavkovej strane rozpočtu. Na príjmovej strane navzájom kompenzujú expanzívne opatrenia (zvýšená uplatniteľnosť paušálnych výdavkov a zníženie trhovej produkcie verejnej správy) a reštriktívne opatrenia (vyššie spotrebné dane a zrážková daň). Z prepočtov vplyvu fiškálnej politiky na ekonomiku boli vynechané opatrenia, ktoré nemajú priamy vplyv na HDP⁴⁷.

V roku 2017 je odhadnutý pozitívny vplyv na rast HDP na úrovni 0,5 p. b. Konsolidácia potrebná na dosiahnutie rozpočtového cieľa v roku 2018 zníži rast HDP o 0,2 p. b. Minimálny objem expanzívnych opatrení v roku 2019 má zanedbateľný vplyv na ekonomiku v roku 2019.

Implikovaný fiškálny multiplikátor v roku 2017 je odhadnutý vo výške 0,47. Výška multiplikátora zodpovedá štruktúre stimulu, ktorý je koncentrovaný takmer výlučne na výdavkovej strane rozpočtu, hlavne v medzispotrebe a investíciách verejnej správy. Pozitívne na rast ekonomiky cez vyšší hrubý disponibilný dôchodok a súkromné investície pôsobí aj nárast dôchodkov, kompenzácií, subvencií a bežných transferov a na strane príjmov zníženie DPPO a vyššia uplatniteľnosť paušálnych výdavkov. **Odhadnutý multiplikátor konsolidačného balíčka⁴⁸ v roku 2018 je na úrovni 0,39.**

⁴⁷ Na výdavkovej strane ide o kategóriu nadobudnutie mínus úbytok nefinančných neprodukovaných aktív, ktoré sú oproti NPC v roku 2017 vyššie o 83 mil. eur a v roku 2018 naopak nižšie o 83 mil. EUR.

⁴⁸ Rozdiel medzi scenárom nezmenených politik a návrhom fiškálneho rámca na jednotlivých príjmových a výdavkových položkách.

III. Naviazanie rozpočtového plánu na ciele stratégie rastu a zamestnanosti a špecifické odporúčania Európskej komisie

Vláda pripravila súbor štrukturálnych opatrení zameraných na podporu ekonomického rastu a zamestnanosti odpovedajúc na najväčšie výzvy slovenského hospodárstva - trh práce, základné školstvo a zdravotníctvo. Pokračuje hodnotenie efektívnosti verejných výdavkov, ako aj boj proti daňovým podvodom. V školstve sa vláda zameria najmä na zvýšenie atraktívnosti povolania učiteľa, prepojenie odborného vzdelania s praxou (duálne vzdelávanie), budovanie materských škôl a podporu začleňovania detí z marginalizovaných komunít. Rozšíria sa kapacity pre starostlivosť o deti v skoršom veku do troch rokov. Pozitívny vývoj na trhu práce ďalej podporí reforma služieb zamestnanosti a rozšírenie nástrojov aktívnej politiky trhu práce (APTP). V zdravotníctve sa vláda zameria na zefektívňovanie výdavkov na spotrebu liekov a prevádzkových nákladov nemocníc.

III.1. Štrukturálne opatrenia

Najväčšie výzvy z pohľadu zaostávania oproti zahraničiu predstavuje trh práce, základné školstvo a kvalita zdravotnej starostlivosti⁴⁹. Táto kapitola popisuje najdôležitejšie štrukturálne opatrenia v týchto a ďalších oblastiach, ktoré slovenská vláda prijala, alebo plánuje realizovať v najbližších dvoch rokoch v súlade s Národným programom reforiem SR 2016.

Novým nástrojom pre dosiahnutie vyrovnaného rozpočtu ako aj pre zvýšenie hodnoty za peniaze je hodnotenie efektívnosti verejných výdavkov. Pod vedením MF SR, a v úzkej spolupráci s Úradom vlády SR a všetkými ministerstvami, sa zreformujú pravidlá, nastavia procesy a posilnia inštitúcie, ktoré podporia prijímanie dobrých rozhodnutí vo verejnom záujme a významne zvýšia hodnotu za peniaze v slovenskom verejnom sektore. Rozhodnutia o kľúčových investíciách, politikách, regulácii správania občanov a firiem a prevádzkových výdavkoch štátu budú prechádzať komplexným ekonomickým hodnotením. V júli 2016 boli publikované prvé priebežné správy revízie výdavkov v oblastiach dopravy, zdravotníctva a informatizácie⁵⁰ a súčasťou návrhu rozpočtu verejnej správy sú finálne správy za tieto tri oblasti.

Podľa najnovšej správy EK⁵¹ sa od roku 2012 podarilo **znižovať medzeru výberu DPH** z úrovne 37 % na 30 % v roku 2014. Na základe predbežných odhadov MF SR sa ďalší, aj keď miernejší, pokles vo veľkosti medzery výberu DPH očakáva aj v roku 2015. Napriek výraznému poklesu však Slovensko ešte nedosahuje priemer EÚ s hodnotou medzery výberu DPH na úrovni 14 %. V roku 2015 bol aktualizovaný akčný plán boja proti daňovým podvodom, ktorý obsahuje opatrenia zamerané na potlačanie daňových únikov, ale aj na zvýšenie efektivity výberu a vymáhania daní. MF SR pripravilo pilotnú štúdiu revízie výdavkov Finančnej správy SR⁵², ktorá identifikuje priestor na ďalšie zvyšovanie efektivity výberu daní, cieľ a pokles administratívnych nákladov na vybrané euro.

Zvýši sa **atraktívnosť povolania učiteľa**. Pedagogickým a odborným zamestnancom v regionálnom školstve a vysokom školstve sa od septembra 2016 zvyšujú platy o 6 %. V rámci zvyšovania platov sa predpokladá podpora rýchlejšieho rastu platov začínajúcich učiteľov, aby sa zvýšila atraktívnosť učiteľskej profesie pre najtalentovanejších mladých ľudí. Na prepojenie vzdelávania a potrieb trhu práce v odbornom školstve sa zameriava **projekt duálneho vzdelávania**. V rámci nového programového obdobia 2014 až 2020 budú **národné projekty v oblasti inklúzie** nadväzovať na v súčasnosti fungujúci celodenný výchovný systém, rozvoj inkluzívneho vzdelávania detí z marginalizovaných rómskych komunít, pôsobenie asistentov učiteľa a osvetovú činnosť v

⁴⁹ Priority boli identifikované v Národnom program reforiem SR 2016.

⁵⁰ Priebežné správy, Utvar hodnoty za peniaze, MF SR.

⁵¹ https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/2016-09_val-gap-report_final.pdf

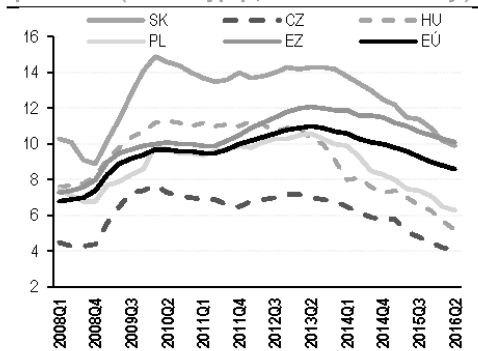
⁵² Bude zverejnená na webe MF SR.

rómskych komunitách. V najbližších rokoch vzniknú nové kapacity materských škôl, a to aj v regiónoch s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít.

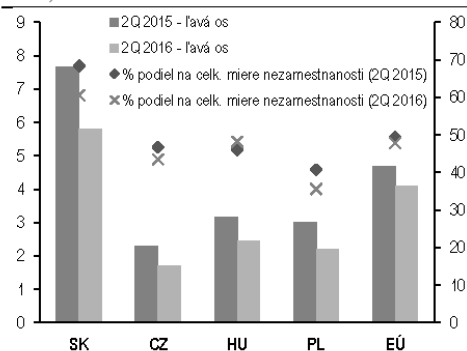
Trh práce patrí aj napriek súčasnému pozitívnemu vývoju dlhodobo medzi hlavné problémy slovenskej ekonomiky. Sezónne očistená **miera celkovej nezamestnanosti** zaznamenáva pokles už od tretieho štvrtroka 2013. V druhom kvartáli tohto roka predstavovala 9,9 % a dostala sa tak pod úroveň miery nezamestnanosti eurozóny. **Miera dlhodobej nezamestnanosti** však zostáva výrazne nad priemerom krajín EÚ a V3. Podiel dlhodobo nezamestnaných na celkovej počte nezamestnaných poklesol medziročne v druhom štvrtroku 2016 zo 68,4 % na 60,6 %, čo stále predstavuje jednu z najvyšších hodnôt v rámci krajín EÚ.

GRAF 35: Kvartálny vývoj miery nezamestnanosti podľa VZPS (% aktívnej pop., sezónne očistené údaje)

Zdroj: Eurostat

GRAF 36: Dlhodobá nezamestnanosť (%; 2Q 2015, 2Q 2016)

Zdroj: Eurostat

Posilnenie kapacity a kvality verejných **služieb zamestnanosti** vrátane poskytovania cieľných individualizovaných služieb uchádzačom o zamestnanie (UoZ) je jedno z kľúčových opatrení v kontexte znižovania dlhodobej nezamestnanosti. Podpora UoZ prebieha poskytovaním **nástrojov APTP** aj v novom programovom období. Implementujú sa opatrenia zamerané aj na **znevýhodnené skupiny UoZ** na trhu práce (dlhodobo nezamestnaní, nízkoqualifikovaní a starší ako 50 rokov). Pilotná štúdia revízie výdavkov úradov práce identifikuje priestor na zlepšenie prevádzkovej efektívnosti úradov práce a možnosti realokácie zdrojov na nástroje APTP a prevádzku s cieľom lepšieho umiestňovania nezamestnaných na trh práce⁵³.

Na podporu zamestnanosti matiek s deťmi sa od januára 2016 zvýšila maximálna suma **príspevku na starostlivosť o dieťa** z 230 eur na 280 eur na pokrytie nákladov rodičov na služby starostlivosti o dieťa. Znížila sa tiež administratívna náročnosť pri jeho poskytovaní. Rozpočítaná suma na rok 2016 predstavuje 9,4 mil. eur, z čoho 6,8 mil. eur sa plánuje financovať z ESF. Za účelom finančne podporiť **rozvoj služieb starostlivosti o dieťa do troch rokov** boli nastavené podmienky na realizáciu tohto opatrenia v novom programovom období (Integrovaný regionálny operačný program a operačný program Ľudské zdroje). Zavadza sa tiež legislatíva, ktorá vytvára jednotný rámec pre poskytovanie starostlivosti pre deti do troch rokov. Od januára 2016 sa **zvýšilo materské** zo súčasných 65 % denného vymeriavacieho základu na 70 %. Vzhľadom na daňovo-odvodové zaťaženie príjmu z práce sa týmto opatrením dosiahla náhrada čistej mzdy približne na úrovni 90 %. Dodatočný vplyv na rozpočet v roku 2016 sa predpokladá vo výške 8,7 mil. eur.

V **oblasti zdravotníctva** prebiehajú a sú plánované viaceré zmeny na zvýšenie efektívnosti výdavkov a zlepšenie výsledkov. Začala sa implementácia referencovania cien špeciálneho zdravotníckeho materiálu a systému pre

⁵³ Spoločná štúdia MF SR a MPSVaR SR dostupná na <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=5947>.

centrálne obstarávanie zdravotníckej techniky. Pre externé služby boli na základe interného benchmarku centrálne stanovené maximálne sumy, ktoré môžu nemocnice vysúťažiť. V roku 2017 budú prijaté opatrenia pre zníženie spotreby a výdavkov na lieky pri zachovaní dostupnosti a kvality poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Do konca roka 2017 sa zavedie pravidelné interné a externé benchmarkovanie výkonnosti nemocníc, zrevidujú sa minimálne personálne a technické štandardy, a zoptimalizuje sa lôžkový fond nemocníc podľa potrieb regiónov. V priebehu toho istého roku sa tiež spustí implementácia systému DRG ako platobného mechanizmu pre nemocnice. Pripravovaná legislatívna úprava obmedzí reexport liekov do zahraničia od roku 2017. Zváža sa zavedenie prehľadných pravidiel pri platbách pacientov a vytvorenie systému viacdrojového financovania.

V rámci **sociálnej pomoci zdravotne ťažko postihnutým** sa od roku 2017 bude poskytovať zvýšený peňažný príspevok na opatrovanie. Vplyv na rozpočet v roku 2017 sa predpokladá vo výške 29,5 mil. eur.

V roku 2017 prebehne jednorazová úprava **valorizácie dôchodkov pevnou sumou o 2 %** z priemernej sumy daného druhu dôchodku pri zachovaní dlhodobej udržateľnosti verejných financií. Rozpočtový vplyv v roku 2017 predstavuje 113,7 mil. eur. V súčasnosti prebieha diskusia o možnostiach rozšírenia programového výberu v druhom dôchodkovom pilieri pre širší okruh sporiteľov.

Výdavky na **výstavbu diaľnic a rýchlостných ciest** v roku 2015 dosiahli historické maximum. Z toho 54 % tvorili zdroje EÚ, ktoré boli vyššie ako v predchádzajúcich rokoch aj z dôvodu končiaceho sa programového obdobia. Celkové výdavky tak na túto oblasť v roku 2015 prevyšili jednu miliardu eur (približne 1,35 % HDP). V najbližších rokoch predpokladá rozpočet naďalej silné investície v doprave. Hlavnými opatreniami v doprave zostáva výstavba úsekov diaľnic a rýchlостných ciest a výstavba, obnova a údržba ciest I. triedy. Dopravné priority budú po prvýkrát určené podľa národného multimodálneho dopravného modelu. Vo verejnej doprave bude pokračovať systematické zvyšovanie významu železničnej prepravy v dopravnom systéme SR, ako aj zefektívnenie verejnej osobnej dopravy.

V roku 2016 boli schválené **akčné plány na pomoc najmenej rozvinutým okresom**⁶⁴. Podpora uprednostňuje vybrané okresy pri čerpaní európskych fondov, či získavaní investičných stimulov. Na oblasti podpory podnikania a investorov, rozvoja ľudských zdrojov a skvalitňovania infraštruktúry sa okrem zdrojov z operačných programov zameria aj špeciálny regionálny príspevok. V rámci tejto pomoci platí od decembra 2015 **odvodová úľava pri zamestnávaní osôb z najmenej rozvinutých okresov**. Rozšírenie odvodovej úľavy sa týka novej skupiny zamestnancov, ktorí boli evidovaní nezamestnaní najmenej 6 mesiacov. Zamestnávateľ bude za takýchto zamestnancov platiť poisťné len na úrazové poistenie a garančné poistenie najviac 12 kalendárnych mesiacov.

V **súdnicte** vláda schválila zmeny v **exekučnom konaní**. Zavádza sa náhodný výber exekútora k posilneniu jeho nezávislosti v exekučnom konaní, paušálne odmeňovanie exekútorov, posilní sa význam elektronickej komunikácie a centrálného registra exekúcií pre transparentnosť exekučného konania. Ďalšie zmeny nastanú v **procesе súdnej reštrukturalizácie**. Novela bankrotového zákona od marca 2017 v praxi ruší možnosť odpustenia viac ako polovice dlhov a upravuje splatnosť zvyšku dlhu do 5 rokov v reštrukturalizácii firiem, pokiaľ by nešlo o dobrovoľný súhlas veriteľov. Vládou schválený **protischránkový zákon** zavádza od januára 2017 pre firmy povinnosť zaregistrovať sa v registri partnerov verejného sektora a zverejniť vlastnú štruktúru až na úroveň konečného užívateľa výhod.

⁶⁴ V súčasnosti je to 12 okresov. <http://www.nro.vlada.gov.sk/akcny-plan/>.

IV. Vyššia hodnota za peniaze

Projekt Hodnota za peniaze je ďalším nástrojom vlády na zlepšovanie efektívnosti verejných výdavkov. Prvé výsledky priniesla revízia výdavkov na zdravotníctvo, dopravu a informatizáciu, ktoré predstavujú približne 8,6 % HDP. Revízia v zdravotníctve identifikovala potenciálne opatrenia v celkovom objeme 363 mil. eur, z čoho 174 mil. eur je zapracovaných v rozpočte na rok 2017 na zlepšenie výsledkov sektora. V doprave a informatizácii revízia identifikovala potenciálnu úsporu a stanovila proces hodnotenia veľkých investičných projektov s aktívnejšou úlohou ministerstva financií. V roku 2017 prebehne revízia zameraná na trh práce a sociálny systém, školstvo a životné prostredie, ktoré spolu predstavujú 15 % HDP. Revízia bude kľásť primárne dôraz na zvyšovanie hodnoty verejných výdavkov. Počnúc rokom 2017 budú záverečné správy pripravené do 30. júna. Vláda schvaľuje revízie spolu s rozpočtom verejnej správy do 15. októbra.

Projekt Hodnota za peniaze je nový nástroj na zlepšenie efektívnosti verejných výdavkov, ktorým vláda zvyšuje hodnotu verejných služieb a prispieva k vyrovnanému rozpočtu. Vláda sa k nemu zaviazala v Programovom vyhlásení vlády ako aj v Programe stability. V rámci zvyšovania hodnoty za peniaze sa zreformujú pravidlá, nastavia procesy a posilnia inštitúcie, ktoré podporia prijímanie dobrých rozhodnutí vo verejnom záujme. Rozhodnutia o kľúčových investíciách, politikách, regulácii správania občanov a firiem a prevádzkových výdavkoch štátu budú prechádzať komplexným ekonomickým hodnotením. V sektoroch, ktoré prešli revíziou výdavkov, budú všetky budúce investičné projekty nad 40 mil. eur, v informatizácii nad 10 mil. eur, komplexne ekonomicky posúdené aj zo strany Ministerstva financií SR.

IV.1. Revízia výdavkov 2016

Prvé výsledky priniesla revízia výdavkov na zdravotníctvo, dopravu a informatizáciu, ktoré predstavujú približne 8,6 % HDP, ako súčasť projektu Hodnota za peniaze. Opatrenia v zdravotníctve sú súčasťou rozpočtu verejnej správy na roky 2017 až 2019. Ambíciou vlády je prostredníctvom revízie výdavkov pravidelne a systematicky revidovať verejné výdavky tak, aby v horizonte volebného obdobia posúdila väčšinu z nich. Zistenia revízií sa zohľadňujú v rozpočte verejnej správy.

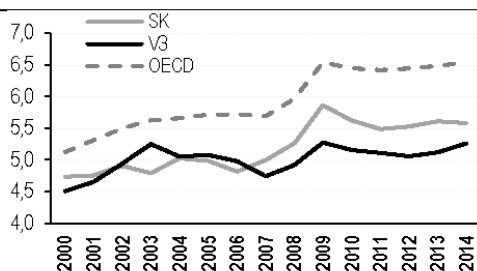
IV.1.1. Revízia výdavkov na zdravotníctvo

Revízia výdavkov na zdravotníctvo v objeme 5,6 % HDP (4,4 mld. eur) ročne si stanovila za cieľ identifikovať možné úspory predovšetkým vo výdavkoch na zdravotnú starostlivosť a následne ich využiť na efektívne a nevyhnutné investície do lôžkových zariadení ako aj tlmenie rastu výdavkov na úrovni tempa rastu cien v ekonomike.

Výsledkovým cieľom revízie je zníženie počtu úmrtí odvrátiteľných systémom zdravotnej starostlivosti na úroveň priemeru Česka, Poľska a Maďarska (krajín V3). Dnes je 18 % vyššia aj pri relatívne vysokých výdavkoch v porovnaní s okolitými štátmi.

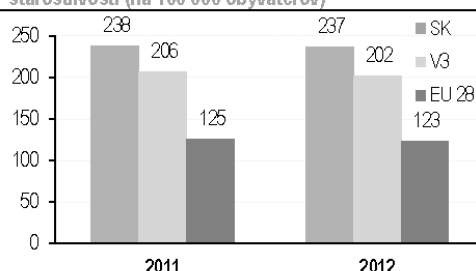

GRAF 37: Verejné výdavky na zdravotníctvo (v % HDP)

Zdroj: OECD

GRAF 38: Úmrtnosť odvrátená systémom zdravotnej starostlivosti (na 100 000 obyvateľov)

Zdroj: Eurostat

Revízia identifikovala potenciálne opatrenia v celkovom objeme 363 mil. eur, z čoho 174 mil. eur je zapracovaných v rozpočte na rok 2017. Z celkovej sumy pripadá 143 mil. eur na výdavky verejného zdravotného poistenia. Na základe identifikovaných opatrení dôjde k internej reštrukturalizácii výdavkov na VZP bez šetrenia na rozsahu alebo objeme poskytovanej zdravotnej starostlivosti.

TABUĽKA 17: Úsporné opatrenia (v mil. eur)

	2 017	2 018	2 019	potenciálna úspora
Opatrenia znižujúce výdavky VZP	143	159	165	268
Nadspotreba liekov - zavedenie predpisových limitov pre ambulantných poskytovateľov	20	20	20	59
Výnimky na lieky - zavedenie pravidiel pre prepĺňanie výnimiek	10	10	10	10
Nákladovo neefektívne lieky - centrálny nákup liekov ZP	25	25	25	42
Špeciálny zdravotnícky materiál - zníženie cien (referencovanie)	35	45	45	55
Zdravotnícke pomôcky - referencovanie a revízne činnosti	15	15	15	15
SVLZ - zníženie jednotkových cien a limitov CT a MR vyšetrení	10	16	22	25
SVLZ - zavedenie limitov pre ambulantných poskytovateľov	3	3	3	37
Zlepšenie revíznych činností VŠZP	25	25	25	25
Opatrenia znižujúce výdavky nemocníc (podriadených organizácií MZ SR)	31	31	31	95
Optimalizácia prevádzkových nákladov	5	5	5	10
Optimalizácia medicínskych procesov	15	15	15	74
Optimalizácia nákupu liekov a ŠZM	8	8	8	8
Hospodárne obstarávanie zdravotníckej techniky	3	3	3	3

Zdroj: MF SR

Revízia v oblasti zdravotníctva identifikovala opatrenia v nasledovných oblastiach s významným priestorom pre zvýšenie efektívnosti výdavkov - zvýšenie hodnoty za peniaze:

1. Lieky, zdravotnícke pomôcky a špeciálny zdravotný materiál – V roku 2017 poklesnú výdavky na lieky, zdravotnícke pomôcky a špeciálny zdravotný materiál o 105 mil. eur najmä vďaka opatreniam v oblasti nadspotreby liekov a referencovania cien ŠZM a zdravotníckych pomôcok. Celkový potenciál pre zvýšenie efektívnosti revízia identifikovala v objeme 105 až 389 mil. eur.

2. Zdravotnícke zariadenia – Vďaka opatreniam optimalizujúcim prevádzku, procesy a obstarávanie ušetria v roku 2017 nemocnice (podriadené organizácie MZ SR) 31 mil. eur. Revízia výdavkov identifikovala možnú úsporu do 84 mil. eur ročne na prevádzke a obstarávaní fakultných a univerzitných nemocníc (bez obstarávania liekov, ŠZM a zdravotníckej techniky). Zefektívnenie prevádzky a obstarávania pomôže zastaviť zadlžovanie nemocníc a vytvorí priestor pre kapitálové investície do rekonštrukcie a prístrojového vybavenia. Zavedenie DRG (systém

financovania nemocníc prostredníctvom platby za diagnózu) taktiež posilní priamu zodpovednosť nemocníc za náklady a prinesie transparentné a spravodlivé platby za výkony.

3. Rádiodiagnostika a laboratória – Zníženie jednotkových cien vyšetrení CT a MR spolu so zavedením limitov prinesie v roku 2017 úsporu 13 mil. eur. Analýza predpisovania rádiodiagnostických a laboratórných vyšetrení identifikovala možnú úsporu v rozsahu 13 až 91 mil. eur.

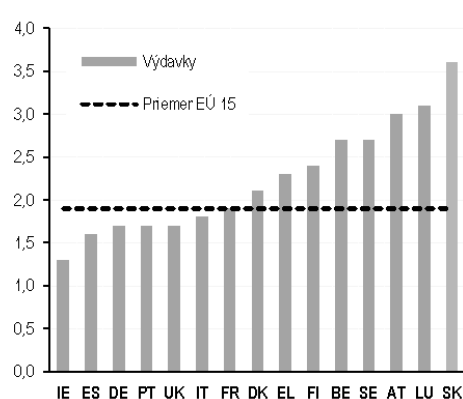
Témami na ďalšiu analýzu z pohľadu hodnoty za peniaze ostávajú najmä preprava pacientov a záchranky, zdravotnícki pracovníci, návštevy lekára a systém zdravotného poistenia.

IV.1.2. Revízia výdavkov na dopravu

Revízia výdavkov na dopravu v objeme v objeme 2,4 % HDP (2,0 mld. eur) ročne si stanovila cieľ pripraviť opatrenia na zefektívnenie súčasnej investičnej obálky pri zachovaní jej veľkosti a zefektívnenie jednotkových prevádzkových nákladov v kapitole Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR (MDVRR SR) udržateľným spôsobom.

Celkové výdavky Slovenska na dopravu v roku 2013 dosiahli 3,8 % HDP. V pomere k HDP boli vyššie ako v krajinách západnej Európy (EÚ 15). Relatívne nižšie sú, naopak, prevádzkové výdavky. Slovensko dáva v porovnaní s krajinami EÚ menej výdavkov na opravy a údržbu ciest I. triedy aj železníc. Dôsledkom je ich relatívne horší stav.

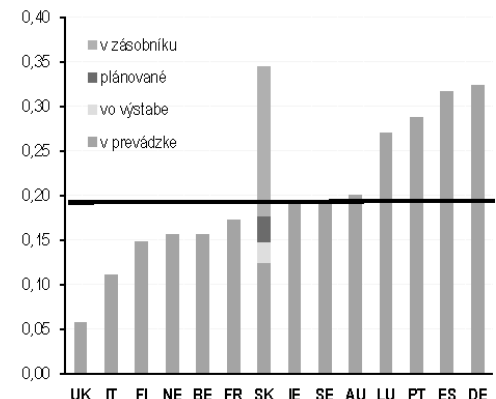
GRAF 39: Výdavky verejnej správy na dopravu (% HDP)

Zdroj: Eurostat 2013

Pozn.: Za SR sú uvedené diaľnice aj rýchlostné cesty.

GRAF 40: Dĺžka diaľnic k počtu obyvateľov* (km/1000 obyv.)

Zdroj: Eurostat 2013, NDS, MDVRR SR

Na základe porovnania s krajinami západnej EÚ 15 má Slovensko menej diaľnic a rýchlostných ciest, čo je typické pre konvergujúce krajiny. Investície smerujú do výstavby nových úsekov. Po dokončení prioritného balíka projektov sa v dĺžke diaľnic v pomere k rozlohe dostane Slovensko približne na úroveň priemeru EÚ 15. V oblasti ciest I. triedy a železníc sa investície zameriavajú predovšetkým na modernizáciu a rekonštrukciu existujúcej infraštruktúry.

Revízia v oblasti dopravy identifikovala opatrenia v nasledovných oblastiach s významným priestorom pre zvýšenie efektívnosti výdavkov a lepšie meranie výsledkov v doprave:

1. **Hodnotenie a prioritizácia projektov.** Na základe záverov revízie bude vykonané ekonomické zhodnotenie pripravovaných projektov s cieľom nájsť optimálny rozsah, najmä cestnej, infraštruktúry a prioritizáciu výstavby. Zásobník investičných projektov na výstavbu infraštruktúry predstavuje približne 9 mld. eur.
2. **Dofinancovanie údržby a opráv ciest I. triedy.** Veľká časť ciest I. triedy je v zlom stave. Okrem investícií je nevyhnutné navýšenie výdavkov na údržbu a opravy.
3. **Znižovanie nákladov na prevádzku železničnej infraštruktúry.** Znižovanie nákladov je možné zmenšením rozsahu málo využívanej infraštruktúry a zmenou spôsobu riadenia dopravy. Zmeny vyžadujú počiatočné investície
4. **Príprava investičných projektov.** Revízia identifikovala možnosti zlepšenia metodiky, zberu dát a výbery projektov.

Revízia výdavkov na informatizáciu identifikovala možnú úsporu ročnú úsporu 22 až 40 mil. eur pri lepšom nákupe licencií, telekomunikačných služieb a opatrenia zvyšujúcu dodatočnú hodnotu služieb v hodnote 4 mil. eur. Ich doručenie sa očakáva v ďalšom období.

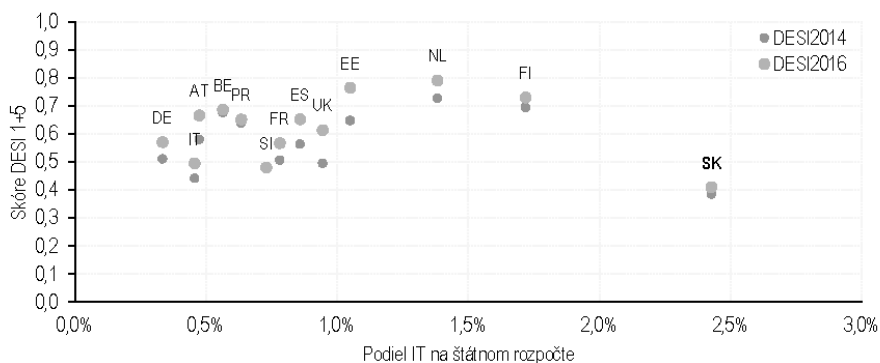
IV.1.3. Revízia výdavkov na informatizáciu

Revízia výdavkov na informatizáciu v objeme 0,6 % HDP (500 mil. eur) ročne si stanovila cieľ identifikovať opatrenia na vytvorenie dodatočného fiškálneho priestoru vo výške 30 % z plánovaných investičných a prevádzkových výdavkov od tretieho roku realizácie.

Slovensko výrazne zaostáva v informatizácii verejného sektora. Podľa Indexu digitálnej ekonomiky a spoločnosti (DESI) mu koncom roka 2015 patrilo 21. miesto z EÚ28⁵⁶.

Slovensko, naopak, dávalo v roku 2011 na IT najvyšší podiel štátneho rozpočtu (2,5 %) a druhý najvyšší podiel HDP (0,6 %) z krajín OECD. Nepomer medzi výškou výdavkov a výsledkami z pohľadu občana môže spočívať aj v dobiehaní technického dlhu.

GRAF 41: Vzťah medzi výsledkami DESI1+5 a rozpočtu na IT (DESI 2014 a 2016, výdavky 2011)

Zdroj: OECD, RIS 2016, Európska komisia, ÚHP

⁵⁶ Hodnotenie nezachytávalo dokončenie OP IS projektov koncom roku 2015.

Revízia výdavkov predstavuje potenciálne opatrenia, ktoré ponúkajú priame úspory vo výške približne 5 až 9 % IT výdavkov na rok 2017 (22 až 40 mil. ročne) a prinášajú vyššiu hodnotu existujúcich investícií vo výške minimálne 1 % (4 mil. eur ročne).

TABUĽKA 18: Potenciálne úsporné opatrenia (v mil. eur)

Opatrenia prinášajúce úsporu	25-43
Zefektívniť podmienky zabezpečenia licencií produktov Microsoft	6,5
Centralizovať zabezpečenie podporných IT služieb ako sú telekomunikácie a konektivita	9-27
Vypracovať záväzný plán migrácie do cloudu a naviazanie na IT rozpočty	9,7
Opatrenia prinášajúce vyššiu hodnotu	4,3
Prehodnotiť mieru požadovanej bezpečnosti elektronických služieb	
Vydávať BOK k novým eID automaticky	2,3
Vytvoriť záväzný UX manuál pre vládne služby	
Otvoriť eID podnikateľom sprístupnením API	2

Zdroj: MF SR

Revízia identifikovala opatrenia v nasledovných oblastiach s významným priestorom pre zvýšenie efektívnosti výdavkov - zvýšenie hodnoty za peniaze a pre efektívnejšie meranie výsledkov štátneho IT:

- Vyššia prístupnosť a použiteľnosť digitálnych služieb.** Zvýši sa rozšírenosť elektronických občianskych preukazov, čím salepší hodnota projektu minimálne o 2,3 mil. eur ročne v možnej úspore času. O ďalšie 2 mil. eur ročne ju zvýši to, že služby preukazov budú prístupné komerčnému sektoru. Taktiež sa prehodnotí potrebné zabezpečenie digitálnych služieb a zjednoduší sa autentifikácia pre potreby digitálnych služieb alternatívnymi metódami. Len 6 % občanov z tých, ktorí majú elektronický občiansky preukaz (1,7 mil.), má bezpečnostné prvky vyžadované ôsmimi z desiatich digitálnych služieb štátu.
- Využitie investície do vládneho cloudu.** Vytvorí sa záväzný plán migrácie do vládneho cloudu a jeho existencia sa zohľadní v rezortných IT rozpočtoch. Bezodkladne sa začnú nasadzovať do cloudu systémy s vysokým potenciálom úspory. Tým je možné dosiahnuť deklarované benefity cloudu vo výške 10 až 15 mil. eur ročne.
- Centralizácia zodpovedností za podporné IT služby.** Centralizácia a optimalizácia podporných IT služieb v oblasti telekomunikačných služieb a komunikačnej infraštruktúry môže priniesť ročnú úsporu 9 až 27 mil. eur ročne. Tiež sa vykoná audit potrieb a využívania softvérových licencií (Microsoft, Oracle, SAP) s cieľom zlepšiť spotrebu licencií a identifikovať ekonomicky najvýhodnejší spôsob zabezpečenia licencií. Možná úspora v zabezpečení licencií pre aktualizácie programov Microsoft je odhadnutá na 6,5 mil. eur ročne.
- Pre efektívnejšie riadenie IT projektov je tiež potrebný lepší zber údajov o IT systémoch, efektívnejšie riadenie projektov a budovanie interných kapacít a jednotný a efektívny rámec pre výber a posudzovanie projektov. Všetky projekty s rozpočtom nad 10 mil. eur prejdú ekonomickým hodnotením aj zo strany MF SR.

IV.2. Revízia výdavkov 2017

V roku 2017 prebehne revízia zameraná na **životné prostredie, trh práce a sociálny systém a regionálne a vysoké školstvo, ktoré spolu predstavujú 15 % HDP**. Revízia bude klásť primárne dôraz na zvyšovanie hodnoty verejných výdavkov.

Revízia výdavkov na politiky trhu práce a sociálne politiky Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny a Sociálnej poisťovne v objeme 11,5 % HDP ročne sa zameria na možné zlepšenie účinnosti a adresnosti politík predovšetkým vo výdavkoch na sociálne transfery a poistenie, dôchodky, sociálne služby, politiky zamestnanosti a prevádzku a investície ministerstva, jeho úradov a Sociálnej poisťovne, pri zachovaní rozpočtovanej úrovni výdavkov. Cieľom je zvýšiť zamestnanosť a znížiť podiel obyvateľstva ohrozeného chudobou. Revízia nadviaže na pilotné hodnotenie výdavkov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny.

Revízia výdavkov na regionálne a vysoké školstvo posúdi výdavky v ročnom objeme 2,7 % HDP. Nadviaže na pripravovaný Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania s cieľom efektívne alokovať dodatočné zdroje plynúce do školstva. V regionálnom školstve sa revízia zameria najmä na optimalizáciu siete škôl (nadviaže na pilotné hodnotenie siete základných škôl), zvýšenie atraktivity povolania učiteľa vrátane systému odmeňovania. Identifikuje nástroje pre zvýšenie inklúzie a rovnosti vo vzdelávaní vrátane predškolského vzdelávania. Vo vysokom školstve prehodnotí proces akreditácie a spôsob financovania a hodnotenia výsledkov vysokoškolskej vedy. Preskúma systém sledovania uplatnenia absolventov stredných a vysokých škôl na trhu práce. Revízia prehodnotí súlad aktivít programovania štrukturálnych fondov s identifikovanými prioritami rezortu.

Revízia výdavkov na životné prostredie v objeme 0,6 % HDP ročne navrhne opatrenia na zefektívnenie investičnej obálky, zvýšenie účinnosti programov na ochranu životného prostredia a zníženie jednotkových prevádzkových nákladov udržateľným spôsobom v kapitole Ministerstva životného prostredia SR. Cieľom verejných investícií a politík v oblasti životného prostredia je zvyšovanie kvality životného prostredia.

BOX 8 - Organizácia revízie výdavkov

Strategické rozhodnutia ohľadom revízie výdavkov prijíma vláda. Súbežne s Programom stability resp. rozpočtom verejnej správy bude prijímať najdôležitejšie rozhodnutia - mandáty revízií a záverečné správy. Gestorom agendy je Ministerstvo financií. Navrhuje ciele, organizáciu aj technické parametre revízie. Na Ministerstve financií vznikol útvar, ktorý má na starosti riadenie projektu hodnota za peniaze a prípravu a koordináciu revízie výdavkov vrátane ich prepojenia s rozpočtovým procesom.

Jednotlivé sektorové revízie majú na starosti spoločné tímy Ministerstva financií a príslušného rezortného ministerstva. V prvom roku bol časový rámec revízie flexibilný vzhľadom na krátkosť času medzi schválením Programového vyhlásenia vlády a rozpočtu verejných financií na roky 2017 až 2019.

Identifikované opatrenia z ukončenej revízie budú rozpracované do decembra 2017 do akčných plánov. Ich plnenie bude monitorovať Ministerstvo financií SR (finančné opatrenia) a Úrad podpredsedu vlády pre informatizáciu a investície (hodnotu).

Počnúc rokom 2017 tímy pripravujú záverečné správy do 30. júna. Vláda schvaľuje revízie spolu s rozpočtom verejnej správy do 15. októbra. O témach revízií výdavkov v ďalších rokoch a ich mandátoch rozhodne vláda pri rokovaní o Návrhu rozpočtového plánu každoročne v októbri.

Za záverečné správy revízií je zodpovedné Ministerstvo financií, ktoré ju vypracuje v spolupráci s príslušnými ministerstvami. Pre potreby vypracovania analýz vyššie zmienovaných oblastí sa ostatné ministerstvá zaväzujú k súčinnosti pri poskytovaní kompletných a detailných údajov.

V. Porovnanie s Programom stability

Program stability vychádzal z údajov z makroekonomickej prognózy Ministerstva financií z februára 2016. Tá predpokladala rast HDP na úrovni 3,2 % v roku 2016 a 3,6 % v roku 2017. Súčasná prognóza Ministerstva financií zo septembra 2016, na základe ktorej je zostavený návrh rozpočtu verejnej správy, počíta s vyšším ekonomickým rastom v roku 2016 (3,6 %) a miere nižším v roku 2017 (3,5 %). V ďalších rokoch sa predpokladá akcelerácia rastu na 3,9 % v roku 2018 a 4,4 % v roku 2019.

TABUĽKA 19: Prognóza vybraných indikátorov vývoja ekonomiky SR

P.č	Ukazovateľ	m.j.	Program stability				Návrh rozpočtu			
			2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
1	HDP, bežné ceny	mld. eur	80,6	84,8	90,2	96,4	80,5	84,0	88,5	94,2
2	HDP, stále ceny	%	3,2	3,6	4,1	4,6	3,6	3,5	3,9	4,4
3	Konečná spotreba domácností a NISD	%	3,2	2,6	2,7	2,9	2,9	2,5	2,7	2,9
4	Konečná spotreba verejnej správy	%	-0,6	2,1	1,3	0,8	1,8	1,7	1,3	1,1
5	Tvorba hrubého fixného kapitálu	%	0,9	1,4	0,9	2,0	-0,1	4,0	0,5	2,0
6	Export tovarov a služieb	%	4,9	6,1	7,5	8,5	5,5	5,8	7,3	7,7
7	Import tovarov a služieb	%	3,6	4,6	5,8	6,6	4,2	4,9	5,8	6,3
8	Priem. mesačná mzda za hospodárstvo (nominálny rast)	%	3,3	4,5	4,7	5,1	2,8	3,5	4,3	4,8
9	Priemerný rast zamestnanosti, podľa VZPS	%	1,4	1,0	1,2	1,0	2,8	1,5	1,1	1,0
10	Priemerný rast zamestnanosti, podľa ESA2010	%	1,3	0,9	1,1	0,9	2,1	1,5	1,0	0,9
11	Priemerná miera nezamestnanosti, podľa VZPS	%	10,4	9,5	8,3	7,3	9,8	8,5	7,4	6,4
12	Priemerná evidovaná miera nezamestnanosti	%	10,3	9,3	8,2	7,2	9,8	8,4	7,3	6,3
13	Harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP)	%	0,2	1,6	2,1	2,2	-0,5	0,9	1,6	1,9
14	Bilancia bežného účtu (podiel na HDP)	%	-0,5	0,2	1,0	2,6	-0,7	-0,3	0,5	1,4

Zdroj: MF SR

V porovnaní s Programom stability by malo dôjsť na základe údajov zaslaných Eurostatu v rámci jesennej EDP notifikácie k lepšiemu výsledku salda verejnej správy v roku 2015, čo je spôsobené najmä aktualizáciou príjmov z korporátnej dane. Návrhy rozpočtových cieľov na roky 2017 až 2019 ostávajú oproti predpokladom programu stability nezmenené.

TABUĽKA 20: Porovnanie s Programom stability

	ESA kód	2015	2016	2017	2018	2019
		% HDP	% HDP	% HDP	% HDP	% HDP
Cieľové salda verejnej správy	B.9					
Program stability (1)		-2,97	-2,13	-1,29	-0,44	0,16
Návrh rozpočtového plánu (2)		-2,73	-1,97	-1,29	-0,44	0,16
Rozdiel (2-1)		0,24	0,16	0,00	0,00	0,00
Salda verejnej správy na základe NPC scenára	B.9					
Program stability (1)		-	-	-0,92	-0,67	-0,09
Návrh rozpočtového plánu (2)		-	-	-0,29	-0,04	0,55
Rozdiel (2-1)		-	-	0,63	0,63	0,64

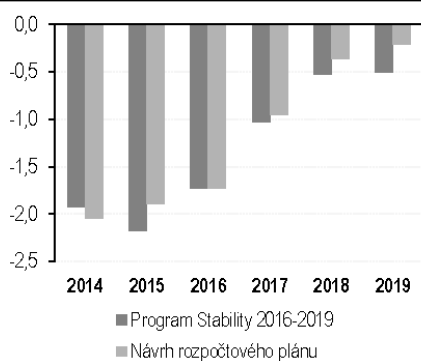
Zdroj: MFSR

Od zverejnenia Programu stability na roky 2016 až 2019 došlo k aktualizácii údajov o produkčnej medzere, ktoré vstupujú do výpočtu štrukturálneho salda. Oproti predošlým odhadom v metodike EK bola ekonomika na horizonte rokov 2013 až 2016 v priemere naďalej rovnako podchladená. Výrazná revízia sa odohrala najmä na konci prognózovaného obdobia v rokoch 2018 a 2019. Na rozdiel od očakávaní v Programe stability (PS) sa ekonomika začne miernie prehrievať až v roku 2019 a aj to miernejšie než sa pôvodne očakávalo.

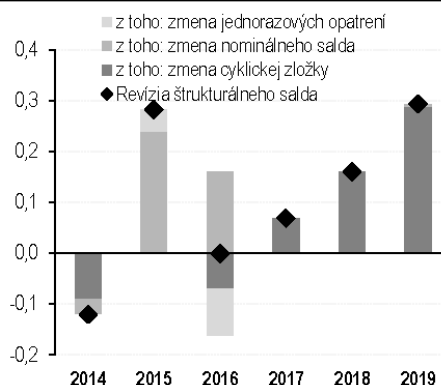
Návrh rozpočtového plánu potvrdil nominálne ciele stanovené Programom stability na roky 2016 až 2019. Oproti PS bola zaznamenaná pozitívna zmena nominálneho salda (lepšie daňové príjmy). Táto zmena bola v plnej miere neutralizovaná aktualizovanou cyklickou zložkou a novo klasifikovanými jednorazovými vplyvmi. Aj napriek danému vývoju sa očakáva dosiahnutie požadovanej fiškálnej konsolidácie s cieľom k MTO v roku 2019.

GRAF 42: Porovnanie štrukturálneho salda podľa Programu stability a Návrhu rozpočtového plánu

Zdroj: MF SR

GRAF 43: Príspevky faktorov k revízii štrukturálneho salda

Zdroj: MF SR

PRÍLOHY

Príloha 1: Jednorazové opatrenia pre účely výpočtu štrukturálneho salda

Metodika Európskej komisie (EK)⁵⁶ charakterizuje jednorazové opatrenie ako dočasné opatrenie, ktoré nemá trvalý charakter a vzniklo nezávisle od vládnych rozhodnutí. EK vytvorila direktíva postupu klasifikácie jednorazových opatrení:

- Princíp:** Iba dočasný, neopakovateľný dopad na príjmy alebo náklady VS sa môže klasifikovať ako jednorazový vplyv.
- Princíp:** Jednorazovosť opatrenia nemôže byť nariadená zákonom ani autonómnym rozhodnutím vlády.
- Princíp:** Komponenty príjmov alebo výdavkov vyznačujúce sa vysokou volatilitou by nemali byť posúdené ako jednorazové vplyvy. Na vyhladzovanie časových radov slúži cyklická zložka vo výpočte ŠS.
- Princíp:** Vedomé rozhodnutia vlády, ktoré vedú k navýšeniu deficitu, sa nemôžu klasifikovať ako jednorazové vplyvy.
- Princíp:** Len opatrenia s výraznejším dopadom na rozpočet VS (vyšším ako 0,05 % HDP), by mali byť posúdené ako jednorazové.

Všetky typické jednorazové opatrenia sú popísané v kapitole 3.3 (Report of Public Finances in EMU⁵⁷). EK navyše určila špecifické výnimky a postupy k nim, kedy sa za jednorazové opatrenie môže považovať aj vplyv, ktorý narušuje vyššie uvedené princípy, tieto prípady sú rovnako uvedené v danej kapitole.

Na roky 2016 až 2019 boli k dátumu tvorby Návrhu rozpočtového plánu identifikované nasledovné jednorazové opatrenia.

TABUĽKA 21: Jednorazové a dočasné opatrenia (ESA 2010, v mil. eur)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Digitálna dividenda	164	-	-	-	-	-
Pokuta PMÚ za stavebný kartel	45	-	-	-	-	-
Odvod do EÚ rozpočtu	58	-	-	-	-	-
Výplata starobných dôchodkov silovým zložkám	-58	-	-	-	-	-
Príspevok do Národného rezolučného fondu	-	-34	34	-	-	-
Korekcia príspevku do EU rozpočtu	-	-	40	-	-	-
Korekcie k EÚ fondom	-209	-243	-	-	-	-
CELKOVO	-1	-277	74	0	0	0

(+) zlepšenie salda, (-) zhoršenie salda

Zdroj: MF SR

Aj napriek porušeniu 5. princípu (pravidlo výšky vplyvu nad 0,05 % HDP) direktíva EK je možné, vzhľadom na horizontálny charakter (platné pre všetky krajiny), uznať ako jednorazové opatrenie:

- Príspevok do Národného rezolučného fondu
- Korekcia príspevku do EU rozpočtu

Korekcie k EÚ fondom už nemožno v roku 2016 klasifikovať ako jednorazové opatrenie (BOX 2).

⁵⁶ Vade Mecum on the Stability and Growth Pact – 2016 Edition – Guiding principles str.28.

⁵⁷ Report on Public Finances in EMU, December 2015: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/eeip/pdf/ip014_en.pdf.

Príloha 2: Opatrenia zahrnuté v návrhu rozpočtu verejnej správy (ESA 2010, porovnanie voči NPC)

TABULKA 22: Vplyv legislatívnych opatrení na daňové a odvodové príjmy VS (% HDP, ESA 2010)

	Subsektor	ESA2010	2017	2018	2019
Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov			-0,19	-0,14	-0,15
DPFO	S.1311	D.51A	-0,02	-0,02	-0,01
DPFO závislá činnosť	S.1311	D.51A	0,00	0,00	0,00
DPFO podnikanie	S.1311	D.51A	-0,02	-0,02	-0,01
- z toho: obce	S.1313	D.51A	0,00	-0,02	-0,01
- z toho: VÚC	S.1313	D.51A	0,00	-0,01	0,00
- z toho: štát	S.1311	D.51A	-0,02	0,02	0,00
DPPO	S.1311	D.51B	-0,17	-0,17	-0,17
Zrážková daň	S.1311	D.51E	0,00	0,06	0,06
Sociálne odvody	S.1314	D.61	0,00	0,00	-0,01
Zdravotné odvody	S.1314	D.61	0,00	-0,01	-0,01
Zákon č. 253/2010 Z. z. o osobitnom odvode z podnikania v regulovaných odvetviach			0,20	0,19	0,14
DPPO	S.1311	D.51B	-0,05	-0,05	-0,04
OO v regulovaných odvetviach			0,25	0,25	0,18
Zákon č. 384/2011 Z. z. o osobitnom odvode vybraných finančných inštitúcií			0,06	0,06	0,06
DPPO	S.1311	D.51B	-0,02	-0,02	-0,02
OO finančných inštitúcií	S.1311	D.29H	0,08	0,07	0,07
Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty			-0,01	0,00	0,00
DPH	S.1311	D.211	-0,01	0,00	0,00
Zákon č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov			0,04	0,04	0,07
SD tabak	S.1311	D.214A	0,03	0,03	0,06
DPH	S.1311	D.211	0,01	0,01	0,01
Zákon č. 171/2005 Z. z. o hazardných hrách			0,02	0,02	0,02
Zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch			0,00	0,00	0,00
Zákon č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve			0,05	0,06	0,06
SPOLU			0,17	0,23	0,20

Príloha 3: Predpoklady kvantifikácií legislatívnych vplyvov
Zníženie sadzby korporátnej dane na 21 % (novela zákona č. 595/2003 Z. z.)

Kvantifikácia vplyvu vychádza z aktuálneho odhadu výnosu dane za rok 2015 a z odhadu výnosu na roky 2016 až 2019. Aplikovaný je jednoduchý prepočet prechodu z 22 % sadzby na 21 % sadzbu, bez vplyvu dynamických efektov.

Predĺženie osobitného odvodu vybraných finančných inštitúcií (384/2011 Z. z.)

Kvantifikácia výnosu z predĺženia osobitného odvodu vybraných finančných inštitúcií je determinovaná skutočnými hodnotami základu dane, dostupnými za druhý kvartál roka 2016. Základ dane je definovaný ako súčet pasív bánk bez vlastného imania ponížený o podriadený dlh. Výnos do roku 2019 je odhadovaný na základe predpokladov vývoja objemu vkladov z aktuálnej prognózy Výboru.

Zmeny v osobitnom odvode z podnikania v regulovaných odvetviach (253/2010 Z. z.)

Základnú podmienku pre platenie odvodu, dosahovanie výnosov z regulovanej činnosti nad 50 %, v súčasnosti plní 64 firiem. Odvodovej povinnosti v roku 2015 podliehalo 40 firiem, u ktorých celkový hospodársky výsledok prekročil 3 mil. eur. Zvyšných 24 podnikov odvod neplatilo práve z dôvodu nižšieho hospodárskeho výsledku ako 3 mil. eur.

Nová legislatíva už pre kvalifikovanie platenia odvodu neuvažuje s podmienkou 50 % výnosov z regulovanej činnosti, ostáva len podmienka dosiahnutia hospodárskeho výsledku minimálne vo výške 3 mil. eur. Po novom sa odvod bude platiť len z výnosov z tuzemskej regulovanej činnosti a zruší sa súčasné zníženie základu odvodu vo výške 3 mil. eur. Sadzba odvodu sa zdvojnásobí (0,726 %), od roku 2019 klesne na úroveň (0,545 %) a v roku 2021 sa vráti na súčasnú úroveň. Regulované subjekty tak v prípade, že ich celkový hospodársky výsledok presiahne hranicu 3 mil. eur budú platiť odvod z každého eura dosiahnutých výnosov z regulovanej činnosti.

V roku 2014 malo 504 firiem HV vyšší ako 3 mil. eur, čo predstavuje maximálny potenciál rozšírenia počtu firiem v rámci regulovaného odvodu. Pozitívne na kvantifikáciu vplyva aj zrušenie zníženia základu dane vo výške 3 mil. eur, naopak čiastočne kompenzujúci účinok má zmena platenia odvodu len z regulovanej činnosti. Kvantifikácia vychádza z aktuálnej prognózy regulovaného odvodu a individuálnych údajov dotknutých subjektov.

TABULKA 23: Kvantifikácia zmien v OO z podnikania v regulovaných odvetviach od 2017 (v mil. eur)

	2016F	2017F	2018F	2019F
Súčasný odhad výnosu OO (sep. VpDP)	95,1	96,8	99,5	102,9
1. rozšírenie počtu subjektov zrušením podmienky 50 %		15,3	15,7	16,3
2. prechod na základ dane z regulovanej činnosti		-11,5	-11,8	-12,2
3. odstránenie odpočtu 3 mil. eur zo základu dane		5,2	5,4	5,5
Vplyv na OO v reg. odvetví (sadzba 0,00363)	95,1	105,8	108,8	112,5
- z toho čistý efekt na VS (výdavok na DPPO)	74,2	83,6	85,9	88,8
Vplyv na OO v reg. odvetví pri zmene sadzby	-	211,6	217,5	168,7
- z toho čistý efekt na VS (výdavok na DPPO)	-	167,2	171,8	133,3

Zavedenie dane z dividend pri súčasnom zrušení zdravotných odvodov z dividend (595/2003 Z.z.)

Zdrojom údajov je objem vyplatených dividend z údajov zdravotných poisťovní a prvotné rozdelenie dôchodkov zo ŠÚ SR. Hodnota vyplatených dividend podľa údajov od zdravotných poisťovní za rok 2014 bola indexovaná skutočným vývojom ziskovosti za roky 2015 a 2016, respektíve rastom HDP od roku 2017. Kvantifikácia

predpokladá postupné dobiehanie zdravotných odvodov z dividend vyplácaných z nerozdelených ziskov zo zdaňovacích období 2011 až 2012 so sadzbou 10 % a 2013 až 2016 so sadzbou 14 % do výšky maximálneho vymeriavacieho základu. Zrušením zdravotných odvodov na rozdelené zisky od roku 2017 zároveň dochádza k výpadku pôvodne rozpočtovaných príjmov zo zdravotných odvodov. Výsledná sadzba zrážkovej dane z dividend bola stanovená s ohľadom Znížená sadzba (7 % vs. 19 % resp. 25 %) pre dividendy z nerozdelených ziskov spred roku 2003 predstavuje pozitívne riziko kvantifikácie.

TABULKA 24: Kvantifikácia zmien v zdaňovaní dividend (v mil. eur)

	2015	2016	2017	2018	2019
Zrážka z dividend 7 %	-	-	-	56	59
Zrušenie zdravotných odvodov (ZO)	-	-	-	-19	-20
Dobeh ZO z predchádzajúcich rokov	23	19	16	13	11
Odhadovaný výnos (netto efekt)	23	19	16	50,5	50,3

Zvýšenie paušálnych výdavkov (595/2003 Z.z.)

Pre účely kvantifikácie boli použité individuálne daňové priznania fyzických osôb - podnikateľov za roky 2013 a 2014, údaje zo Sociálnej poisťovne za rok 2015 a údaje z registra platcov DPH za rok 2015. Paušálne výdavky si môže živnostník uplatňovať iba v tom prípade, že nie je platcom DPH. Z tohto dôvodu boli všetci živnostníci, ktorí sú registrovaní ako platcovia DPH (t.j. povinní aj dobrovoľní) vylúčení z kvantifikácie. Kvantifikácia predpokladá, že paušálne výdavky si živnostník uplatní iba v tom prípade, že ich využitím dôjde k zníženiu jeho daňovej povinnosti v rovnakej alebo vyššej miere ako v súčasnosti pri využívaní reálnych výdavkov. Zvýšenie paušálnych výdavkov v prvom roku zníži výnos dane z príjmov fyzických osôb, ktorá je príjmom územnej samosprávy. V ďalších rokoch negatívne ovplyvní aj výnos sociálnych a zdravotných odvodov, ktoré sa platia v prípade živnostníkov pozadu.

Príspevky do rezolučného fondu sú daňovým výdavkom (595/2003 Z.z.)

Kvantifikácia zahnutia príspevku do rezolučného fondu do daňových výdavkov vychádza z výšky chránených a krytých vkladov v bankovom sektore a z ich predpokladaného nárastu.

Zavedenie úročenia zadržovaných nadmerných odpočtov nad rámec daňovej kontroly (222/2004 Z.z.)

Pre účely kvantifikácie vplyvu boli použité údaje o vyplatených nadmerných odpočtoch (NO) za rok 2015. Na základe týchto údajov bola vytvorená distribúcia NO podľa počtu mesiacov od štandardného termínu na vyplatenie NO. Na nadmerné odpočty, kde oneskorenie prevýšilo lehotu stanovenú zákonom bola aplikovaná sadzba úroku.

Zvýšenie sadzieb z tabakových výrobkov (106/2004 Z.z.)

Zvýšenie sadzieb sa udeje dvojkrokovovo, k 1.2.2017 a k 1.2.2019. Kvantifikácia vychádza z predpokladu zvýšenia ceny krabičky cigariet v priemere o 10 centov (3,2 %), z toho 8 až 9 centov budú vyššie dane (spotrebná daň z tabaku a DPH) a 1 až 2 centy pôjdu do marží obchodníkov. Uvedený predpoklad vychádza z historicky realizovaných zmien sadzieb dane v SR, keď každá zmena sadzby dane bola spojená so zaokrúhlením spotrebiteľskej ceny balenia cigariet na najbližších desať eurocentov. Podľa údajov z agregovaných daňových priznaní za rok 2015, bolo do daňovo voľného obehu vydaných 6 839 mil. kusov cigariet. Po zohľadnení oboch predpokladov sa priemerná konečná cena za krabičku cigariet zvýši na 3,20 eur. Pri tabaku, cigarách a cigarkách boli vzaté do úvahy údaje z agregovaných daňových priznaní za rok 2014, z dôvodu predzásobenia v roku 2015. Vplyv predĺženia dopredaja cigár a cigariet o 1 rok bude mať negatívny vplyv na daňové príjmy v roku 2017 vo výške 0,3 mil. eur (odhad založený na údajoch od dovozcov a distribútorov cigár a cigariet). Vplyv zdanenia nových

tabakových výrobkov na daňové príjmy nebol odhadnutý z dôvodu novej problematiky a neexistencie dostupných štatistických údajov, predpokladá sa marginálny vplyv na horizonte prognózy.

Prehodnotenie výšky odvodov (novela zákona č. 171/2005 Z. z. o hazardných hrách) a správnych poplatkov z prevádzkovania hazardných hier (novela zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch)

Kvantifikácia vychádza zo skutočného počtu výherných prístrojov. Zvýšenie odvodu povedie k poklesu počtu výherných prístrojov, ktoré budú v plnej miere nahradené videohrami. Celkový počet prístrojov v poslednom období rastie, pričom videohry viac než kompenzujú úbytok výherných prístrojov. Nahrádzanie výherných prístrojov video-lotériami je pozorované už od roku 2008.

Úpravy v registračnom poplatku (novela zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch)

Pri kvantifikácii boli použité údaje z Policajnej databázy SR, Ministerstva vnútra SR a od vybraných autobazárov, pričom konečná cena poplatku sa odvíja od veku vozidla a jeho výkonu. Rovnaký prístup sa uplatňuje pre každé vozidlo, bez ohľadu na to, či je nadobudnuté na Slovensku alebo dovezené zo zahraničia. Pre vozidlá s alternatívnym pohonom (hybrid, elektromobil, CNG, LNG) sa uplatňuje 50 % zľava na poplatok do hranice 33 eur. Výsledný fiškálny vplyv je neutrálny oproti súčasnému stavu.

Osobitný režim zdaňovania poisťovní (novela zákona č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve)

Kvantifikácia vychádza z údajov Národnej banky Slovenska o zaplatenom poistnom vzhľadom na typ poistenia, pričom len na poistné z neživotného poistenia (okrem povinného zmluvného poistenia, kde už 8 % odvod existuje) sa zavádza 8 % sadzba odvodu.

Príloha 4: Mandáty pre revíziu verejných výdavkov

Mandát pre revíziu výdavkov na politiky trhu práce a sociálne politiky

Revízia výdavkov na politiky trhu práce a sociálne politiky Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny a Sociálnej poisťovne v objeme 11,5 % HDP ročne sa zameria na možné zlepšenie účinnosti a adresnosti politik predovšetkým vo výdavkoch na sociálne transfery a poistenie, dôchodky, sociálne služby, politiky zamestnanosti a prevádzku a investície ministerstva, jeho úradov a Sociálnej poisťovne, pri zachovaní rozpočtovanej úrovni výdavkov. Cieľom je zvýšiť zamestnanosť a znížiť podiel obyvateľstva ohrozeného chudobou. Revízia nadviaže na pilotné hodnotenie výdavkov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny.

Výsledkové ciele

Hlavnými cieľmi vlády SR v oblasti zamestnanosti a sociálnej politiky je zvyšovanie zamestnanosti a znižovanie podielu obyvateľstva ohrozeného chudobou. Slovensko sa v oboch ukazovateľoch od roku 2010 výrazne zlepšilo, stále však nedosahuje ciele stanovené v Národnom programe reforiem SR, resp. Stratégie Európa 2020, ani úroveň EÚ. Výsledkové ukazovatele sú vo veľkej miere prepojené s adresnou pomocou pre poberateľov (matky, rodiny, invalidi, nezamestnaní, osoby v hmotnej núdzi a sociálne znevýhodnené komunity). Cieľom revízie bude aj zvýšenie konzistentnosti systému sociálneho poistenia a dôchodkov a zvýšenie motivácií občanov pracovať a platiť poisťné. Prihliadať sa bude na dlhodobú udržateľnosť systému a vyváženú mieru medzigeneračnej solidarity. Zvýšenie účinnosti verejných výdavkov MPSVaR a Sociálnej poisťovne prispeje k plneniu cieľov vlády v oblasti sociálnej politiky a zamestnanosti.

TABULKA 25: Výsledkové indikátory pre politiky trhu práce a sociálne politiky

		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Cieľ 2020
Miera dlhodobej nezamestnanosti	SK	6,5	9,3	9,3	9,4	10,0	9,3	7,6	3,0
	EÚ	3,0	3,8	4,1	4,7	5,1	5,1	4,5	-
Miera zamestnanosti	SK	66,4	64,6	65,0	65,1	65,0	65,9	67,7	72,0
	EÚ	69	68,6	68,6	68,4	68,4	69,2	70,1	75,0
Zníženie chudoby sociálnymi transfermi	SK	24,9	26,2	25,3	24,7	25,2	25,4	25,8	-
	EÚ	26	27	27,1	27,1	27,7	27,5	-	-

Zdroj: MF SR, MPSVR SR

Fiškálne ciele

Úlohou revízie bude posúdenie výdavkov MPSVR SR a Sociálnej poisťovne s dôrazom na lepšiu efektívnosť bežných výdavkov a analýzu ekonomických prínosov a nákladov plánovaných investícií pri ponechaní rozpočtovanej úrovne výdavkov. Bude navrhnutá realokácia výdavkov na programy s najvyššou účinnosťou. Výdavky na projekty realizované z fondov EÚ v programovom období 2014 – 2020 by mali byť rovnomerne vyčerpané do roku 2020.

Oblasti revízie

Najdôležitejšie oblasti revízie budú sociálne dávky a príspevky, sociálne poistenie a dôchodky, sociálne služby, politiky zamestnanosti a prevádzka a investície ministerstva, jeho úradov a Sociálnej poisťovne. Okrem toho sa revízia zameria na tematické oblasti podľa typu poberateľov, ako matky, rodiny, invalidi, nezamestnaní, osoby v hmotnej núdzi a sociálne znevýhodnené komunity. Revízia posúdi z hľadiska hodnoty za peniaze aj fungovanie dôchodkového sporenia a možné zavedenie ročného zúčtovania sociálneho poistenia.

Zodpovednosť a termíny

Za priebežnú a záverečnú správu je zodpovedné MF SR, ktoré ju vypracuje v spolupráci s MPSVR SR. Pre potreby vypracovania analýz vyššie zmienených oblastí sa MPSVR SR a MF SR zaväzujú k súčinnosti pri poskytovaní kompletných a detailných údajov a informácií. Priebežná správa bude vypracovaná do konca apríla 2017, záverečná správa bude vypracovaná a zverejnená do konca júna 2017.

Mandát pre revíziu výdavkov na regionálne a vysoké školstvo

Revízia výdavkov na regionálne a vysoké školstvo posúdi výdavky v ročnom objeme 2,7 % HDP. Nadviaže na pripravovaný Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania s cieľom efektívne alokovať dodatočné zdroje plynúce do školstva. V regionálnom školstve sa revízia zameria najmä na optimalizáciu siete škôl (nadviaže pritom na pilotné hodnotenie siete základných škôl), zvýšenie atraktivity povolania učiteľa vrátane systému odmeňovania. Identifikuje nástroje pre zvýšenie inklúzie a rovnosti vo vzdelávaní vrátane predškolského vzdelávania. Vo vysokom školstve prehodnotí proces akreditácie a spôsob financovania a hodnotenia výsledkov vysokoškolskej vedy. Preskúma systém sledovania uplatnenia absolventov stredných a vysokých škôl na trhu práce. Revízia prehodnotí súlad aktivít programovania štrukturálnych fondov s identifikovanými prioritami rezortu.

Výsledkový cieľ

Hlavným cieľom politik v oblasti regionálneho školstva je prostredníctvom výchovy a vzdelávania umožniť deťom a žiakom bez ohľadu na ich sociálnu situáciu získať vzdelanie, kompetencie a zručnosti, naučiť ich rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť a získať a posilňovať úctu k ľudským právam a základným slobodám. V prípade vysokého školstva je poslaním vysokých škôl rozvíjať harmonickú osobnosť, vedomosti, múdrosť, dobro a tvorivosť v človeku a prispievať k rozvoju vzdelanosti, vedy, kultúry a zdravia pre blaho celej spoločnosti, a tým prispievať k rozvoju vedomostnej spoločnosti.

Výsledkové indikátory pre regionálne školstvo, vysoké školstvo vrátane vedy sú uvedené nižšie.

TABUĽKA 26: Výsledkové indikátory pre regionálne a vysoké školstvo

		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Cieľ 2020
PISA	SK	488,1			472				505
(priemer dosiahnutých bodov)	OECD	496,7			497				-
Predčasné ukončenie školskej dochádzky	SK	4,9	4,7	5,1	5,3	6,4	6,7	6,9	6,0
(%vo vekovej skupine 18 - 24 rokov)	EÚ	14,2	13,9	13,4	12,7	11,9	11,2	11,0	10,0
Miera vysokoškolsky vzdelanej populácie	SK	17,6	22,1	23,2	23,7	26,9	27	28,4	40
(%vo vekovej skupine 30 - 34 rokov)	EÚ	32,3	33,8	34,8	36,0	37,1	37,9	38,7	40
PIAAC skóre	SK								
(priemer dosiahnutých bodov, kohorta 16-29)	OECD								
Čítačny ohlas na publikáciu	SK								
(normalizovaný čítačny index)	OECD	1	1	1	1	1	1		
Úspešnosť VŠ v získavaní výskumných zahraničných grantov (v mil. eur.)	SK	6,0	6,2	6,1	5,0	5,9	5,7		

Zdroj: MF SR, MŠVVŠ SR

Fiškálne ciele

Celkový objem zvýšenia verejných zdrojov do výchovy a vzdelávania za volebné obdobie dosiahne 2 mld. eur v súlade s programovým vyhlásením vlády. Úroveň verejných zdrojov vkladaná ročne do školstva bude na konci volebného obdobia v roku 2020 porovnateľná s priemerom krajín EÚ.

Zodpovednosť a termíny

Priebežnú a záverečnú správu revízie vypracujú v spolupráci oba rezorty, ktoré sa zaväzujú k súčinnosti pri poskytovaní kompletných a detailných údajov a informácií pre potreby vypracovania analýz vyššie zmienených oblastí. Priebežná správa bude vypracovaná do konca apríla 2017, záverečná správa bude vypracovaná a zverejnená do konca júna 2017. Záverečnú správu zverejní a na rokovanie vlády SR predloží MF SR.

Mandát pre revíziu výdavkov na životné prostredie

Revízia výdavkov na životné prostredie v objeme 0,6 % HDP ročne navrhne opatrenia na zefektívnenie investičnej obálky, zvýšenie účinnosti programov na ochranu životného prostredia a zníženie jednotkových prevádzkových nákladov udržateľným spôsobom v kapitole Ministerstva životného prostredia SR. Cieľom verejných investícií a politik v oblasti životného prostredia je zvyšovanie kvality životného prostredia.

Výsledkové ciele

Hlavným cieľom environmentálnej politiky je zvyšovanie kvality životného prostredia za účelom ochrany zdravia obyvateľstva, zabránenia straty biodiverzity a ekosystémov, predchádzania environmentálnym rizikám a podpory trhu s druhotnými surovinami. Vzhľadom na členitosť oblastí životného prostredia budú výsledky sledované sadou ukazovateľov. Cieľom je priblížiť sa vďaka vyššej efektívnosti úrovni priemeru EÚ.

GRAF 44: Výsledkové indikátory pre životné prostredie

Zdroj: MF SR, MŽP SR

Fiškálne ciele

Investičné výdavky sa budú odvíjať najmä od čerpania finančných prostriedkov z Operačného programu Kvalita životného prostredia (OP KZP), kde v rámci programového obdobia 2014 – 2020 je vyčlenených 3,1 mld. eur a spolufinancovanie. Prostredníctvom analýzy nákladov a prínosov budú hodnotené investičné projekty v oblasti životného prostredia financované zo štátneho rozpočtu aj z prostriedkov EU za účelom uprednostniť tie, ktoré prinesú najvyššiu hodnotu za peniaze.

Bude hodnotená efektívnosť a adresnosť výdavkov na odpady, odpadové vody, znižovanie znečistenia, ochranu prírody a krajiny a zásobovanie vodou s cieľom realokovať výdavky na programy s najvyššou účinnosťou. Revízia bude hľadať spôsoby na zníženie prevádzkových nákladov MŽP, jeho podriadených organizácií, ním zriadených štátnych podnikov a Environmentálneho fondu.

Zodpovednosť a termíny

Za priebežnú a záverečnú správu je zodpovedné MF SR, ktoré ju vypracuje v spolupráci s MŽP SR. Pre potreby vypracovania analýz vyššie zmienovaných oblastí sa MŽP SR a MF SR zaväzujú k súčinnosti pri poskytovaní kompletných a detailných údajov a informácií. Priebežná správa bude vypracovaná do konca apríla 2017, záverečná správa bude vypracovaná a zverejnená do konca júna 2017.

Príloha 5: Požadované tabuľky

Tabuľka 0i - Základné predpoklady

	2015	2016	2017
Krátkodobá úroková miera (ročný priemer)	0,0	-0,3	-0,3
Dlhodobá úroková miera (ročný priemer)	0,8	0,5	0,7
Výmenný kurz USD/EUR (priemer)	1,1	1,1	1,2
Rast svetového HDP	0,1	-0,2	0,0
Nominálny efektívny výmenný kurz (% zmena)	3,2	3,2	3,5
Rast HDP EU	1,6	1,7	1,5
Rast HDP významných obch. partnerov	2,2	1,9	2,0
Rast importov vo svete v stálych cenách bez EU	2,8	3,1	3,8
Cena ropy (Brent, USD/barel)	48,3	40,1	46,0

Zdroj: MF SR

Tabuľka 0ii - Hlavné predpoklady

	2015	2016	2017
1. Vonkajšie prostredie			
Cena ropy (€)	48,3	40,1	46,0
2. Fiškálna politika			
Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté verejnej správy	-2,7	-2,0	-1,3
Hrubý dlh VS	52,9	53,5	52,7
3. Menová politika, finančný sektor			
Úrokové sadzby:			
Euribor 3M (priemer)	0,0	-0,3	-0,3
Vklady	0,6	0,4	0,4
Výnos 10 ročného štátneho dlhopisu SR (priemer)	0,8	0,5	0,7
Stav vkladov (rast)	7,2	7,2	6,0
4. Demografické trendy			
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo (rast)	-0,5	-0,6	-0,7
Celkový index závislosti	41,4	42,4	43,7

Zdroj: MF SR

Tabuľka 1.a - Makroekonomický prehľad

	ESA kód	2015	2015	2016	2017
		Skutočnosť	miera rastu	miera rastu	miera rastu
1. Reálny HDP	B1*g	75,8	3,6	3,6	3,5
z toho					
1.1 Predpokladaný vplyv agregovaných rozpočtových opatrení na hospodársky rast		-	-	-	-0,5
2. Potenciálny HDP		76,5	2,9	2,8	3,0
príspevky:					
- práca		-	0,2	0,2	0,1
- kapitál		-	0,7	0,9	0,9
- celková produktivita faktorov		-	1,9	1,7	1,9
3. Nominálny HDP	B1*g	78,1	3,3	3,2	4,3
Zložky reálneho HDP					
3. Konečná spotreba domácností a NISD	P.3	40,2	2,4	2,9	2,5
4. Konečná spotreba verejnej správy	P.3	14,0	3,4	1,8	1,7
5. Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51g	17,8	14,0	-0,1	4,0
6. Zmena stavu zásob a čisté nadobudnutie cenností (% HDP)	P.52 + P.53		-0,1	0,0	-0,1
7. Vývoz výrobkov a služieb	P.6	74,4	7,0	5,5	5,8
8. Dovoz výrobkov a služieb	P.7	70,1	8,2	4,2	4,9
Príspevky k reálnemu rastu HDP					
9. Domáci dopyt spolu		-	4,9	1,9	2,5
10. Zmena stavu zásob a čisté nadobudnutie cenností	P.52 + P.53	-	-0,2	0,0	-0,1
11. Saldo zahr. obchodu s výrobkami a službami	B.11	-	-0,6	1,5	1,2

Zdroj: MF SR

Tabuľka 1.b - Cenový vývoj

	ESA kód	2015	2015	2016	2017
		Skutočnosť	miera rastu	miera rastu	miera rastu
1. Deflátor HDP		1,0	-0,3	-0,4	0,7
2. Deflátor súkromnej spotreby		1,1	-0,1	-0,5	0,9
3. HICP		100,0	-0,3	-0,5	0,9
4. Deflátor verejnej spotreby		1,1	0,8	1,7	1,7
5. Deflátor investícií		1,0	0,0	-0,2	0,9
6. Deflátor exportu tovarov a služieb		1,0	-1,4	-1,1	0,7
7. Deflátor importu tovarov a služieb		1,0	-1,1	-0,9	0,9

Zdroj: MF SR

Tabuľka 1.c - Ukazovatele trhu práce

	ESA kód	2015	2015	2016	2017
		Skutočnosť	miera rastu	miera rastu	miera rastu
1. Počet zamestnaných (tis.) [1]		2 267	2,0	2,1	1,5
2. Počet odpracovaných hodín (mil.) [2]		3 977	1,7	2,0	1,4
3. Miera nezamestnanosti (%) [3]			11,5	9,8	8,5
4. Produktivita práce na osobu (eur) [4]		33 432	1,6	1,4	2,0
5. Produktivita práce na hodinu (eur) [5]		19	1,9	1,5	2,1
6. Odmeny zamestnancov (mil. eur)	D.1	29 942	4,9	4,4	5,3
7. Odmeny na zamestnanca (eur)		15 406	2,4	1,9	3,8

[1] Celková zamestnanosť, podľa národných účtov - domáci koncept

Zdroj: MF SR

[2] Podľa definície národných účtov

[3] Harmonizovaná miera podľa Eurostatu, úrovne

[4] Reálne HDP na zamestnanú osobu

[5] Reálne HDP na odpracovanú hodinu

Tabuľka 1.d - Sektorová bilancia (ESA 2010, %HDP)

	ESA kód	2015	2016	2017
1. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté od zvyšku sveta	B.9	2,3	0,5	0,9
z toho:				
- Tovary a služby		2,5	3,4	4,0
- Primárne príjmy a transfery		-3,8	-4,1	-4,3
- Kapitálový účet		3,6	1,2	1,3
2. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté ostatných sektorov	B.9	5,0	2,5	2,2
3. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté verejnej správy	B.9	-2,7	-2,0	-1,0
4. Štatistický rozdiel		0,0	0,0	0,0

Zdroj: MF SR

Tabuľka 2.a: Vývoj rozpočtov verejnej správy (v %HDP)

Čisté pôžičky (EDP B.9) podsektorov verejnej správy	ESA kód	2016	2017
		% HDP	% HDP
1. Verejná správa	S.13	-2,0	-1,3
2. Ústredná štátna správa	S.1311	-1,9	-1,6
3. Regionálna štátna správa	S.1312	-	-
4. Miestna štátna správa	S.1313	0,2	0,3
5. Fondy sociálneho zabezpečenia	S.1314	-0,3	0,1
6. Úrokové náklady	D.41	1,5	1,3
7. Primárne saldo VS (1+6)		-0,5	0,1
8. Jednorazové a dočasné efekty		0,1	0,0
9. Reálny rast HDP (%)		3,6	3,5
10. Potenciálny rast HDP (%)		2,8	3,0
príspevky:		2,8	3,0
- práca		0,2	0,1
- kapitál		0,9	0,9
- celková produktivita faktorov		1,7	1,9
11. Produkčná medzera (% potenciálneho HDP)		-0,9	-0,9
12. Cyklická zložka (% potenciálneho HDP)		-0,3	-0,3
13. Cyklicky upravené saldo (1-12) (% potenciálneho HDP)		-1,6	-1,0
14. Cyklicky upravené primárne saldo (13+6) (% potenciálneho HDP)		-0,1	0,4
15. Štrukturálne saldo (13-8) (% potenciálneho HDP)		-1,7	-1,0

[1] Upravené o čisté toky týkajúce sa swapov tak, aby TR-TE=EDP B.9.

Zdroj: MF SR

[2] Primárne saldo je počítané ako (EDP B.9, položka 8) plus (EDP D.41, položka 9).

[3] Kladné znamienko predstavuje pozitívny vplyv jednorazového opatrenia na saldo VS

[4] Vrátane vyberaných EÚ

Tabuľka 2.b: Vývoj dlhu verejnej správy (%HDP)

	ESA kód	2016	2017
1. Hrubý dlh ¹		53,5	52,7
2. Zmena hrubého dlhu		0,6	-0,8
Príspevky k zmene hrubého dlhu			
3. Primárne saldo		-0,5	0,1
4. Úrokové náklady	D.41	1,5	1,3
5. Zosúladenie dlhu a deficitu		0,3	0,1
- Rozdiely medzi cash a aktuálom		0,4	0,0
- Čistý nárast finančných aktív		0,5	0,0
z toho: príjmy z privatizácie		0,0	0,0
- Efekty zhodnotenia a iné		-0,6	0,2
p.m. Implicitná úroková miera		3,0	2,6
Iné relevantné faktory			
6. Likvidné finančné aktíva		4,6	4,2
7. Čistý finančný dlh (1-6)		48,9	48,6
8. Splátky dlhu (existujúce dlhopisy) od konca predchádzajúceho roka		4,0	5,2
9. Podiel dlhu denominovaného v zahraničnej mene		3,6	3,4
10. Priemerná splatnosť ²		6,9	7,5

Pozn.: ide o splatnosť štátneho dlhu ku koncu roka

Zdroj: MF SR

Tabuľka 2.c: Podmienené záväzky (%HDP)

	2015	2016	2017
Verejné záruky	17,8		
z čoho:			
Finančný sektor	0		

Zdroj: MF SR

Tabuľka 3: Bilancia výdavkov a príjmov verejnej správy podľa scenára nezmenených politík (členenie podľa komponentov)

Verejná správa (S13)	ESA kód	2016 % HDP	2017 % HDP	2016 mil. eur	2017 mil. eur
1. Celkové príjmy	TR	39,8	39,8	32 073	33 415
z toho		-	-	-	-
1.1. Dane z produkcie a dovozu	D.2	10,8	10,9	8 688	9 138
1.2. Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	D.5	7,8	7,7	6 257	6 489
1.3. Dane z kapitálu	D.91	-	-	-	-
1.4. Príspevky na sociálne zabezpečenie	D.61	14,3	14,2	11 521	11 942
1.5. Dôchodky z majetku	D.4	0,7	0,7	579	548
1.6. Ostatné		6,2	6,1	5 028	5 092
p.m.: Daňové zaťaženie (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		32,9	32,6	26 466	27 396
2. Celkové výdavky	TE	41,8	39,6	33 659	33 281
z toho		-	-	-	-
2.1. Odmeny zamestnancov	D.1	9,0	8,7	7 222	7 302
2.2. Medzispotreba	P.2	5,6	5,1	4 512	4 245
2.3. Celkové sociálne transfery	D.62, D.632	19,1	18,5	15 401	15 551
z toho: dávky v nezamestnanosti		0,2	0,2	160	153
2.4. Úrokové náklady	D.41	1,5	1,3	1 223	1 127
2.5. Subvencie	D.3	0,5	0,5	412	443
2.6. Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51	3,1	3,0	2 457	2 506
2.7. Kapitálové transfery	D.9	0,7	0,4	566	337
2.8. Ostatné		2,3	2,1	1 867	1 770

Pozn.: Údaje za 2016 predstavujú očakávanú skutočnosť.

Zdroj: MF SR

[1] P.11+P.12+P.131+D.39+D.7+D.9r (okrem D.91r)

[2] D.29p + D.4p (okrem D.41p) +D.5p +D.7p +P.52+P.53+NP+D.8

Tabuľka 4.a: Bilancia cieľových výdavkov a príjmov verejnej správy (členenie podľa komponentov)

Verejná správa (S13)	ESA kód	2016 % HDP	2017 % HDP	2016 mil. eur	2017 mil. eur
1. Celkové príjmy	TR	39,8	39,8	32 073	33 415
z toho		-	-		
1.1. Dane z produkcie a dovozu	D.2	10,8	10,9	8 688	9 138
1.2. Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	D.5	7,8	7,7	6 257	6 489
1.3. Dane z kapitálu	D.91	0,0	0,0	0	0
1.4. Príspevky na sociálne zabezpečenie	D.61	14,3	14,2	11 521	11 942
1.5. Dôchodky z majetku	D.4	0,7	0,7	579	548
1.6. Ostatné [1]		6,2	6,3	5 028	5 298
p.m.: Daňové zatáženie (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		32,9	32,8	26 466	27 569
2. Celkové výdavky	TE	41,8	41,1	33 659	34 498
z toho		-	-		
2.1. Odmeny zamestnancov	D.1	9,0	8,7	7 222	7 343
2.2. Medzispotreba	P.2	5,6	5,6	4 512	4 717
2.3. Celkové sociálne transfery	D.62, D.632	19,1	18,6	15 401	15 641
z toho: dávky v nezamestnanosti		0,2	0,2	160	153
2.4. Úrokové náklady	D.41	1,5	1,3	1 223	1 127
2.5. Subvencie	D.3	0,5	0,6	412	480
2.6. Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51	3,1	3,4	2 457	2 841
2.7. Kapitálové transfery	D.9	0,7	0,3	566	281
2.8. Ostatné [2]		2,3	2,5	1 867	2 069

[1] P.11+P.12+P.131+D.39+D.7+D.9r (okrem D.91r)

Zdroj: MF SR

[2] D.29p + D.4p (okrem D.41p) +D.5p +D.7p +P.52+P.53+NP+D.8.

Pozn.: Údaje za 2016 predstavujú očakávanú skutočnosť.

Tabuľka 4.b: Výdavky vylúčené z výdavkového agregátu

	2015 mil. eur	2015 % HDP	2016 % HDP	2017 % HDP
1. Výdavky na programy EÚ plne kryté príjmami z fondov EÚ	2 600	3,3	1,3	1,4
2. Výdavky na dávky v nezamestnanosti nesúvisiace s opatreniami vlády (cyklická zložka)	11	0,0	0,0	0,0
3. Zmena príjmov z titulu opatrení (vplyv diskretných príjmových opatrení)	109	0,1	-0,2	0,1
4. Príjmy z dôvodu uplatňovania legislatívy	0	0	0	0

Zdroj: MF SR

Tabuľka 4.c.): Celkové výdavky na vzdelávanie, zdravotníctvo a zamestnanosť

	2016		2017	
	% HDP	% CV	% HDP	% CV
Vzdelávanie	3,9	9,3	4	9,8
Zdravotníctvo	1,9	4,6	1,9	4,7
Zamestnanosť	0,1	0,2	0,1	0,2

Pozn.: CV - Celkové výdavky verejnej správy

Zdroj: Eurostat

Tabuľka 4.c.ii): Výdavky verejnej správy podľa klasifikácie COFOG

Funkcie	COFOG kód	2016		2017	
		% HDP	% CV	% HDP	% CV
1. Všeobecné verejné služby	1	5,5	13,2	5,5	13,5
2. Obrana	2	1,1	2,5	1,1	2,7
3. Verejný poriadok a bezpečnosť	3	2,2	5,2	2,2	5,4
4. Ekonomická oblasť	4	5,2	12,4	4,9	11,9
5. Ochrana životného prostredia	5	0,5	1,1	0,4	1,1
6. Bývanie a občianska vybavenosť	6	0,5	1,3	0,5	1,1
7. Zdravotníctvo	7	1,9	4,6	1,9	4,7
8. Rekreačia, kultúra a náboženstvo	8	1,0	2,4	1,0	2,4
9. Vzdelávanie	9	3,9	9,3	4,0	9,8
10. Sociálne zabezpečenie	10	20,0	48,0	19,5	47,4
Celkové výdavky	TE	41,8	100,0	41,1	100,0

Pozn.: CV – Celkové výdavky VS. Metodika zaznamenávania výdavkov podľa funkčnej klasifikácie sa môže medzi jednotlivými krajinami líšiť. Toto môže spôsobiť, že v rámci rovnakej položky vystupujú v rôznych krajinách odlišné dáta (napr. zdaňované a nezdaňované dôchodky). Klasifikácia COFOG tiež nezohľadňuje výdavky realizované cez daňový systém (napr. daňové bonusy)..

Zdroj: MFS SR

Tabuľka 6.a: Reakcia NPR na špecifické odporúčania pre Slovensko

CSR	Opatrenie	Ciele
1	Dosiahnuť v roku 2016 ročnú fiškálnu úpravu o 0,25 % HDP a v roku 2017 o 0,5 % HDP smerom k strednodobému rozpočtovému cieľu. Zvyšovať nákladovú efektívnosť v systéme zdravotnej starostlivosti. Prijat' opatrenia na zlepšenie daňovej disciplíny.	
1	Platby za diagnostickú skupinu DRG	Zavedenie systému dátového vykazovania potrebného pre správny výpočet jednotlivých váh a implementáciu systému platieb za liečbu, ktorý zohľadňuje náročnosť diagnózy, komplikácie a dĺžku hospitalizácie (tzv. case-mixu) v priebehu roku 2017. Týka sa lôžkových zariadení.
1	Integrácia poskytovania zdravotnej starostlivosti	Jasná definícia typov nemocníc a rozsahu nimi poskytovanej starostlivosti a lepšia koordinácia zapojenia ambulantných a lôžkových zariadení v jednotlivých štádiách liečby.
1	Analytické kapacity finančnej správy	Vybudovanie analytickej jednotky finančnej správy.
2	Zlepšiť aktivačné opatrenia pre dlhodobo nezamestnané osoby a iné znevýhodnené skupiny, vrátane individualizovaných služieb a cieľenej odbornej prípravy. Uľahčiť zamestnávacie žiadenia, a to najmä rozšírením poskytovania cenovo dostupnej a kvalitnej starostlivosti o deti. Zlepšiť výsledky v oblasti vzdelávania zvyšovaním atraktívnosti učiteľského povolania a posilňovaním účasti rómskych detí od raného detstva v hlavnom prúde vzdelávania.	
2	Nové alebo inovované nástroje APTP	Implementujú sa projekty zamerané na znevýhodnené skupiny nezamestnaných na trhu práce (dlhodobo nezamestnaní, nízkokvalifikovaní a starší ako 50 rokov). Úrady práce budú spolupracovať s neverejnými poskytovateľmi služieb zamestnanosti. Zavedie sa tzv. "druhá šanca na vzdelávanie" v podobe rekvalifikačných a vzdelávacích nástrojov APTP.
2	Pokračovanie reformy služieb zamestnanosti	Technicky sa zmodernizuje poskytovanie služieb zamestnanosti, najmä zavádzaním samoobslužných systémov, budovaním monitorovacieho systému pre vyhodnocovanie pokroku pri dosahovaní cieľov politik v oblasti zamestnanosti a prostredníctvom sledovania spokojnosti zamestnancov. Zefektívnia sa tým činnosti na regionálnych úradoch práce a umožní sa klientom podávanie rôznych žiadostí aj z domu.
	Zvýšenie kapacít predškolských zariadení	Výstavba nových a rozširovanie existujúcich kapacít materských škôl z fondov EÚ, a to aj v regiónoch s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít. Spolu s pokračovaním poskytovania príspevku na starostlivosť o dieťa sa v novom programovom období 2014-2020 podporí rozvoj zariadení starostlivosti o deti v skoršom veku do troch rokov.
3	Skonsolidovať spôsob riadenia, posilniť prechod od súťaží orientovaných výlučne na cenu k obstarávaniu na základe kvality a zlepšiť stíhanie nezákonných praktík pri verejnom obstarávaní. Zlepšiť transparentnosť, kvalitu a účinnosť riadenia ľudských zdrojov vo verejnej správe – najmä prijatím nového zákona o štátnej službe –, ako aj účinnosť súdneho systému. Prijat' komplexný plán na odstránenie administratívnych a regulačných prekážok pre podnikateľský sektor.	
3	Nový zákon o štátnej službe	Vláda schválila návrh zákona o štátnej službe. Jedným z cieľov je profesionalizácia a odpolitizovanie štátnej služby. Mala by sa zriadiť Rada pre štátnu službu ako nezávislý koordináčný a monitorovací orgán. Zvyšuje sa transparentnosť výberových konaní pri obsadzovaní štátnozamestnaneckých miest.
3	Protischránkový zákon	Vláda schválila protischránkový zákon, ktorý by mal zaviesť väčšiu transparentnosť do obchodov medzi štátom a súkromným sektorom. Od januára 2017 sa pre firmy zavádza povinnosť zaregistrovať sa v registri partnerov verejného sektora a zverejniť vlastnú štruktúru až na úroveň konečného užívateľa výhod.
3	Protikorupčná doložka vplyvov	V oblasti legislatívneho procesu bude zavedená pri návrhoch zákona protikorupčná doložka vplyvov. Pre poslancov návrhy zákonov predložené v druhom čítaní sa zavedie povinnosť medzirezortného pripomienkového konania za účasti verejnosti.

Tabuľka 6.b: Ciele EU pre rast a zamestnanosť

Hlavný EU2020 indikátor	Opatrenie	Cieľ
Zamestnanosť	Pokračovanie reformy služieb zamestnanosti	Technicky sa zmodernizuje poskytovanie služieb zamestnanosti, najmä zavádzaním samoobslužných systémov, budovaním monitorovacieho systému pre vyhodnocovanie pokroku pri dosahovaní cieľov politik v oblasti zamestnanosti a prostredníctvom sledovania spokojnosti zamestnancov. Zefektívnia sa tým činnosti na regionálnych úradoch práce a umožní sa klientom podávať rôznych žiadostí aj z domu.
	Nové alebo inovované nástroje APTP	Implementujú sa projekty zamerané na znevýhodnené skupiny nezamestnaných na trhu práce (dlhodobí nezamestnaní, nízkokvalifikovaní a starší ako 50 rokov). Úrady práce budú spolupracovať s neverejnými poskytovateľmi služieb zamestnanosti. Zavedie sa tzv. "druhá šanca na vzdelávanie" v podobe rekvalifikačných a vzdelávacích nástrojov APTP.
Veda a výskum	Reforma financovania výskumu a vývoja	Komplexne sa zmení grantový a podporný systém s dôrazom na kvalitu, koncentráciu zdrojov na kvalitné projekty a motivácie spolupracovať so súkromným sektorom. Systematicky sa podporí každá fáza vedeckého bádania (základný výskum, aplikovaný výskum, experimentálny vývoj v rámci univerzít, rezortných výskumných ústavov, SAV aj firiem). Zlúčenie financujúcich agentúr do Výskumnej agentúry a Technologickej agentúry.
Zmena klímy a energetika	V roku 2012 boli emisie skleníkových plynov mimo sektorov ETS o 6,3% nižšie ako v roku 2005. Vláda tak svoj záväzok zvýšiť emisie o maximálne 13% hlboko prekračuje.	
	V roku 2014 bol podiel energie z OZE na hrubej konečnej spotrebe 11,6%. Stanovený cieľ 14% tak SR do roku 2020 pri nezmenených politikách s najväčšou pravdepodobnosťou prekročí.	
	Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie	Vláda prispeje k rozvoju elektromobility, a to podporou budovania potrebnej infraštruktúry.
	Rozhodovanie o politikách na znižovanie emisií skleníkových plynov	Efektívnejšiemu rozhodovaniu má pomôcť vypracovanie Environmentálnej stratégie, Nízkouhlíkovej stratégie a Analýzy plnenia prísnejších redukčných cieľov do roku 2030. Prehľad redukčného potenciálu rôznych opatrení a odhadovaných nákladov na ich realizáciu bude obsahovať Nízkouhlíková stratégia rozvoja do roku 2030. Cieľom je identifikovať a podporiť nákladovo najefektívnejšie príležitosti na redukcii emisií.
Vzdelávanie	Rozširovanie kapacít predškolských zariadení	Výstavba nových a rozširovanie existujúcich kapacít materských škôl sa podporí z fondov EÚ, a to aj v regiónoch s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít. Spolu s pokračovaním poskytovania príspevku na starostlivosť o dieťa sa v novom programovom období 2014-2020 podporí rozvoj zariadení starostlivosti o deti v skoršom veku do troch rokov.
	Duálne vzdelávanie	Budú podporené aktivity zamerané na propagáciu duálneho vzdelávania a štúdia technických odborov.
	Ohodnotenie učiteľov	Zvýši sa atraktivnosť povolania učiteľa. Pedagogickým a odborným zamestnancom v regionálnom školstve boli zvýšené platové tarify od septembra 2016 a rast sa predpokladá aj v nasledujúcich rokoch.
Chudoba a sociálna inklúzia	Inkluzívne vzdelávanie v základnom školstve	Skvalitní sa podmienky škôl pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vrátane žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Špeciálna pozornosť bude venovaná kontrole plnenia ustanovení novely školského zákona, ktorej zámerom je predchádzať a zabraňovať zameriavaniu špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiakov, ktoré výlučne vyplývajú zo sociálne znevýhodneného prostredia s tými, ktoré vyplývajú zo zdravotného znevýhodnenia.
	Inklúzia marginalizovaných rómskych komunít	Implementuje sa program na podporu vzdelávania detí v ranom detstve a program asistencie pri vysporiadávaní pozemkov a legalizácii obydli. Realizujú sa projekty zamerané na podporu komunitných centier a terénnej sociálnej práce v obciach s rómskou populáciou.